

Π Ε Ρ Τ Ε Ρ Η Η

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

Φυλλάδ. 100.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Τόμος. Ε'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1851.

Η ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΣ ΜΗΤΗΡ.

ΗΘΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Υπό Γ. Γ.

Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ

Υπό Π. Β.

—ο—

(Συνέχ. ἴδε φυλλάδ. 99.)

« Δὲν σὰς εἶμαι ποσῶς ξένος, εἶπεν ὁ συνοδοιπόρος τῆς Κλημεντίνης, ἐπειδὴ, θὰ πεπεργάσθητε βεβαίως τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν μ' ἐνεπνεύσατε. Πλὴν ὀφείλω νὰ δικαιολογηθῶ δὲν δύναμαι νὰ ἦμαι ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης σας, εἰμὴ διὰ τῆς ὑμετέρας, καὶ ἐλπίζω ν' ἀποκτήσω δικαιώματα εἰς τὴν φιλίαν σας, διὰ τῆς ἐλευθεριότητός μου, ἐάν συναιεήσθητε νὰ συναδιαλεχθῶμεν ἐπὶ τινὰς ὥρας. »

Ἡ Κλημεντίνα ἐξέφρασεν αὐτῷ ἄνευ ὑποκρίσεως τὴν εὐχαρίστησιν, ἣν εἶχε νὰ τὸν ἐπαναίδη, καὶ τὴν γλυκεῖαν ἀνάμνησιν, ἣν διετήρει τῆς πρὸς αὐτὴν περιποιήσεώς του, διαρκούσης τῆς ὁδοιπορίας. Δὲν ἐδυσκο-

λεύθη μάλιστα καθέλου νὰ δημολογήσῃ τὴν διάθεσιν τῆς τοῦ ν' ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν ἐλευθέραν καὶ εὐλικρινῆ φιλίαν ἐνὸς συμπατριώτου, οἷος ἦν αὐτός. « Ἡ εὐνοία σας προσέθηκεν ἐκείνη, μοὶ εἶναι ἔτι μᾶλλον ἀγαπητὴ ἤδη, ὅτε αἱ περιστάσεις καταπέιγουνσι περισσότερον παράποτε νὰ προστρέξω εἰς τὰς συμβουλὰς ἐνὸς φίλου. »

Ἐπομένως, ζητήσασα νὰ πῶσι τὸ τέτ, ὠμίλησεν αὐτῷ κατ' ἀρχὰς περὶ ἀδιαφόρων πραγμάτων ἔπειτα τῷ ἀπεύθυνε συνεσταλμένως πῶς ἐρώτησιν περὶ ἀντικειμένων οὐσιωδεστέρων, ἀμφιδάλλουσα, ὅτι ἤθελεν τῇ ἀποκαλύψει ταῦτα, καὶ ἰδίως περὶ τῆς αἰτίας τῆς λύπης του. « Εὐχαρίστως θέλω σὰς δηλώσει ἅπαντας εἶπεν ἐπίτηδες μάλιστα ἤλθον πρὸς ὑμᾶς ἐπὶ σκοπῷ νὰ μὴ σὰς κρύψω τίποτε. Ἡ ἐμπιστοσύνη μου δὲν θέλει φανῆ ὑμῖν πάντῃ ἀνωφελὴς, καθότι ἡ καρδία μου ζητεῖ εὐαίσθητον καρδίαν, ἐπιθυμοῦσαν νὰ συμμερισθῆ τὰ βάτανα, τὰ ὁποῖα μόνη δὲν δύναται πλεον ἢ ὑποφέρει. Ἀμειβαία ἐμπιστοσύνη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἀμφοτέρους· αἱ συμβουλαι μου ἤθελον δυνηθῆ κατὰ τι νὰ ὠφελήσωσιν ὑμᾶς, καὶ τὸ συμφέρον σας θέλει βεβαίως ἀνακουφίσει τὰ βάσανά μου. »

« Ἐγὼ εἶμι ὁ Κόμης τοῦ Β... Σάξεν. Συμῶν τι, τὸ ὁποῖον διαπαντὸς θέλει διαταράττει τὴν ἡσυχίαν μου, ἐγένετο ἡ αἰτία τῆς ἀγνώστου ἐκείνης ὁδοιπορίας, εἰς

ἦν ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ συναπαντηθῶ μεθ' ὑμῶν, καὶ νὰ σᾶς γνωρίσω. Ἡ ἀξία σας, κυρία, δὲν με διέφυγε τὴν προσοχὴν ἐν τῇ ὁδοπορίᾳ. Ἡ ἀπαισιος ὁμοιότης τῆς θέσεώς μας, ἡ ἄρμονία τῶν λυπηρῶν αἰσθημάτων μας, ὑπῆρξαν δι' ἐμὲ ἰσχυρὸν ἐλατήριο. τοῦ νὰ λάβω συμπάθειαν πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ἦναι συγκεχωρημένον ἐνίοτε νὰ ὑπολαμβάνη τις φιλιαν πρόσφατον καὶ ταχειαν, ἔνεκα συμφέροντός τινος· μὴ ἀπατηθῆτε ὁμως ὑπὸ ταύτης προλήψεως, καὶ πιστεύσατέ μοι, ὅτι ἡ μεγαλύτερα προθυμία μου εἶναι νὰ συνδράμω μίαν ἀξιοσιδάστον κυρίαν, καὶ ν' ἀνακουρίσω τὴν καρδίαν μου διὰ τῆς φιλίας.»

Κρουνοὶ-δακρύων κατέρβυσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ κόμητος, λέγοντος ταῦτα. Ἡ δὲ Κλημεντίνα, συγκινηθεῖσα ἐπίσης διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν καὶ σκληρότητα τοῦ θεοῦ τῆς. ἠοθάνθη ἐαυτὴν οὐχ ἦτο ἀνακουφισθεῖσαν ἐκ τῆς ἀξίας τοιοῦτου εὐγενούς ἀνδρός.

— Ὑμεῖς ἀπωλέσατε τὸν σύζυγον, εἶπεν ὁ Κόμητης, σύζυγον, ὅστις σᾶς κατέστησεν εὐτυχῆ, καὶ τὸν ὁποῖον τρυφερώσῃς ἀγαπάτε. Ἐσπέρηθη κέγῳ συμβίαις, τὴν ὁποίαν ἐλάτρευον, παρ' ἧς ἐνόμιζον, ὅτι ἀνεταγώμη ἐπίσης, καὶ τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ εἰσέτι τρυφερώτατα. Ὄρηθ' ἡ τέρησιν τῆς καὶ θέλω ὀρηθεῖ ἐφ' ὄρου ζωῆς μου.

Ἀπρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν νεῆεις τις, ἡ κόμησις τοῦ Α... , ὠραία ὡς ἄγγελος, ἐξῆλθε τοῦ μοναστηρίου, ἐνθα εἶχεν ἀνατραφῆ παρὰ τινι θεῖᾳ, μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς αὐτῆς. Τὴν ἴδον πρώτην φοράν εἰς τὴν Μητρόπολιν γονυπετοῦσαν μετ' ἐνθέρμου εὐλαβείας ἐπὶ τῆς ἔδρας παρὰ τῷ βωμῷ· τοσοῦτον γλυκεῖα εἰκὼν θέλει μοι εἶσθαι παρούσα διὰ παντός. Ἐξ ἐκείνης τῆς ἡμέρας κατέβαλα πᾶσαν προσπάθειαν, καὶ ἐδραξα πᾶσαν εὐκαιρίαν διὰ νὰ συναντηθῶ μετ' αὐτῆς· διέτρεξα ἀπάσας τὰς δημοσίους συναθροίσεις, ἀπάσας τὰς συναναστροφὰς, ἐσύχνασα ἰδίως μάλιστα εἰς τὴν συναναστροφήν τῆς κομήσεως Ρ... , ἥτις, καθὸ συγγενῆς (εἰ καὶ μεμακρυσμένη), συνᾶδουε τὴν Ἐβρίκέταν εἰς τὸν μέγαν κόσμον.

Ἐκὼς ἐκείνην, μ' ἤρθεσε καὶ μ' ἐθαλεν ἐπὶ μάλλον· καθ' ἐκάστην προσεχθῆτο νέαν ἰσχὴν ἐν τῇ καρδίᾳ μου. Οἱ μεγάλοι καὶ μέλανες ὀφθαλμοὶ τῆς ἐξέφραζον τὴν εὐαισθησίαν καὶ τὴν τελείαν γλυκύτητα τοῦ χαρακτῆρός της. Κατὰ δυστυχίαν, ἦτο λίαν ἐπιδεικτικὴ νὰ δέχεται ἀπάσας τὰς ἐντυπώσεις μετ' ἐμείστην εὐαισθησίαν. Πλὴν ὠραίων νὰ φοβηθῶ χαρακτηριστοῦτον, ὅστις συνέτελει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀκριβεστερῶν μου ἐλπίδων. Τὸ εὐθὺ πνεῦμά της, ἡ ἀγαθότης τῆς ψυχῆς, τὸ πᾶν ἐν αὐτῇ ἦτον ἐν μεγίστῃ ἄρμονίᾳ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ, θελκτικωτάτου ὄντος, ὡστε ἡ ὑπαρξίς μου ἐζηρτάτο ἀπ' αὐτῆς.

Ἡ ὁ τρόπος τοῦ ζῆν καὶ ἡ συμπεριφορὰ τῆς συγγενοῦς της μετ' ἐμὲ ὄχι ὡς ἐπὶ, πλὴν τοιαύτην δυσἀρέσκειαν ἀντὶ νὰ μ' ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν Ἐβρίκέταν, μ' ἐφερὲν ἐξ ἐναντίας εἰς τὸ νὰ συχνάζω περισσότερον διὰ νὰ σώσω τὸ ἀξίεραστον καὶ ἀθῶον ἐκεῖνο πλάσμα ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὴν σκοπέλων.

Ἐκτὸς ἀρχῆς ἐφάνη εὐγνώμων διὰ τὰς περιποιήσεις μου, παραμελοῦσα πᾶν ὅτι περιστοιχίζεν αὐτὴν, εἶχεν ὀλίως προσηλωμένα τὰ αἰσθητά της εἰς ἐμὲ. Ὁ ἔρωσ μου ἦτον ἀγνὸς καὶ εἰλικρινῆς· αὐτὴ δ' ἐπορίμα τὴν πρὸς με ἀφοσίωσιν, παρὰ τὰς χαμερπεῖς κολακείας, τὰς ὁποίας καθ' ἐκάστην ἤκουεν. Ἡ ἐλαφρῶς ἐξημμένη φαντασία της ἐκ τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν συναναστροφῶν τοῦ μοναστηρίου, συνήτα εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ

ἔρωτός μου τὴν πραγματοποιήσασιν τῶν ὄνειροπολήσεών της. Ἄνταπεκρίνετο ἐλευθέρως καὶ τρυφερῶς, ἐγὼ δὲ βέβαιος ὦν περὶ τῆς πρὸς με ἀφοσίωσέως της, ἔλαβα εὐθὺς τὴν συναίνεσιν τῆς οἰκογενείας της, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἔγινε ὁ εὐτυχῆς σύζυγος αὐτῆς.

Ἡ Συνεμορφωθὴ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐντελῶς μετὰ τὸ σχέδιον, ὅπερ εἶχον συλλάβει πρὸ πολλοῦ, ὥστε ἡ συμφωνία τῶν ἰδεῶν μας παρέσχε ἡμῖν μεγίστην εὐερέστησιν. Ἡ ζωὴ μας ἡσυχος καὶ καθεστηκυῖα παραείχεν ἡμῖν τὴν εὐδαιμονίαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγάπης. Δι' ἄλλοι πολλοὶ μῆνες εἰς τοιαύτην εὐχάριστον καὶ γλυκεῖαν μοναξίαν· αἱ ὥραι παρήρχοντο ταχύτατα, αἰσθητάματα εὐάρεστα ἐνεψύχονον ἐκάστην τῶν στιγμῶν μας· τούτου ἔνεκα ὀλίγον ἐφροντιζόμεν διὰ τοὺς σαρκασμούς τῶν ἀδιαφόρων, ἢ χαμερπῶν ἀνθρώπων, ὅσοι μὴ θυνάμενοι νὰ μάς ἐνοήσωσι, μᾶς ἀπῆλαττον τῆς δυσἀρεσκείας, ἢ ἐδοκιμάζομεν τοῦ ν' ἀπορεύωμεν τὴν συναναστροφήν των.

Ἄνοητος ἔχαιρον ἀπερισκέπτως, παρεδιδόμην εἰς τὴν εὐδαιμονίαν, χωρὶς τοῦ νὰ φοβῶμαι μήπως κουράσω αὐτήν. Ταχέως κατενόησα, ὅτι ἡ Ἐβρίκέτα ἐνεθυλιζέτο εἰς μελαγχολικὴν ἐνόχλησιν. Αἱ ἐπιθυμίαι της ἀπῆλθον ἐκτάκτους περισπασμούς, αἱ τοῦ ἔρωτος θυσίαι δὲν ἐξήρχον εἰς τὴν ἡσυχίαν της· ἐγὼ δ' ἔζων μόνον διὰ τὴν ἀγαπῶ. Μόλις ἐπεθύμει τι, καὶ εὐθὺς ἐσπευδον νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν της· ὅθεν ἀπεφασίσαμεν ν' ἀπεθῶμεν εἰς τὴν τύρβην τοῦ κόσμου· ἀνεζητήσαμεν ἀπάσας τὰς συναναστροφὰς, εἰς τὰς ὁποίας συνηντήθημεν πρὸ τοῦ γάμου, καὶ ἐκείνας τὰς ἡδονὰς καὶ τέρψεις, αἵτινες ἀφίονισι κενὴν τὴν καρδίαν, καὶ αἱ ὁποῖαι εἰσὶν ἀνεπαρκεῖς μάλιστα ν' ἀπασχολήσωσι καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐπιπολαίους κατὰ τὸ πνεῦμα. Ταχέως κατενόησα, ὅτι ἡ Ἐβρίκέτα εἶχε διαθέσει νὰ φλέγηται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοιοῦτων ματαιῶν διασκεδάσεων, ἐκείνης, ἣτις κατ' ἀρχὰς ἐδείκνυεν ὅτι ἤθελε νὰ ζήσῃ εὐτυχῆς ἐκ μόνου τοῦ αἰσθημάτων. Πολὺ ταχέως ἐπίσης συνελαβον τὴν λυπηρὰν ἰδέαν, ὅτι αἱ ὑπερβολικαὶ διασκεδάσεις εἶχον μεταβάλλει τὸν ἔρωτά της εἰς ψυχροτέραν φιλιαν· ἅπαντα ἢ ζηροῦτος τῶν πρώτων μηνῶν εἶχεν ἀποσεσθῆ· ἐφάνετο, εἰν' ἀληθές, ὅτι εἰσέτι μ' ἔτιμα ἐξ ὅλης καρδίας, ἦτον εἰσέτι ἡ καλῆτέρα φίλι μου, πλὴν τῆ ἦτον ἀδιάφορον, ἐὰν ἦθελον μείνει ἡ ἀναχωρήσει ἀπὸ πηλοσίον της, ἐὰν εὐρισκώμεθα ὁμοῦ, ἢ χωριστά. Πώποτε δὲν συνέλαβον τὴν ἰδέαν νὰ παραπονεθῶ διὰ τὴν τοιαύτην μεταβολήν, καθότι ἐροδοῦμην ν' ἀπαλλοτριώσω καρδίαν, τὴν ὁποίαν ἤλιπον ν' ἀνακτῶ διὰ τῆς τρυφερότητός μου. Ἡ ἰδικὴ της ἐφάνετο ἐνίοτε φλεγόμενη, αἱ περιποιήσεις ἦσαν ζηροῦτεροι καὶ ἡ φιλία της εἰλικρινεστέρα· πλὴν εἰς πάντα ταῦτα δὲν ὠρμάτο ὑπ' ἄλλου, ἢ νῆας τινὸς ἐπιθυμίας, τὴν ὁποίαν ἐσπευδον νὰ ἐκπληρώσω, ἐπειδὴ εἰς ταύτην ὠφείλον μίαν τοῦλάχιστον στιγμὴν ἀπάτης. Μετὰ ἐν ἔτος ὁ Κόμητης Ρ... , συνταγματάρχης ἐνὸς συντάγματός ἰππικῶν, ἐνοίκισεν τὸν δεύτερον ὄροφον τῆς οἰκίας, εἰς τὴν ὁποίαν κατώκουν. Τὸ ζωηρὸν καὶ εὐθὺ πνεῦμά του ἦτο προικισμένον διὰ μωρίων ἀρετῶν, διὰ τὸν λαμπρὸν χαρακτῆρά του ὑπελάμβανε τις αὐτὸν Γάλλον, τοῦ ὁποίου εἶχε τὸ εὐθυμον καὶ χαρίεν, μεθ' ὧν συνεκρινάτο ἡ ἔξοχος κρίσις τοῦ Γερμανοῦ. Ἡ ἐρασίμια συναναστροφή του, ἢ πρὸς τὴν μουσικὴν κλίσις του ὑπῆρχεν ἄλλο πλεονέκτημα ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὡς ἐξ ὄλων τούτων, ἐν τάχει συνοικεῖται μεθ' ἡμῶν, καὶ ἔγινε μάλιστα φίλος μας. Συχνάζων παρ' ἐμοί, μᾶς ἐσυνείθετε ἀναπαισθῆναι εἰς τὸν καθεστηκότα βίον, τὸν ὁποῖον ἠγάπα κατ' ἐξοχὴν,

καὶ διὰ τῆς συναναστροφῆς του διήλθομεν πολλὰς χειμερινὰς ἐσπέρας εἰς γλυκεῖαν τινὰ καὶ ἡσυχον μονοτονίαν, ἀνευ ἀηδίας καὶ ἐνοχλήσεως. Τὸν ἠγάπησα μετ' ἀδελφικὴν καὶ εἰλικρινῆ φιλίαν. ἐνόμιζον, ὅτι ἔτρεφε πρὸς ἐμὲ τὰ αὐτὰ αἰσθητάματα. Ἐχαιρον νὰ βλέπω τὴν Ἐβρίκέταν μου εὐτυχῆ, καὶ ἐνόμιζον περιττὸν ν' ἀναζητήσω τὴν εὐτυχίαν της ἄλλοθι. Ἐκολοκαυόμην, ὅτι ἐμελλε ν' ἀναζωπυρωθῆ ὁ πρὸς με ἔρωσ της, ἐνόμιζον μάλιστα, ὅτι τὸν ἐβλεπον ἀναγεννώμενον. Διὰ τὴν πρὸς τὸν ξένον φιλιαν της δὲν ὑπωπτεύθην ποσῶς. Δὲν ἐβλεπον ἄλλα αἴτια, παρ' ὅσα εἶχον διεγείρει καὶ τὴν ἰδικὴν μου.

Ἐκαὶ ὁμως μικρὰ τις νῆξις ζηλοτυπίας, ἀχωρίστου αὐτῆς ὑπερβολικοῦ ἔρωτος, μ' ἔκαμεν ἄκοντα νὰ παρατηρήσω χαύνωσιν τινὰ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, ἐκφρασίαν τινὰ τρυφερότητος εἰς τὰ ὄμματα της, ὅταν ἐβίπτεν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ φίλου μας. Ἄνησυχος καὶ ἀσπρημένη, ὅταν ἐκεῖνος ἐβράδυνεν, ἐκαλύπτετο ἀπὸ αἰφνῆδιον ἐρύθημα, ὅταν παρουσιάζετο καὶ ἐδείκνυεν συστολήν μεγαλύτεραν τῆς ἐκ τῆς μετριόφροσύνης προερχομένης, ὁ δὲ σάκις ἐγκωμίαζε τὰ ἄσματα της, συνοδεύων αὐτὰ μετὰ τὸν αὐτὸν, ἢ δόσκις τῇ ἀπεύθυνε τὸν λόγον. Καθ' ἐκάστην μοι παρουσιάζετο περίστας νὰ κάμω παρατήρησιν τινὰ τοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἢ νὰ ἐπαναλάβω δόσας εἶχον κάμει πρότερον.

Ἐδιεγέρθησαν τότε εἰς τὴν ψυχὴν μου μυρία ὑποψία καὶ μεγίστη ἀνησυχία. Ἐπροσπάθουν νὰ καταπολεμήσω τοὺς σκληροὺς τούτους ἔχθρους τῆς ἡσυχίας μου. Πλὴν εἰς μάτην. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀνεκάλυπτον νέας ἐνδείξεις, καθ' ἐκάστην νέον τεκμήριον τῆς δυστυχίας μου.

Μὴ θέλων δὲ νὰ λυπήσω τὴν Ἐβρίκέταν μου, ἀπεφάσα νὰ διατηρήσω θεταμμένας τὰς θλίψεις μου, καθότι ἤλιπον νὰ τὰς ἀνακουρίσω διὰ τῆς σιωπῆς.

Ἡ ἀδικὸς ζηλοτοπία δύναται ν' ἀναζωπυρήσῃ εἰς ἀθῶν καρδίαν τὸν σπινθηρὰ, ὅστις θέλει καταφλέξει αὐτὴν τοσοῦτον εὐκολώτερον, καθόσον τὸ αἶσθημα τοῦτο ὑπεκαίει αὐτὸ τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖ τις νὰ σβύσῃ. Οὐδὲν ἰσχυρότερον εἰς τὸ νὰ διαταράξῃ τὴν οἰκιακὴν εἰρήνην, νὰ καταπικράνῃ τὴν γλυκυτέραν ὁμόνοιαν, καὶ νὰ διαβρῆξῃ τοὺς τρυφεροτέρους δεσμούς, παρὰ τὴν ζηλοτυπίαν τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων, ἣτις περιορίζει κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἄλλου. Ὅταν ἡ φυσιογνωμία καὶ αἱ πράξεις δὲν δεικνύουσιν, εἰμὴ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν ἐνὸς φύλακος, τετυφλωμένον ἐκ τοῦ πάθους, οὐτινος ἢ εὐαπάτητος φαντασία νομίζει, ὅτι βλέπει τι, ἐνθα ὁ ἀμερόλητος δικαστὴς δὲν παρατηρεῖ τίποτε, ἢ γυνὴ ὅσον καὶ ἂν ἦναι ἐνάρετος, ὅσον ἀγνή καὶ ἂν ἦθελεν εἶσθαι ἡ καρδία της, ἐνδέχεται τέλος πάντων νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὸ ἀμάρτημα, τὸ ὁποῖον, ὡς πάθος κακῶς ὀνοοῦσθαι μὲνον, ἤθελε τὴν κάμει νὰ τ' ἀποφύγῃ ὀπωσδήποτε.

Ἡ τοιαῦτα σκέψεις πηγάζουσιν ἐκ τῆς ἀθλίας μου πείρας· τὰς ἕκαμα βιαιῶς καὶ ἡ ἀδυναμία μου μ' ἐπρόδωκεν. Ἐνόμισα ἑμαυτὸν ἱκανὸν νὰ κρύψω τὸ μυστικόν μου, νὰ καταπνίξω τὰ βάσανά μου, πλὴν ἡ θλίψις, ἣτις με κατέτρυχε διηλεκτῶς, κατέστη ἀκαταδάμαστος. Τὸ ὄλεθρον μυστικόν μου ἐξέφυγεν, ἐλύπησα, ἐξητυλίσα τὴν Ἐβρίκέταν, καὶ κατέσῃ ἀθλιέστερος. Ἴδον πολλάκις νὰ καταπίπτωσι κρουνηδὸν τὰ δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της, τὰ ὁποῖα ἐπροσπάθει νὰ μοι κρύψῃ. Δὲν ἀπεκρίνετο εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου, δὲν ἀπελογεῖτο εἰς τὰς κατηγορίας, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην ἐγένετο σιωπηλὴ καὶ μελαγχολικὴ. Παρευρίσκατο σπα-

νώτερον εἰς τὴν οἰκίαν, δόσκις ἤρχετο ὁ Συνταγματάρχης, ὅστις ἐπίσης ἐσύχναζε σπανιώτερον, ἂν καὶ ἡ συμπεριφορὰ του ποσῶς δὲν ἤλλαξεν οὔτε κατὰ τὴν ἐλαρότητα, οὔτε τὴν ἐλευθεριότητα.

Ἐκαὶ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν σπουδαῖα ὑποθέσεις ἀπῆλθον διαπραγματεύσιν τινὰ μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς Πολωνίας, ὁ δὲ Πρωθυπουργὸς μ' ἔκρινε τοσοῦτον μάλλον κατάλληλον διὰ τοιαύτην ἀποστολήν, καθόσω ἐκείσε εἶχον πολλοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους. Καὶ ὁμως τὴν ἀπέδεχθην μετὰ μεγίστης δυσἀρεσκείας. Ἐσωτερικόν τι προαίσθημα τῆς μελλούσης δυστυχίας μ' ἐψύχρανε διὰ τὴν τοιαύτην ἀπομάκρυσιν. Ἡ ἀμφιβολία πλανώσα με, ἐνέπηξε τὸ ξίφος εἰς τὴν καρδίαν μου. Ἄλλ' ὁμως δὲν ἠδυνήθη ν' ἀρνηθῶ τοιαύτην ἐπισημον ἀποστολήν· κατ' ἀνάγκην ἀπεφάσα, ἂν καὶ μετ' ἀποχωρήσειαν, ν' ἀποχωρισθῶ τὴν Ἐβρίκέταν. Ἐφάνη, ὅτι μ' ἀγαπᾷ, ὅτι εἶναι ταταραγμένη. Τὰ δάκρυα της κατέπιπτον ἐν σιωπῇ. Μ' ὑπεσχέθη πᾶν ὅτι ἠδύνατο νὰ μ' ἀρέσῃ. Ὁ τελευταῖος ἀποχωρισμὸς μας ὑπῆρξε τρυφερός καὶ κατανυκτικός, αἱ δὲ καρδίαι ἡμῶν ἐφαίνοντο νὰ συνεννοῶνται.

Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐκφράσω πόσον ὑπέφερα ἀσίνων τὴν μόνην ἢν ἀγάπων, καὶ τῆς ὁποίας ἐφοδοῦμην, μήπως σπρηθῶ τὴν καρδίαν. Ἄν καὶ εἰς τὴν Βαρσοβίαν ἡ διατριβὴ μου δὲν ἐπέπεσε νὰ παραταθῇ ἐπέκεινα τῶν δύο μηνῶν, μολοντοῦτο ἡμῖν περίλυπος, ὡς νὰ ἀρτινα αὐτὴν διὰ βίου.

Ἡ ἔγγραφον συχνά· αὐτὴ δὲ ἀνταπεκρίνετο ταχτικῶς εἰς τὰς ἐπιστολάς μου. Ἄνεπαισθῆτως ὁμως αἱ ἐπιστολαὶ της ἐγένοντο ψυχρότεροι, ὡς εἰ ὠφείλει νὰ εὐρίσκη ἀπανταχοῦ εἰς τὰς ἰδικὰς μου τὴν ζωηρὰν ἐκφρασίαν τοῦ αἰσθηματος, τὸ ὁποῖον ἐνεψύχωνε τὴν καρδίαν της. Τρυφεροὶ ἔλεγχτοι τοῦ συνειδέσθαι, εἰν' ἀληθές, μ' ἐξέφευγον συνεχῶς, ἐνθ' ἔγγραφον. Ἡ κρίσις μ' ἐδίδοσκεν, ὅτι ὁ ἀπῶν σύζυγος φερίει νὰ ἐμψυχώσῃ, ἀντὶ νὰ ὀργίζηται. Παρεπονούμην ἄκων καὶ ἀπὸ καρδίας, βαθείως πληγωθείσης. Τῆς δ' ἀπουσίας μου παραταθείσης, αἱ ἀνταποκρίσεις ἐγένοντο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπὶ μάλλον ἀδιάφοροι· καθ' ἐκάστην ἀνεκάλυπτον τὸ βεβιασμένον τῶν ἐπιστολῶν της, μέχρις οὔ τέλος αὐταὶ ἐπαυσαν ὀλοτελῶς.

Ἡ ἔ στενοχωρία μου ὑπῆρξε τότε ὑπερβολικὴ, ὡς δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν ταραχὴν μου. Ἡμῖν ἀφωσιωμένους εἰς τὸ εἶδolon τῆς καρδίας μου μετ' ἐπιπαθῆ τρυφερότητα. Ἡ ἀπροσδόκητος ἐκείνη σιωπὴ προέλεγε μοι ἀπάσας τὰς δυστυχίας μου. Ἐγραφα εἰς πολλοὺς φίλους μου, καὶ τέλος πάντων ἐπέτευχον τῆς σκληρᾶς ἐκείνης ἀπαντήσεως.

Ἐβζεπλάγη, ὅτε ἴδον, ὅτι ἡ σύζυγός μου, καὶ τοῖ πρὸ ἐξ ἤδη ἑβδομάδων πρὸς συναντησίαν μου ἀναχωρήσασα, δὲν εἶχε φθάσει εἰσέτι.

Ἐεἰς τοιαύτην ἀπροσδόκητον κεραυνοβολήν, εἰ καὶ πὼς ὑπωπτευθεῖσαν, οὐδεμία σκέψις ἠδυνήθη νὰ με κρατήσῃ. Ἀνεχώρησα, ὠδοιπόρησα νυκθημέρον, χωρὶς ν' ἀναπαυθῶ που, καὶ ἐφθασα εἰς τὴν Δρέσδην μετὰ μεγίστης ταχύτητος.

Ἐφαντάσθηε τὴν λύπην μου, ὅταν εὐρον ἐν τῇ ἐπανόδῳ μου τὴν οἰκίαν κεκλεισμένην, καὶ ἀπαγας τοὺς γείτονας ἐκπλαγέντας, διότι με ἴδον ἐπανελθόντα, ἀνευ τῆς κομήσεως. Αὐτὴ εἶχε λάβει ἐπιστολάς, μ' ἔλεγον, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἠναγκάζετο νὰ μ' ἀναμώσῃ, ὅσον δυνατόν τάχιον, νομίζουσα, ὅτι ἡ ἀπουσία μου ἤθελε διαρκεῖς ἐπέκεινα τοῦ ἔτους· ἐπομένως εἶχεν ἀπολύσει

της ύπηρεσίας, κατά διαταγήν μου, άπαντας τους ύπηρετας, πλην του ήνίχου και του μαγείρου, οίτινες παρηκολούθουν αυτήν.

“Εύρισκόμην εισέτι έκστατικός, ότε ο οίκοδεσπότης, όστις κατώκει έν τή ίδια οίκία, μοι έστειλε διά του υίου του τας κλείς του γραφείου μου και της βιβλιοθήκης. ‘Ο παΐς με είπεν, ότι ή κόμησσα είχεν έμπιστευθή αυτάς τώ πατρί αυτού μέχρι της επανόδου της. Άνεύρον έν τώ γραφείω μου άπάσας τας λοιπάς κλείς της οίκίας. Ηνοιξα τον θάλαμον της συζύγου μου αι σκευοθήκαι, αι ήματοθήκαι άπασαι ήσαν εδρεπισμέναι, και τά πάντα έν τάξει: αυτή δέ δέν είχε λάβει μεθ’ έαυτής, είμη πολλά όλίγα πράγματα. Πλήν τίποτε δέν διεσάρριζε τό αίτιον της αναχωρήσεώς της και τον σκοπόν του ταξείδιου. Βαθύ σκότος έβασίλευεν έφ’ όλων έκείνων των άντικειμένων. ‘Ηλπίζον να εύρω έξακρίβω σίν τινα μεταξύ των βιβλίων της. ‘Ηνοιξα την ήματοθήκην της, και έκ πρώτης άφετερίας προσέβαλε τας ύψεις μου έν γραμματίον, διευθυνόμενον πρός με, και έμπεριέχον τά εξής.

“Ο έρωσ είναι αίσθημα, τό όποιον δέν δύναται τις να έπιτάξη, και τό όποιον είναι παντοδύναμον έφ’ ήμῶν.

“ Η τιμή και ή φιλία δύναται να ήναι ζωηρά έλατήρια, και διηνεκώς να διαρκῶσιν, άν και μετά βίας προσκτώμενα. ‘Ο έρωσ όμως είναι δῶρον της φύσεως, σπινθήρ ήλεκτρικός τον ζωογονεί, και οὐδεμία δύναμις δύναται να τον κατασδέση. Συχνάκις άπειρος καρδία δύναται να εκλαμβάνη ως έρωτα και τό πλέον ήστυχον αίσθημα, τό δέ λάθος τόυτο έφέλκει την συμβειαν και της γενναιοτέρας φιλίας. Πλήν πρέπει να γνωρίζη ν’ άποσπάται και άκων, όταν ή τύραννος τύχη ούτω κελεύη.

“Καθώς τον εις τά σκότη οδύοντα περιγητήν ο κρότος του κεραυνου αίφνης εκπλήττει, τό δέ άμυδρόν φῶς της άστραπής καταστρέφει, άντι να τον οδηγήση, ούτω τό άπαισιον εκείνο γραμματίον διέσχυσεν εις την ψυχήν μου φῶς μυριάκις δλεθριότερον του σκότους, τό όποιον την εκάλυπτεν, εκμηδένισαν με εις μίαν στιγμήν.

“Εμεινα ακίνητος και ήμίθανός. Πῦρ καταναλίσκον κατερλόγιζε την ψυχήν μου. Άπασαι αι σκέψεις μου συνεκτροπύντο εις έκστατικήν τινα λύπην, άντι δέ να εύρω ίδεαν τινα καθαράν, ήγνόουν τι ήθελον, και τί ήδυνάμην να κάμω. ‘Η μόνη άπόρασις ήτο να κρύψω την καταισχύνην μου, όσον μοι ήτον έφικτόν.

“Άπασαι αι εικασίαι και υποθέσεις μου δέν ήδύναντο να ένοχοποιήσωσιν, είμη τον άχάριστον φίλον μου. Δέν διεδήλωσα τό μυστικόν μου, είμη μόνον εις τον θαλαμηπόλον, διότι ήτο σώφρων και πιστός άνθρωπος. Τον έπεσφόρτισα να πληροφορηθή, και ν’ αναζητήση τά ίχνη των φυγάδων. Είχον ανάγκην εισέτι αρκετών διασαφήσεων, πριν ή άποφασίσω περί του πρακτέου. Τό σύνταγμα είχεν αναχωρήσει πρό εξ και επέκεινα μηνών, ή δέ κόμησσα μόλις πρό εξ έβδομάδων είχεν άπομακρυνθή.

“Ο πρώτος καρπός των έρευνών μου υπήρξε πληροφορία περί του τρόπου του ζήν της συζύγου μου μετά την αναχώρησίν μου. Αύτη έξη μειονωμένη, μ’ έλεγον, άφιερώνουσα τό πλείστον μέρος του καιρου εις τό γράφειν και αναγιγνώσκειν, και έξερχομένη μόνον τό έσπέρας εις τό θέατρον, ή τον περίπατον. ‘Ο συνταγματάρ-

χος επέστρεφεν εις την οίκίαν ενίστε πρό, και πολλάκις μετ’ αυτήν, πολλά δέ σπανίως επέστρεφον όμοῦ. Την τελευταίαν έσπέραν όμως είχε μείνει επί πολύ μετ’ αυτής: έπειτα έξήλθεν αύτη πολύ άργά επί της άμάξης της, και επέστρεψε την νύκτα πολλά βραδέως δι’ άλλης. Τέλος πάντων είχε κοινοποιήσει, ότι δῆθεν έγώ την έβίαζον να μ’ ένταμώση, υποσχόμενος αύτῃ ν’ άποστείλω την άμαξάν μου και τον θαλαμηπόλον: τουτό δ’ έλεγε, να δικαιολογήση ένώπιον των άλλων την άναχώρησιν, και να μη συμπαράλαβη οὐδένα των υπηρετών: μετά οκτώ δέ ήμέρας άνεχώρησε, συνοδευομένη μόνον υπό της θαλαμηπόλου της.

“Τεταραγμένος αλληλοδιαδόχως έκ τε του φόβου και της άνησυχίας, δέν ήδυνάμην να παραιτήσω την ένδόμυχον έλπίδα του να την εύρω όλιγωτερον ένοχον: μη δυνάμενος να έξαπατήσω έμαυτόν του να την εύρω άθῶαν, έπέύλουν και έφοβούμην συνάμα τό να πληροφορηθῶ.

“Εμαθον τότε, ότι τό σύνταγμα εύρίσκετο επί των όρίων μας. Έπεμψ εκείσε τον θαλαμηπόλον μου διά να φέρη βεβαίως ειδήσεις: τον περιέμενον έν διαστήματι ένός μηνός, και ό μήν αυτός υπήρξεν ό διαρκέστερος του βίου μου. Τέλος πάντων επέστρεψε, και με είδοποίησεν, ότι από στρατόπεδον εις στρατόπεδον παρακολούθησας τό σύνταγμα, χωρίς που να τό φθάση, έμαθεν, ότι τό τάγμα, όπερ έδιοικεί ο συνταγματάρχης, είχεν άποσυρθη εις την μικράν πόλιν Σ... μετά τό δυστύχημα της Ζούλιχεν. Ένταῦθα κοινή έλέγετο, ότι ο συνταγματάρχης παρηκολούθειτο παρά τινος άγνώστου γυναικός, ήτις κατ’ αρχάς υπελαμβάνετο ως συγγενής του, και ήτις επί τινα καιρόν έξελήφθη πραγματικώς ως ωραία τις νεανίας: πλην μιξ των ήμερών φύλαξ τις, αίφνης εισελθών εις τον θάλαμον του συνταγματάρχου, είχεν ίδει τον υπό τό γυναικείον φόρεμα νεανίαν, να φεύγη εις τό γραφείον, και τό εκονολόγησεν.

“Αυτά αι λυπηραί και βέβαιαι πληροφορίες: άναμφίβολον άπαδεικνυον την δυστυχίαν μου. ‘Ο σφυγμός μου έπαλλεν ίσχυρώς, τό αίμά μου εκυκλοφόρει ταχέως, πῦρ δέ τρομερόν κατέφλεγε την καρδίαν μου. Εις την πρώτην μου ταύτην ταραχήν έγραφα πρός τον συνταγματάρχην, προσκαλών αυτόν εις μονομαχίαν: έρλεγόμην από την έπιθυμίαν του να τον εκδικηθῶ, να ιδω τό αίμά του να τρέχη ποταμηθόν, να χύσω τό ιδικόν μου, και τοιοιουτρόπως να δώσω τέλος εις τά βάσανά μου.

“Επερίμενα μέχρι της επισύσης πρωίας, να πέμψω την έπιστολήν και λάβω θετικάς πληροφορίας περί του τόπου, ένθα ήδύνατο άσφαλώς να τῶ άποσταλή. και ή νύξ εκείνη, ένεκα της βραδύτητος, ήν ή σκληρότερα της ζωής μου. Κατατρυχόμενος διηνεκώς υπό τε του έρωτος και της όργης, της γενναιοτέτος και της εκδικήσεως, του πάθους και του καθήκοντος, δέν ήδυνάμην εισέτι: οὔτε τον έρωτα να νικήσω, τον όποιον μοι είχεν έμπνεύσει ή πλέον άχάριστος γυνή, οὔδε να παραιτηθῶ καθ’ ολοκληρίαν της καταφρονήσεως και του μίσους, τό όποιον αύτη τόσον δικαίως μ’ ένέπνεεν.

“Θά κτυπηθῶ διά μίαν γυναίκα, έλεγον, ήτις με προδίδει; ‘Ο άποκαταστήσω αύτην δυστυχῆ άφαιρών τό άντικείμενον της τρυφερότητός της; ‘Θά μολύνω τας χείράς μου εις τό αίμα ένός ανθρώπου, όστις ήν φίλος μου; ‘Θά γενῶ τό όργανον δικαίας μόν, πλην σκληρῶς εκδικήσεως; Δέν πρέπει ν’ άρῆσω κάλλιον τους έγκληματίας εις την τύψιν του συνειδῶτος, όπερ τάχιον ή

βράδιον θέλει δηλητηριάσει την ευτυχίαν των; οὔτω πως τό λογικόν μου με υπαγόρευε.

“Πλήν θέλω θυγηθῆ να ιδω με βλέμμα ήρεμον άφαιρθέν μοι τό πολυτιμότερον αγαθόν; ‘Θ’ άπολέσω την ευτυχίαν μου χωρίς να εκδικηθῶ; ‘Θ’ άφεθῶ χαμερπώς εις την άνάπαυσιν, χωρίς να ήκανοποιηθῶ και να τιμωρήσω;. Πῶς! ό πλέον άχάριστος άνθρωπος θα χαρή χαράν μεγάλην, διότι μ’ άπεκατέστησε τον πλέον άξιολύπητον;... ‘Οχι, άνεθῶ ή έξυβρισθεΐσα φιλοτιμία μου ένδομύχως, έχι, ή χείρ αύτη θα χύσει τό αίμά του, ή δ’ άπιστος θέλει άπολέσει διά μίας και μόνης βολῆς τον τε έραστήν, και τον όποιον τολμᾷ ν’ άποκαλή φίλον της.

(‘Ακολουθεί).

ΠΕΡΙΕΨΙΣ ΕΙΣ ΛΟΝΔΙΝΟΝ.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΦΙΛΑΤΙΚΙΣΚΟΥ ΒΕΥ.

Μετάρρασις

Αλεξάνδρου Ίωαννίδου.

(Συνέχεια ιδ. φύλ. 99).

ΚΕΦΑΛ. ΕΚΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ.

Φυσιογνωμία της Κυριακής εν Λονδίνω. — Λειτουργία και Temple Bar. — ‘Ο Φίγερως πολιογραφηθείς Άγγλος. — Τελευταίαι σιγμαι του Ροβέρτου Πηλ: δημόσιον πένθος. — ‘Η λογία της ‘Οξφόρτης πόλις, και τα είκοσιδύο αυτής Διδασκτῆρια. — ‘Οτι ή γράμη ή περι της υπεροχής των Βρετανικῶν σιδηροδρόμων έσφαλμένη. — ‘Ο βίος περιήγησις... — ‘Αράμνησις του Ζωγράφου Λονδοβίκου Άγου. — Περιήγησις των έρειπιῶν της Κενιλόρθης. — Φρούριον μυθῶδες Warwic. — Τυχαιά ανακάλυψις άριστουργήματος εν τῶ British-institution: Σωφροσίση Άγγουσόλα. — Drichton. Πери της Άγγλικής σεμνότητος. — ‘Ασιγγε και Γουλιέλμος ο κατακτητής. — Οι έξόριστοι του Άγιου Λεονάρδου: Λονδοβίκος Φίλιπος και ο βασιλεύς Lear. — Πλοῦς και περι Σουσετίας και Κεντ εν παρόδῳ. — ‘Επάνοδος εις Γαλλίαν. — Τέλος.

Μετά έβδομαδιαίαν άδιάλειπτον εργασίαν, άπντιαν και ένέργειαν, τό Λονδίνον καταθεδαρμένον, άντλεϊ νέας δυνάμεις δι’ άναπαύσεως είκοσιτεσσάρων ὠρών. Από της ήμέρας του σαββάτου, περι τό μεσονύκτιον μάλιστα, ή ὕψις της πόλεως αλλοιοῦται, ή κίνησις παύει, και την επισῦσαν ο ήλιος ανατέλλει: χωρίς να έξυπνήσῃ την πόλιν, ής αι πολυτάραχοι ὁδοί μένουσιν ήδη σιωπηλαί και έρημοί.

‘Η ταραχή των παρελθουσῶν ήμερῶν καθιστᾷ άναγκαίαν τοίς πᾶσι την άνάπαυσιν ταύτην, μόνην παράχωρησιν γενομένην τῆ φύσει, εις χώραν, ένθα ή ζωή είναι τοσοῦτον έπίπονος. Οι μὲν άφιερῶσι την κυριακήν εις τον ύπνον, οι δέ εις τό να διάξῶσιν έν έλευθερίᾳ την μόνην ήμέραν καθ’ ήν είναι κύριοι έαυτῶν.

Τινές ὁμιλοῦσι μεθ’ υπερόλης περι της θρησκευτι-

κῆς αὐστηρότητος της επικρατούσης κατά την ήμέραν ταύτην της αναγκαστικής άναψυχῆς. Πολλοί δέ πιστεύουσιν ότι τιμωρεΐται έν Άγγλία διά ζήμιας ο διασκεδάζων την κυριακήν εις τον οίκον αυτού διά κλειδοκυμβαλου, πλαγιάλου ή βουκίνου (cornet a piston) τουτό είναι ψεῦδος, διότι οι νόμοι της χώρας ταύτης δέν είναι τοσοῦτον ευεργητικοί. Πολλοί πάλιν ήκούσαν ότι μένει άσιτος την κυριακήν ο μη προβλέψας ν’ αγοράση τροφᾶς την προτεραίαν, διότι είναι άδύνατον να εύρη τις τότε και άρτον μόνον. Είναι άληθές ότι οι άρτοποιῶλαι, οι άλλαντοπῶλαι, οι καπνοπῶλαι, οι καρφεπῶλαι, άφίνουσι τά εργαστήρια αυτών άνοικτά μέχρι της ένδεκάτης της πρωίας, ότε έκαστος άποσύρεται να μεταβῆ εις την εκκλησίαν. Από της πρώτης μέχρι της τρίτης ὠρας πάλιν τά εργαστήρια άνοίγουσιν, έπειτα πάλιν κλείνεται. Μετά δέ τας πέντε δύναται οι οίνοπῶλαι και οι ξενοδόχοι να προμυθεύσωσιν οίνον ή τροφήν τοίς βουλομένοις.

Τά δημόσια καταστήματα, οίον Μουσειά, Θέατρα, στοαί διάφοροι, κλείνεται άπαντα την κυριακήν, μάλιστα δέ αι εκκλησίαι, εκτός των ὠρών καθ’ ἄς αι λειτουργίαι τελοῦνται. Δέν δύναται δέ τις ν’ άποδίδη έπισκέψεις κατά την εις τον Θεόν και την οίκογένειαν άφιερωμένην ταύτην ήμέραν. Οὔτω λοιπόν ή δέν έξέρχονται ποσῶς του οίκου αυτών την ήμέραν ταύτην, ή οι πλουσιώτεροι πορεύονται από της έσπέρας του σαββάτου εις την έξοχήν ή εις έπισκεψιν πόλεως τινος παραθαλασσίας, χάριν λουτρῶν.

‘Αφορμή δέ της συνηθείας ταύτης φαίνεται ή της έσότητος έπιθυμία παρά τοίς Άγγλοις. Διότι μήπως π. χ. οι ύπηρεταί, οι φύλακες των μουσειών, οι υποκριταί, οι μουσικοί, δέν πρέπει να έχωσι και αυτοί ήμέραν τινα καθ’ ήν ν’ αναπαύωνται, ως οι κύριοι αυτών, οι περιήγησι, οι φιλοθεάμονες και οι μελομανείς; Παρά την συνηθειαν των συμπατριωτῶν μου, ὠφελούμην τά μέγιστα έκ της κυριακής. Καταθεδαρμένος υπό των εκδρομῶν και της εργασίας (διότι κατά τό διάστημα πέντε έβδομάδων δέν εκοιμήθην πλέον των τεσσάρων ὠρών καθ’ έκάστην), ήθιανόμην ένδόμυχόν τινα ευχαριστήσιν ότι ήδυνάμην να έξοδεύω τον καιρόν μου εδυνειδῶτως και να προσυλάττω έμαυτόν από παντός καθήκοντος, πάσης ευχαριστήσεως και πάσης σπουδῆς. Μοι έφάνη δέ ότι ή άεργία έκάστου συνετέλει πρός ίδίαν μου ήσυχίαν, και ή σιωπή ὡς ής περιεκυκλούμην, ή θέα τοσοῦτων ανθρώπων σοβαρῶν και άεργων, έβύθισε την ψυχήν μου εις είδος τι δκηηροῦ βεμδασμοῦ, και εις ήδειαν τινα νευρικήν νάρκωσιν.

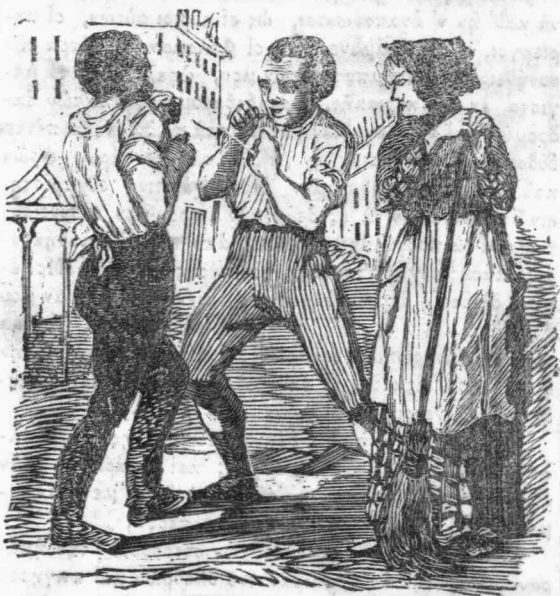
‘Αλλως τε, μήπως ή θέα πόλεως αίφνης μεταβαλλομένης δέν είναι άξιοπεριέργως; και εχάριστος δέν είναι ή θέα πολυταράχου τινός κυφέλης, μεταβαλλομένης εις άποκεκοιμημένον στρατόπεδον;

Διακόσια χιλιάδες καπνοδόχων στεροῦσαι την ήμέραν ταύτην την άτμοσφαιραν του δλεθριου και πνιγηροῦ αυτών καπνοῦ, άφίνουσιν αύτην καθαρωτέραν και δεικνύουσιν κάποτε εις τους δυστυχείς τούτους θνητούς τό στερέωμα του ούρανοῦ, όπερ ίσως οὔδέποτε ήθελον έδειν άνευ της καθιερῶσεως ταύτης της κυριακής.

‘Απήνησα οίνοπότας τινάς μελαγχολικούς δυσαρστομένους τά μέγιστα έκ της σχολῆς των καπηλειῶν και πρός οὔς πρέπει να ὁμιλή τις μετά προσυλάξεως. Πρό δεκαπέντε έτων τά καταστήματα ταῦτα ήσαν άνοικτά κατά τό διάστημα ὅλης της ήμέρας: έκτοτε δέ άπεφασίσθη να κλείωνται δις της ήμέρας ανά δύο ὠρας.

Εν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἔνθα ὁ λαὸς φύσει ῥέπει πρὸς τὴν μέθην, συνειδητοῦν ὅτι ὁ ἐργάτης, συνειδητοῦν εἰς ἐργασίαν ἀδιαιρέτην καὶ ἄλλην τὴν ἐβδομάδα, ἐβλεπεν ἑαυτὸν τὴν κυριακὴν ἐλεύθερον παντὸς ζυγοῦ καὶ πάσης ἐργασίας, καὶ ἀγνοῦν ποῦ νὰ μεταχειρισθῇ τὰς ὥρας ἐκεῖνας ἐξέριπτετο ἐντὸς τῶν οἰνοπωλείων καταβουδεύων τὸν ἐβδομαδιαῖον αὐτοῦ μισθὸν ἀνευ διακοπῆς. Ἐπερχομένης δὲ τῆς ἐσπέρας ὁ δυστυχὴς οὗτος εὐρίσκειτο εἰς ἀθλίαν μέθην, ἀσθενείας καὶ ἐνδείας κατὰ στασιν, καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἔμενον ἀσιτα.

Τὴν σήμερον ὁμοίως ὁ τεχνίτης οὗτος ἀπάγεται εἰς τὸν οἶκον ὑπὸ τῆς συζύγου του, ὠφελουμένης ἐκ μικρᾶς τῶν καπηλείων σχολῆς, καὶ ἐὰν ἐπανακάμψῃ αὐτῆς, θέλει τὸν σύρει εἰς τὰς τρεῖς μετὰ μεσημέριαν, ἐν ἐνὶ λόγῳ αἰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλόμενα διακοπαὶ αὐταὶ ἐμποδίζουσι ὀπωσοῦν τὸν ζυθοπότην καὶ οἰνοπότην ἀπὸ μεγάλας καταχρήσεις. Μοί φαίνεται δὲ ὅτι, τέσσαρες ὥραι σκέψεως εἰσὶν ὠφέλιμοι οὐ μόνον εἰς τὴν κεφαλήν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν στομάχον. Οὕτω λοιπὸν ὁ περὶ τῶν καπηλείων κανονισμὸς οὗτος, περιποιεῖ, ὡς εἰ νόμοι τοῦ Μωϋσέως, εἰς τὰ κοσμικὰ συμφέροντα τὴν ἰσχὺν τῆς καθιερώσεως τῶν θρησκευτικῶν διατάξεων, κηρυττοσῶν, ὅτι ἄθεοι νόμοι δὲν δύνανται ποτὲ νὰ κανονίσωσι τὰ ἦθη. Ἀπὸ δεκαεσσάρων ἡτῆ ἐτῶν, ὁμολογοῦσιν ἅπαντες, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μεθύσων ἠλαττώθη ἐπαίσθητῶς καὶ ὅτι φιλονεικίαι καὶ γρονθοκοπήματα συμβαίνουν σπανιώτερον. Οὐχ' ἦντιν ὁμοίως, μὲν ὅλας ταύτας τὰς βελτιώσεις παρατήρησα εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ White-chapel παρὰ τὸν οὐδὸν ἐνὸς Gin-housses δύο πυγμαχοῦς θέτοντας χαμαὶ τὰ ἐπιχιτώνια αὐτῶν,

ΠΥΓΜΑΧΟΙ ΑΓΓΛΟΙ.

ἐκλέγοντας θέσιν, στηριζομένους ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν αὐτῶν ἰγνύων (jarrets) σιτυρόνοντας τοῦ πυγμοῦς αὐτῶν, καὶ γρονθοκοπούμενους σφοδρῶς καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς πυγμαχίας. Ἐκαστος κτύπος ἐπὶ τοῦ ἀηδοῦς τοῦ ἀντιπάλου προσώπου καταφερόμενος ἀπετέλει ἦχον τινα πλαδαρὸν καὶ ἀντιπαθητικόν, κυρτοῦντα πηδαλίου δίκην καὶ εἰς πολτὸν (marmelade) μεταβάλλοντα τὴν βίνα, ἐφ' ἧς κατέπιπτε στυβαρὰ ἢ εὐγὴ

νῆς τοῦ ἀντιπάλου χεῖρ!.. Ἄλλὰ δυστυχῶς δι' ἐμὲ ἀστυνομικός τις ὑπάλληλος εἰσελθὼν ἐχώρισε τοὺς πυγμαχοῦντας. Ἄλλοτε ἡ πυγμαχία ἦν σφοδρὰ ἐν ἐνεργείᾳ εἰς τὰ καπηλεῖα· ἐπειδὴ ὁμοίως πολλοὶ ἐφρουρον ἐκ τοῦ σταδίου τῆς μάχης μετ' ἐθραυσμένας τὰς κεφαλὰς καὶ αἱματόφυρτον, ἡ ἀστυνομία ἐμπόδιζε τὴν ἐκ τῆς πάλης ταύτης ψαχαγωγίαν, καὶ, οὕτως ἡ τέχνη βραίνει εἰς ἀπώλειαν!..

Ἐξελθὼν τῆς ἐκκλησίας κυριακῆν τὴν ἐξεπλάγην βλέπων τὴν πληθὺν τῶν εἰς τὴν ἐξοχὴν πορευομένων διὰ τῶν παντοφωριῶν, καὶ παρασυρθεὶς ὑπὸ τούτων ἀπεφάσισα νὰ ἐξέλθω τῶν τειγῶν. Ἐπορευομένη εἰς ἐπίσκεψιν ἀξιεράστου τινοῦ κληρικοῦ παρὰ τὸ Wathamstow κατοικοῦτος, καὶ ἦν διαμένουσα κάποτε εἰς Παρίσιους, ἴσως ἤθελε δεχθῆ τὴν ἀποπὸν ἐκείνην κατὰ τὴν κυριακὴν ταύτην ἐπίσκεψιν. Ἄλλὰ ποῦ εὐρίσκειτο τὸ Wathamstow; τὸ ἠγνοῦν. Ἐπρεπε νὰ ὑπάγω εἰς αὐτὸ διὰ ξηρᾶς ἢ διὰ τοῦ ποταμοῦ; δι' ἀμάξης ἢ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου; τὰ ζητήματα ταῦτα σὰ βεβαίω δυσκόλως λύονται διὰ τὸν μόλις ἐννοοῦντα τὴν ἀγγλικὴν καὶ μὴ εἰδὸτα ποσῶς τὰς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου, διότι οἱ καλῶς γινώσκοντες τὰς ἀγυῖας καὶ τὰς θέσεις τῆς πόλεως ταύτης εἰσὶ σπάνιοι, σπανιώτεροι δὲ οἱ ἔχοντες μετ' ἑαυτῶν χάρτην τινὰ τῶν τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ.

Μὴν ὑποθέσετε ὁμοίως ὅτι πᾶς ἐρωτώμενος δὲν καταβάλλει τοῦλάχιστον τὸ κατὰ δύναμιν προσπαθείας τινας ἵνα σὲ συμβουλευθῇ. Ἄγνοῦ δὲ, διατί οἱ Ἄγγλοι γενικῶς νομίζονται παρ' ἡμῶν μισθῆνοι καὶ ἄμοιροι παντὸς ὑποχρεωτικῶν πλεονεκτημάτων. Πανταχοῦ ἀπῆντησα τρόπους ὑποχρεωτικούς, εὐπροσηγορίαν καὶ φιλοξενίαν ἀνευ ἐξαιρέσεως εἰς ὅλας τὰς κλάσεις. Οἱ Γάλλοι μας νομίζουσιν ἑαυτοὺς πανταχοῦ ἐπιδοκιμαζομένους, ὡς γενεόντας, ὅπερ ὁμολογητέον ὅτι ὀλίγον εὐχαριστεῖ τοὺς κατοίκους χώρας, ἔνθα ὁ ἔρως τοῦ ξυριζέσθαι κατήντησε προκριώδης, καὶ ἐκτείνεται μέχρι τῶν λειμῶνων καὶ τῶν πεδιάδων.

Ἄλλ' αἰσθάνομαι ὅτι τυχαίως καὶ ἀμεθόδως πολλογῶν διότι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ λειμῶνων, ἀλλὰ περὶ μυστάκων. Τὸ κόσμημα τοῦτο τῆς ἀνδρικής μορφῆς ἐπισύρει τὴν βρετανικὴν εὐθυμίαν καὶ τὸν γέλωτα. Εἰς τινὰς Ἄγγλους φαινόμεθα ἀλλόκοτοι μετὸς μύστακας ἡμῶν καὶ μᾶς ὑποβλέπουσι μειδιῶντες εἰρωνίας μειδιασμαῖ· ἄλλοι θεωροῦσιν ἡμᾶς περιέργως μὲν, ἀλλ' οὐχὶ δυσμενῶς, ἐκτὸς ἐὰν βαδίζωμεν διὰ τοῦ κομψαστικοῦ καὶ ἀναίδοῦς ἐκείνου ὕφους, air tranche-montagne, τοῦ τοσοῦτον οἰκείου τοῖς Γάλλοις. Ὁ Ἄγγλος οὐδέποτε παρατηρεῖ περὶ ἑαυτὸν καὶ δυσσεβείται, ὅταν βλέπει τινὰ ἀσυστόλως περιεργαζόμενον αὐτόν...

Ἐπρόκειτο λοιπὸν νὰ εὑρω ποῦ ἔκειτο τὸ Wathamstow. Εὐρισκόμην ἤδη εἰς τὸ Ἄστω, οὕτινος τὰ ἐργαστήρια ἦσαν κλειστά· ἀνευ δὲ τῆς πεποιθήσεως ἣν εἶχον περὶ τῆς ὑποχρεωτικῆς τῶν ἁσπῶν ἀγαθότητος ἤθελον ἀπελπισθῆ τὸ νὰ εὑρω τὴν εἰρημένην ὁδόν. Ἄλλ' ἐπέπρωτο νὰ διέλθω διὰ πολλῶν δοκιμασιῶν ἕως οὗ φθάσω εἰς τὸ ποθοῦμενον τέρμα μου. Ἰδού δὲ ἡ ὀδυσσεΐά μου.

Καπνοκώλης τις μ' ἐσυμβούλευσε τὸ πρῶτον νὰ πορευθῶ εἰς Bishop, s' gate Street, ἀρ. 50, ἔνθα πιθανῶς ἤθελον εὑρεῖ ὄχημά τι. Ἡ ὁδὸς αὕτη ἔκειτο ὑπὲρ τὸ δέον μακρὰν· ἐδέησε λοιπὸν νὰ ἐρωτῶ πολ-

λάκις περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰς ἣν εὐρισκόμην, καὶ τέλος ἔφθασα εἰς πλατεῖαν τινα ἀφ' ἧς ἀνοίγοντο τρεῖς μεγάλαι ὁδοί, ὧν ἠγνοῦν τινα νὰ ἐκλεξῶ, ὅτε αἰσθάνομαι χεῖρα τινα ἐπὶ τῆς ὠμοπλάτης μου. Στραφεὶς δὲ βλέπω διαβάτην, ὃν ἠρώτησα τελευταῖον, καὶ ἐστὶς προειδὼς τὸν διαταγμὸν μου μετ' ἠκολούθησεν ἐν ἀγνοίᾳ μου ἐπὶ σχεδὸν ἐν τέταρτον τῆς ὥρας. Ἐμειδιάσας δὲ διότι τοσοῦτον καλῶς προεμάντευε, καὶ δεῖξας μοι τὴν ὁδὸν ἣν ὠφείλον ν' ἀκολουθῆσω, ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ περιμενῇ τὰς εὐχαριστήσεις μου.

Ἄλλὰ φαίνεται ὅτι ὁ πρῶτος μου ὁδηγὸς ἐλανθάσθη ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῆς ὁδοῦ Bishopsgate street ἔνθα ἔμελλον νὰ εὑρω ἀμαξίαν· διότι ἡ ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν ἐκεῖνον οἰκία ἦν καπηλεῖόν τι ἡμανεψωμένον, ἐνθ' εἰσελθὼν εὐρέθην ἐν τῷ μέσῳ πλήθους μεθύσων καὶ καπηλῶν τοῦ λαοῦ, εἰσίνες, ἅμα εἰσελθόντα, παύσαντες τοῦ συνδιαλέγεσθαι καὶ ἀτακτεῖν, μετ' ἐκατέρωθεν διὰ τῶν ὀμμάτων Παρὰ τὸν ὀκρίβαντα ἐκάθητο νέος τις πρὸς ὃν ἀποτανθεὶς οὕτε ἐννοήθη, οὕτε ἐννόησα τὴν ἀπάντησίν του. Τότε φοιτηταὶ τινες τοῦ καπηλείου ἤρχισαν νὰ μεσολαβῶσιν καὶ, ἕκαστος, νομίζων ὅτι μόνος δύναται νὰ μ' ἐννοήσῃ, μ' ἔσυρε πρὸς ἑαυτόν. Ἐπὶ τέλους μοὶ ἐδόθη ἀμφιβόλος τις πληροφορία, καὶ ἐξέφυγον τῶν χειρῶν τῶν κατακτητῶν ἐκείνων. Πλὴν δυστυχῶς ἀφοῦ περιεπλανήθην ἀρκετὰ καὶ οὐδὲν εὖρον ἠκαυχάσθην αὐθις νὰ ἐπανακάμψω εἰς τὸ αὐτὸ καπηλεῖον. Καὶ ἰδού νέαι πάλιν ἐξηγήσεις, καθ' ἃς ἔμενον ὡς εὐθὺς μεταξὺ τῶν χυδαίων ἐκείνων ἀνθρώπων, ὧν εἰς μάλιστα ἀνεμίχθη περισσώτερον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, καὶ ἐπὶ τέλους ῥίψας συμπαθέως τι βλέμμα ἐπὶ τοῦ πλήρους αὐτοῦ ποτηρίου, καὶ ἡμικενώσας αὐτὸ, μ' ἐθεώρησε, καὶ παραιτῶν μετὰ στεναγμοῦ τὸ καπηλεῖον μοὶ λέγει, Come here, καὶ μετ' ἔσυρε ἀπὸ τῆς χειρὸς πρὸς τὴν ὁδόν.

Ἡ ἀπόστασις ἦτον οὐχὶ μικρά. Ὁδηγῆσας με δὲ μέχρι τῆς πύλης, ἐκτύπησεν αὐτὴν καὶ μ' ἐγκατέλειπεν. Ἄλλὰ δυστυχῶς ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως τῶν ἀμαξῶν εἶχε παρέλθει καὶ ὠφείλον νὰ παραιτηθῶ τοῦ σκοποῦ μου. Περπεργος ὁμοίως ἵνα μάθω πόση ἡ ὑπομονὴ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ μὴν ἔχων ἄλλην τινα σπουδαίαν ἀσχολίαν ἐπέστρεψα καὶ εἰσῆλθα τρίτην ἢ ἑξοτὴν φορὰν εἰς τὸ καπηλεῖον, ἔνθα ἡ θέα μου κατέπληξε φαίνεται τοὺς ἐν αὐτῷ. Οὐδὲν ἦντιν ὁμοίως εὐρέθη δευτέρως τις ἐτοιμος νὰ μετ' ὁδηγήσῃ αὐθις. Εἶπον λοιπὸν, ὅτι εὔρον τὸ μέρος, καὶ διὰ νὰ συμπληρώσω τὰς πληροφορίες μου, ἠρώτων περὶ τῆς ὥρας τῆς ἀναχωρήσεως τῶν ἀμαξῶν, καὶ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς, κ. τ. λ.

Ἡ καλοκαθάρια ἐν τούτοις καὶ ἡ ὑπομονὴ αὐτῶν ὑπῆρξεν ἀνεξάντητος. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ πλείοσι ἦσαν μεθυσιμένοι σχεδόν.

Προσέφερα ποτήριον ῥωμίου εἰς τὸν ὁδηγόν ἐκείνον καὶ ἐπὶ αἰς ὑγίαν ὄλῳν, ἀντιχαιρετησάντων με Γάλλοι. Εἶς δὲ μοὶ ἀπεκρίθη.

— Mossio, vive Louis Philippe! δι' ὅπερ ἐπετιμήθη ὑπὸ τῶν συντρόφων του.

Δὲν ἠδυνήθην λοιπὸν νὰ πορευθῶ εἰς εἰς Walthamstow εἰμὴ περὶ τὰς δέκα τῆς ἐπιούσης. Φθάσας εἰς τὸ γραφεῖον τῶν διευθύνσεων νῆστις καὶ ὀλίγον ἀργῶ, ἠρώτησα ἀμαξηλάτην τινα ἐὰν εἶχον καιρὸν νὰ γευματίσω εἰς ξενοδοχεῖόν τι. Τότε ὁ ἀμαξηλάτης

καταβὰς τοῦ θρανίου του, μετ' ὠδήγησεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καὶ μοὶ εἶπε νὰ γευματίσω ἡσυχῶς καὶ μετ' ὑπομονὴν μου, ὑποσχόμενός μοι ὅτι ἤθελεν ἔλθει νὰ με ζήτησῃ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως!..

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἥλιος δὲν εἶχε δύστην εἶτα, οἱ Ἄγγλοι ἐκράτουν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πατάσσους ἢ μάλλον σκιαδιὰ τινα ἀλλόκοτα, καὶ ἵνα προφυλαξῶσιν ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ πολλοῦ κενιοτοῦ, προσήρτων εἰς τὰ σκιαδιὰ αὐτῶν ὑφάσματα πράσινα περιποιούντα αὐτοῖς ἀμαζόνιον τι ὕφους. Παρ' ἐμοὶ ἐκάθητο Ἄγγλος τις ὁμιλῶν τὴν Γαλλικὴν, ὅστις ἐννοήσας φαίνεται τοὺς ἐπὶ τῷ αὐτῷ θεῷ λογιζομένους μου, μοὶ εἶπεν,

— Ἐν Γαλλίᾳ ἔχετε τοσαῦτα πλεονεκτήματα, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἠξιοῦρετε νὰ τὰ μεταχειρισθῆτε. Ἐπομένως μὴ μισομιρεῖτε ἀδιακόπως. Οἱ φόροι σας εἶναι τόσο ὀλίγοι!..

— Ὡ κύριέ μου φαίνεται ὅτι διδάσχετε ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς (vous en parlez tout a votre aise).

— Βλέπετε τὴν οἰκίαν ταύτην; Πληρῶν εἰς τὸ κράτος πλέον τῶν 500 φράγγων σας φόρον, μόνον διὰ τὰ παραθύρα καὶ τὰς θύρας. Ὁ φόρος ἐπίπλων αἰθούσης τινος 3000 φράγγων, ἀνέρχεται μέχρι τοῦ τρίτου τῆς ἀξίας αὐτῶν.

— Ἄλλὰ δὲν σὰς ἐπιβάλλουν τοσοῦτον βαρεῖς φόρους ἐπὶ τῶν κρεάτων καὶ τῶν ἰχθύων. Τὰ διαπύλια τέλη (octroi) εἰσὶν ἀγνωστα παρ' ὑμῖν, καὶ εἰκοσιαντὸ λίτραι ἀλατος τιμῶνται ἐν σχεδόν σελίνιον.

— Ὡς πρὸς τὰ διαπύλια τέλη συμφωνῶ. Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ὁμοίως τί ἐπρεπε νὰ κάμῃ ἡ Κυβέρνησις σας; Ἐπειδὴ τρομάζετε ἐκ τῆς ἐλαχίστης ἐπὶ τῶν προϊόντων ἐπιβαλλομένης πληρωμῆς, ἀναγκάζεται αὐτὴ νὰ διαμοιράζῃ τὸν φόρον μεταξὺ χιλίων ἀντικειμένων λαμβάνουσα αὐτὸν ὀλίγον καὶ ὀλίγον, ὅπερ καθιστᾷ δυσκολωτάτην καὶ πολυδάπανον τὴν εἰσπραξίν. Καταγίνεσθε κατ' ἔτος εἰς τὴν ἐλαττώσιν τοῦ προῦπολογισμοῦ, αὐξάνοντες ἀδιαλείπτως, ἀντὶ νὰ ζητήτε τὴν αὐξήσιν, τοῦ δημοσίου πλοῦτου. Ἡ βιομηχανία σας παρακμάζει, ἡ πενία σας ὑβρίζει, καὶ ὅσον μάλλον τὸ βλαπτικόν σας ἐκκενώνεται τοσοῦτον ἐνατενίζετε πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, μὴ λογιζόμενοι ὅτι ἡ τῶν λαῶν ἐλευθερία ἀναλογεῖ πρὸς τὴν ὑλικὴν αὐτῶν εὐδαιμονίαν. Τί λοιπὸν συμβαίνει; Ἐκαστὴ ἐπαναστάσις, ἐν ὀνόματι τῆς δημοκρατίας γινομένη, σὰς ζημιοὶ καὶ σὰς ἐπιβάλλει κυβερνήσιν ἀείποτε ἦντιν τῆς πρώην ἐλευθερίας ζουσαν.

— Οἱ λόγοι σας δὲν εἶναι παρηγορητικοί, καταδεικνύουσιν ὁμοίως ὅτι ἐκίψατε ὀλίγον εἰς τὴν σπουδὴν τῶν τῆς πατρίδος μου.

— Ἡμῖν ἐν Γαλλίᾳ μετὰ τὰ 1848, καὶ σὰς ἐπολέμου κατὰ τὸν ἀγγλικὸν τρόπον, ὅστις εἶναι κινδυνώδιστος καὶ μάλλον ἐπιζήμιος· Διεύθυντα τὴν πολιτοκρίαν τοῦ Λογδούνου.

— Ὅμιλεῖτε ἀνιγματοδῶς.

— Ἡ πολιτικὴ ἡμῶν δὲν θηρεῖ ἀφ' ἐκαστῆς χώρας εἰμὴ πᾶν ὅ,τι ὠφίλιμον. Γενικῶς δὲ αὕτη ὠ-

φειλῖται ὡς πρὸς τὴν ἤπειρον, ἐπὶ τῶν δυστυχιῶν ἡμῶν. Οὕτω π. χ. ἐμιμήθη τὰ πλεῖστα ἀντικείμενα τῆς βιομηχανίας ὑμῶν, καὶ δεημέραι ἀντικαθιστώμεν ὑμᾶς ὡς πρὸς τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὰ πλεῖστα τῆς ὑψηλοῦ μέρη.

— Πά! μᾶς μένουσιν ἐτι πολλὰ ἐμπορικὰ θέσις.

— Σύμφημι· θέσεις ἔμωσ κεναὶ καὶ ἄθλια. Παρ' ὑμῖν ὁ ἔμπορος δὲν ἔχει χρεῖαν εἰμὴ συντόνου τινὸς ἐμπορικῆς πίστεως, διότι κερδοσκοπεῖ μόνον ἐπὶ πέντε ἢ δέκα ἔτη, καὶ δὲν ἐξακολουθεῖ νὰ ἐξασκῆ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ἐκ τούτου δ' ἐπιταί ὅτι ὀλίγον φροντίζουσιν οἱ πλεῖστοι πρὸς ἀποκτησὶν διαστήμου ἐμπορικοῦ ὀνόματος, καὶ διὰ τοῦτο μεταχειρίζονται πᾶν θεμιτὸν ἢ ἀθέμιτον μέσον πρὸς τὴν ὅσον τάχιστον αὐξήσει τῆς περιουσίας αὐτῶν. Ἐνεκα τούτου τὸ ἐμπόριον ἡμῶν εἶναι πάντοτε ὑποπτον, ἐνῶ τὸ ἡμέτερον ἐνεργεῖται διὰ χρηστότητος καὶ τιμιότητος ἀπαραμίλλου, καὶ τοῦτο ὄχι διότι εἰμεθα τιμιώτεροι ἡμῶν, ἀλλὰ διότι τοῦτο ἀπαιτεῖ τὸ συμφέρον μας. Λοιπὸν τὰ ἔθνη μεταχειρίζονται τὰ προϊόντα ἡμῶν ἀκουσίως. Καὶ διὰ τοῦτο προτιμῶσιν αἰετοτε ἡμᾶς ὁσάκις ἐλθωμεν μεθ' ὑμῶν εἰς συναγωγισμὸν ἐπὶ τινος ἀντικειμένου. Μετὰ τὴν λαμπρὰν ὑμῶν Φεβρουριανὴν ἐπανάστασιν, τὰ τῆς μεταξουργίας ἐργαστᾶσια τοῦ Λουγδούνου ἔπαθον πολὺ καὶ εἰ ἐργάται σας ἐστεροῦντο ἐργασίας. Βλέπων ὑμᾶς εὐδεμίαν ποιοῦντας θυσίαν ὑπὲρ τοῦ βιομηχανικοῦ τῆς πόλεως ταύτης κλάδου, ἀπεφάσισα νὰ ὤρληθῶ, ἐκ τῶν περιστάσεων. Συμβουλευθεὶς ὅθεν τὸν πρῶτον Λόρδον θησαυροφύλακα καὶ τὸν πρόεδρον τοῦ ἐμπορικοῦ συνεδρίου, ἦλθον εἰς Γαλλίαν ἐπὶ σκοπῶ τοῦ νὰ παραλάβω μετ' ἐμαυτοῦ τοὺς ἐργάτας, οὓς ἔμωσ εὖρον ἀληθεὶς πατριώτας, καὶ δυσκόλως ἀπατωμένους, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον ἐζήτουν νὰ παραλάβω τοὺς εὐφεστερέους καὶ ἐπιτηθειστέρους αὐτῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην μοὶ ἐστειλαν χρηματικὴν ἐπικουρίαν, δι' ἣς ἐξέκαυσα στάσεις ἐπικινδύνους, ἠδυνήθην νὰ συλλέξω ἐκ τῆς Ἑλβετίας, τοῦ Ῥήνου καὶ τῆς Βελγικῆς τριακοσίους τῶν ἐντελεστέρων τῆς μεταξουργίας ἐργατῶν, καὶ ἐκτοτε, κατὰ τινὰ μάλιστα δευτέραν εἰς Λιὼν καὶ εἰς Ἅγιον Στέφανον περιήγησιν, περὶ τοὺς ἐπιτακσίους ἄλλους ἐργάτας. Ἦδη τὰ ἡμέτερα ἐργαστᾶσια τῶν ἐριῶν καὶ τῶν ταινιῶν ἐργάζονται ἀδιαιλείτως, καὶ τὰ προϊόντα αὐτῶν μετ' ὀλίγον θέλουσι γίνεαι ἐφάμιλλα τῶν ἡμετέρων, ἐπὶ τέλους δὲ θέλουσι τὰ καταλλάξει. Ἴδου τίνι τρόπῳ ἐνησχολήθη καὶ κατέστρεψα τὸ βιομηχανικόν σας Λουγδουνον,

— Ἐἶσθαι λοιπὸν ὑπερπλοῦτος καὶ ἐμμανὴς πατριώτης.

— Εἶμαι πλούσιος, χάρις εἰς τὰς χορηγίας τῆς κυβερνήσεως, βοηθούσης αἰετοτε τὰς ἐπιφελεῖς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, καὶ πατριώτης ἔχων τὸν ζῆλον τοῦ νεοφύτου. Ἐγεννήθη εἰς Chatellenault, καὶ ἐπολιτογραφήθη Ἄγγλος. Ἦ ἐπιμέλεια καὶ ἡ δραστηριότης, πλεονεκτήματα ἄλλως τε σπανίως ἀ-

παντώμενα ἐν Γαλλίᾳ, περιφρονοῦνται ἐν αὐτῇ. Εἰσῆλθον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ δὲν ὑπηρετήσα εἰμὴ μίαν καὶ μόνην πατριδα. Ἀλλὰ δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ὅποσαι ἐνταῦθα αἱ τῆς εὐπορείας πηγαί, καὶ ὅποιοι πολιτικοὶ ἄνδρες. Δύναμαι ἔμωσ νὰ σας δώσω ἰδέαν τινὰ περὶ τούτων δι' ἐνὸς ἀπλοῦ ἀνεκδότου.

— Σᾶς ἀκούω.

— Ἐπὶ τῆς συνθηκολογήσεως τῆς τετραπλῆς συμμαχίας, εὕρισκόμεν εἰς Μαδρίτην, ὅτι ἐτυζήτειτο ζήτημά τι δύσκολον καὶ δυσδιαλυτον, καὶ οὐτινος ἡ λύσις, ὡς γενομένη ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως ὑμῶν, καὶ καθ' ὑμῶν μάλιστα, ἀπῆται πολλὴν ταχύτητα· διότι ἔπρεπε νὰ συμφωνήσωμεν πρὶν ἢ ἡ κυβερνήσις σας εἰδοποιηθῆ. Κατὰ τύχην μανθάνω τότε, ὅτι ὁ πρέσβυς ὑμῶν εἰδοποιηθεὶς ἐν καιρῷ περὶ τούτου ἐπεμπε ταχυδρόμον εἰς Παρισίους, καὶ τὸ ζήτημα ἀπώλλετο, ἐάν δὲν ἐκερδίζαμεν ὡρας τινάς. Χωρὶς λοιπὸν νὰ χάσω σαιγμὴν, λαμβάνω εἷα ἵππον καὶ ἀπὸ βυτήρος ἐλευθῶν φθάνω εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν, οὐτινος ἐνοικιάζω καὶ ἀποστέλλω ὄλους τοὺς ἵππους. Τὸ αὐτὸ ἔπραξα καὶ εἰς τὸν δεύτερον καὶ καθέτης μέχρι τῶν ὀρίων, ὡστε ὁ Γαλλικὸς ταχυδρόμος ἠργοπόρησεν ἐπὶ δεκατέσσαρας ὥρας. Ἐσπευσα λοιπὸν τότε νὰ ἐπιστρέψω ἡσυχοῦς μολονότι δὲν μοὶ ἔμειναν οὐδ' ὁδοὸς πλέον. Ἐπιστρέψαντα ἔμωσ ὁ πρέσβυς ὑμῶν οὐ μόνον μ' εὐχαρίστησε καὶ με συνέχαρη, ἀλλὰ καὶ με ἐμέτρησε 40,000 φράγκων. Εἰπήτε τώρα, παρακαλῶ, τίς ἐν Γαλλίᾳ ἤθελεν ἀποτολήσει τὴν τοιαύτην πολυδάπανον ἐπιχείρησιν; Παρ' ἡμῖν ἔμωσ μάθετε ὅτι πᾶς Ἄγγλος εἶναι πρόθυμος νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ εἰς παρομοίαν περίπτωσιν, διότι γνωρίζει ὅτι θ' ἀποζημιωθῆ μὲν ἂν ἀποτύχη, θ' ἀνταμοιβθῆ δὲ ἐάν ἐπιτύχη.

— Μήπως, ἠρώτησα τότε αὐτὸν μετὰ περιφρονήσεως, ἀποκτήσατε διὰ παρομοίας τινὸς πράξεως καὶ τὸ δίπλωμα τῆς πολιτογραφήσεως;

— Ὁχι, κύριέ μου. Ἦ ἐρώτησις σας ὅζει ὀλίγου ἱποτισμοῦ. Ἐπομένως δὲν ἤξεύρετε πῶς νὰ διευθύνητε τὰς ἐρωτήσεις σας.

— Ὁμολογῶ ὅτι εἶσθε ὑπὲρ τὸ δέον διεφθαρμένοι.

— Ἡμεῖς; ἀπαγε! Οὐδέποτε μεταλλάομεν τὰ μέτρα ἢ τὰ σταθμὰ, αἱ ζωστροφίαι μας οὐδέποτε πωλῶνται νεοθευμένοι ὡς παρ' ὑμῖν, ἄνευ ἐξιρέσεως. Ἴδου δὲ καὶ ποταὶ αἱ ἀρχαὶ ἡμῶν. Τὸ πᾶν ὑπὲρ τῆς πατριδος, τὸ πᾶν ὑπὲρ τῆς γηραιᾶς Ἀγγλίας, Rule Britannia! . . . Τὸ κατ' ἐμὲ βλέπετε ὅτι ἐφύλαξα τὴν ἐλευθερίον τῆς πατριδος τοῦ πατρὸς μου φλυαρίαν καὶ σᾶς ἐξομολογοῦμαι ἐλευθέρως καὶ ἀπαρακαλύπτως. Τί δὲ θέλει συμβῆ. Θέλετε δημομοσιεύσει ἴσως τὴν συνομιλίαν ἡμῶν, διότι τοιαύτη ἢ ἀποστολή σας. Ἐκ ταύτης ἔμωσ οὐδεὶς θέλει ὠφελῆθῆ, καὶ μάλιστα ἵνα ἀπαλλαγθῆ τοῦ κόπου τοῦ συλλογιζέσθαι ἐπ' αὐτῆς θέλει τὴν χλευάσει.

— Καὶ ποῦ διαβαλὸν ἐννοήσατε, ὅτι ἐπαγγέλομαι τὸν συγγραφέα;

— Οὐδὲν ἀπλούστερον. Οἱ λόγοι μου σᾶς ἐκπλήτουν μόνον διὰ τὸ παράδοξον αὐτῶν ἢ κριτικῆ μου, ὡς πρὸς τὸν πατριωτισμὸν ὑμῶν, σᾶς εὐχαρίστηε διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς ὀξύτητος. Μολονότι δὲ εἶσθε φύσει λαλῶς, με ἀκροάζεσθε μετὰ προσοχῆς ἀνεξαντλήτου, καὶ ὑποκρίνεσθε τὸν ψευδύγαθον. Καποτε φαίνεσθε σκεπτικὸς ὡς ἄνθρωπος διαθέτων καὶ τακτοποιῶν τὰς ἐντυπώσεις αὐτοῦ, καὶ τὸ ζήτημα, τὸ μετὰ τὰς μικρὰς διλείψεις ἐπόμενον, παρίσταται εἰς τὴν λογικὴν τῶν ἰδεῶν σειράν. Σᾶς βλέπω σταχυολογοῦντα, σκεπτόμενον, καὶ ἐν τῷ νῷ ὑμῶν ὤλην συγγραφῆς ἀποκαταμύοντο. Τέλος δὲ βπετε εἰς τὰς πεδιαδας βλέμματα ψυχρὰ καὶ ἐπανειλημμένα, καταδεικνύοντα τὴν σπουδὴν. Ὡ εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶσθε φιλόλογος, συγγραφεὺς . . . τί τὸ θέλετε; . .

— Οὐχ' ἦτιον ἔμωσ εἶμαι βέβαιος, ὅτι καὶ ὑμεῖς εἶσθε τοιοῦτός τις συγγραφεὺς καὶ παρατηρητῆς, συγγραφεὺς ἔμωσ ἐξωκείλας εἰς τοὺς σκοπέλους τῆς πραγματικότητος. Ἡ δραστηριότης ὑμῶν δὲν συνίσταται εἰς τὴν φαντασίαν, ἀλλ' εἰς τὸ πνεῦμα καὶ ἀποτελεῖ τὸν ἄνθρωπον. Ὁ ἦρωσ ὑμῶν εἶσθε ὑμεῖς, δν ἔμωσ ὁ πρακτικὸς κατηγάωσε βίος. Ἐν τούτοις κατὰ τινὰ ἐναποληθῆσαν ὑμῖν συνήθειαν ἐπιφέρετε κάποτε πρὸς ἰδιαν εὐχαρίστησιν παρατηρήσεις τινὰς μικρολόγους. Πιστεύω τὰ περὶ τῆς πολιτορχίας τοῦ Λυὼν, ὡς δὲ πρὸς τὸ ἀνεκδοτὸν τῆς Μαδρίτης τὸ ἐγίνωσκα πρὸ πολλοῦ. Ὅργανον εὐμεταχειρίστον καὶ κρυπτόν δὲν ἐπιτυγχάνετε εἰμὴ τὴν κτήσιν χρημάτων, διὰ τῆς θυσίας ἔμωσ τῆς φήμης καὶ τῆς ὑπολήψεως ὑμῶν.

— Σύμφημι. Πλὴν βλέπετε ὅτι τὸ ἐπάγγελμά σας τοῦτο οὐδὲν σᾶς ὠφελεῖ ἐν Γαλλίᾳ. Γενεῖτε Ἄγγλος!

Ταῦτας ἀκούσας τὰς λέξεις, ἀνεχώρησα γελῶν ἐπισωμωδικῶς! Ἐκεῖνος δὲ.

— Ὑγιαίνετε, μ' ἐκραξεν ἀπομακρυνόμενος, βλέπετε ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Walthamstow.

Ἡ ὥρα παρήλθε ταχέως, χάρις εἰς τὸ ἀλλόκοτον τοῦ τυχαίως συναντηθέντος συνοδοιπόρου τοῦ του ἦθος. Οἱ λόγοι αὐτοῦ παρῆγον ὤλην ἀξιοπεριεργον ἀναγνώσεως· διὸ καὶ ἔγραψα αὐτοῦς ἐν συντομίᾳ χωρὶς ἔμωσ νὰ προσθέτω τι περιπλέον.

Τὸ ὄχημα ἐστάθη ἐπὶ τινος μονήρους ὁδοῦ περιοριζομένης ὑπὸ μεγάλων πτελεῶν, ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἀνενάως ταλαντευομένων. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης εὕρισκοντα ἐποραδικὰ τινὰ οἰκήματα, ἀλλ' ἠγνόουν τὴν ἀκριβῆ τοῦ οἰκήματος τῆς Κ. Γ. . . θέσιν, διὸ ἀπεφάσισα νὰ κτυπῶ τυχαίως τὰς θύρας. Πλὴν ἐκ τῆς πρώτης κρούσεως ἀνεγνώρισα τὴν ἀποτυχίαν μου, ἵδὼν ἐρχόμενον πρὸς τὸν οὐδὸν τῆς θύρας σμήνος μικρῶν κορασίων. Ἐκτύπησα περαιτέρω πλὴν πάλιν εἶδον ἄλλο τοιοῦτο πλῆθος, καὶ ὑπέθεσα ὅτι αἱ εἰκῆαι ἐκεῖναι ἦσαν παιδαγωγεῖα. Ταχυδρομικὸς τις ὑπάλληλος μ' ἔσυρε τῆς ἀμφιβέβιας μου ἐκείνης, δεικνύων μοι τὴν οἰκίαν ἣν ἐζήτουν.

Κρούω, καὶ φαντασθῆτε τὴν ἀπορίαν μου, βλέποντα πλῆθὺν πάλιν νεαρῶν τοιοῦτων προσώπων τρεχόντων πρὸς ἐμέ. Νέον παιδαγωγεῖον!

Γνωρίζουσιν ἴσως οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν ὅτι αἱ Ἀγγλικαὶ οἰκογένειαι εἰσὶν ὑπὲρ τὸ δέον πολυάρθμοι. Ἄμα λοιπὸν ξένος τις ἐμφανισθῆ εἰς τὴν θύραν, τὰ μὲν ἄρβυρα, δαιμκλέα καὶ σεμνὰ φύσει ὄντα, φεύγουσι κρυπτόμενα, ἐνῶ τὰ θήλεα παῖδια, ἤδη ἐμφυτον ἔχοντα τὸ εἰς τὰς γυναῖκας τῆς χώρας ταύτης θαρβῶσ αὐτῶν, τρέχουσι περιεργα, ἵνα ἰδῶσι τὸν ἐπισκεπτόμενον. Ἐν τινι τῶν κατ' ἐμὲ παιδαγωγείων ἐκείνων παρατήρησα διὰ τινος ταπεινοῦ παραθύρου τέσσαρα κοράσια, κατὰ μέτωπον εἰς γραμμὴν παρατεταγμένα, εὐθυβαδίζοντα, τὰς δὲ χεῖρας ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀκινήτους ἔχοντα. Ἐγυμνάζοντο ὑπὸ τινος διδασκάλου τοῦ πεζικοῦ τῆς βρασιλίσσης· ἐκτοτε ἐνόησα διατί οἱ Ἄγγλοι στρατιῶται μοὶ ἐφάνησαν βαδίζοντες ὡς αἱ Ἀγγλίδες, διότι αὐταὶ γυμνάζονται καὶ τὸ περιπατεῖν οἰοῦνται στρατιωτικῶς ὑπὸ τῶν διδασκάλων τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ.

Εἰς Walthamston εὐχαριστήθη τὰ μέγιστα ἀπαντήσας γυναῖκά τινα ἀξέεραστον, ἐνοῦσαν ἐν ἑαυτῇ τὰς χάριτας τῆς Γαλλικῆς εὐφυίας μετὰ τῆς σοβαρότητος τῶν Ἀγγλικῶν ἠθῶν. Παρ' αὐτῇ ἐπανεῦρον τὴν εἰλικρινῆ ἐκείνην φιλοφροσύνην, ἣτις διακρίνει τὰς ὑποδεξιώσεις τῶν συμπατριωτῶν ἡμῶν. Εὐθύς εἰσελθόντας ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὁ υἱὸς τῆς οἰκοδεσπίνης ταύτης προσῆλθε καὶ με ἠπάσθη μετ' ἀγάπης πολλῆς ὡς ἀρχαῖον αὐτοῦ φίλον· εἰς τὴν φιλοφροσύνην ἔμωσ ταύτην, ἴσως εὔρε τὴν καρδίαν μου ὀλίγον ἀδιάφορον, ὡς ψυχρανθεῖσαν τῇ ἀληθείᾳ ἀπὸ ἐνὸς ἤδη μνηδὸς διὰ τῆς ἐπαφῆς ἀντικειμένων καὶ τῆς συναναστροφῆς ἀνθρώπων κρυσταλλωθέντων πλέον, ὡς ἐκ τῆς Βρετανικῆς αὐτῶν ἀνατροφῆς.

Ἐπιστρέψας εἰς Λονδίνον παρατήρησα πρὸς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Fleet, τὸ κατάστημα τοῦ Sunday-Times, ἐφημερίδος τῆς Κυριακῆς πρὸς χρῆσιν τοῦ λαοῦ, ὅπερ κλεισθὲν τὴν προτεραίαν, ἔσυρε τὴν προσοχὴν μου διὰ τῆς ἀθαδείας καὶ ἀχρεϊότητος τῶν σατυρῶν καὶ ὑβρεῶν, ἀφ' ὧν τὰ ἐνώπια τῆς οἰκοδομῆς ἐκείνης κατεκαλύπτοντο. Τὸ παρελθὸν σάββατον ὁ σὴρ Ροβέρτος Πηλ ὑπέστη κατὰ τοῦ Παλμερστῶνος ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἤτιαν, διὸ ἡ ἐφημερίς Sunday-Times ὠνεῖται καὶ ἐξῆβρισε τὸ σεβαστὸν αὐτοῦ ὄνομα, δι' ὑβρεῶν καὶ διὰ λόγων, ὧν ἀδυνατοῦμεν νὰ δώσωμεν ἰδίαν. Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Triumph!!! de Shocking accident at S. Robert Peel, ὁ εὐγενὴς οὗτος τῶν ἰδεῶν τῆς προόδου ὑπέρμαχος ἐσφενδόνισε κατὰ τοῦ πρώην πρωθυπουργοῦ μυρία ὄσα, ὀνομάσας αὐτὸν ἀρησθροσκον, κακῶργον, δειλὸν, προδότην, ὠμὸν, κτ.λ.

Ἀλλὰ δυστυχῶς, τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἀνεγίνωσκον τὰς ἐπὶ τοῦ καταστήματος τῆς ἐφημερίδος χυδαίας ἐκείνας ὑβρεῖς, ὁ Ῥοβέρτος Πηλ, ἐπιστρέφων ἐπιππος ἐκ τοῦ παλατίου τοῦ Βούκιγγαμ, καὶ διερχόμενος διὰ τοῦ Saint James Park ἐπέσεν ἐπὶ τῆς ἀμμου τοῦ Constitution-Hill ἀπὸ τοῦ ἵπ-

που του, ὅστις περὶ αὐτοῦ κατε-
 σύντηξε δις τὸ σῶμα τοῦ διαδοχικοῦ ῥήτορος. Τὴν
 ἐπιούσαν λοιπὸν τοῦ συμβάντος, τούτου ἡ ἐφημερίς
 Sunday-Times ἐσπευσε νὰ σούση τὰς ἀγγελίας
 ταύτας καὶ ν' ἀντικαταστήσῃ αὐτὰς διὰ προγραμ-
 μάτων πανηγυρικῶν καὶ υπερβαλλόντων. Τὸ πλῆθος
 συνεθλίβετο ἵνα ἀναγνώσῃ τὸ ἡμερολόγιον τῆς υγείας
 τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τὸ θάμβος ἦν εἰς υπερβολὴν παν-
 ταχοῦ ἐξωγραφημένον. Τὸ Λονδίνον εὐρίσκειτο κατὰ
 τὸ διάστημα τριῶν ἡμερῶν ὑπὸ τὴν ἐπιβροχὴν ἀγω-
 νίας τινὸς καὶ ἀνησυχίας τρομερᾶς, καὶ παρετήρησα
 μάλιστα πολλοὺς διευθυνομένους πεντάκις ἢ καὶ πλει-
 στάκις τῆς ἡμέρας εἰς τὴν πύλην τῆς κατοικίας τοῦ
 ῥήτορος, ἵνα πληροφορηθῶσι περὶ τῆς υγείας αὐτοῦ.
 Ὁ μικρὸς κήπος τοῦ White-Hall ἦν ἀδιαλείπτως
 πλήρης ὑπὸ πλῆθους σιγῶντος καὶ μελαγχολικοῦ, καὶ
 περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐπανακάμπτων εἰκαδῆ, ἀπῆντη-
 σα αὐθις τὰς ἀνησυχίας ἐκείνας σκιάς. Ἐσπεραν
 τινα διεδόθη ὁ λόγος ὅτι ἡ ἀσθένεια τοῦ ῥήτορος
 ἐθαίνεν ἐπὶ τὰ χεῖρα ἢ βασιλίσσα ἐμελλε νὰ πορευθῇ
 εἰς Coven-Garden, καὶ ἀπὸ τῶν πέντε ὥρῶν πλη-
 θος ἀπειρον λαοῦ ἐπλημμύρει ἤδη τὰ πεζοδρόμια τῶν
 ὁδῶν, ἀπὸ τῆς Βασιλικῆς ὁδοῦ μέχρι τῶν ἐσχατιῶν
 τοῦ Pall-Mall, περίπου κατὰ τὸ διάστημα ἡμιστίας
 λεύγης. — Ἐὰν ἡ βασιλίσσα ἐξέλθῃ εἰς περίπατον,
 ἐλεγόν τινες, οἱ ἱατροὶ δὲν ἀπελπίσθησαν βεβαίως
 περὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἀσθενοῦς.

Τὸ πλῆθος τοῦτο ἔστη ἐν τῇ ῥηθείᾳ θέσει ὑπε-
 μέναν καὶ ἀκίνητον μέχρι τῆς ἑκτῆς ὥρας. Ἡ βασιλικὴ
 ἀμαξα δὲν ἐφάνη καὶ ὁ λόσος διασπᾶται πένθιμον
 τῆρῶν σιωπῆν. Ἐπανερχόμενος οἰκαδῆ, καὶ λυπού-
 μενος διὰ τὴν δημοσίαν ταύτην συμφορὰν, τὴν το-
 σοῦτον ἐντιμὸν διὰ τὸν παριστώμενον αὐτὴν, διηρχό-
 μην δ' αὖ τῶν παραθύρων τῶν μεγάρων τοῦ Κ. Πηλ.
 Ἡ νύξ ἦν πένθιμος καὶ λίαν σκοτεινὴ, τὰ δὲ πλῆθη
 ἴσταντο σιωπηλά, καὶ ἐστραμμένα πρὸς τὴν σιδηρὰν
 αἰμασίαν, χωρίζομένην διὰ τινος μικροῦ κήπου ἀπὸ
 τῆς οἰκίας, ἐφ' ἑνὸς τῆς ὁποίας δώματος, τοῦ ἰσοι-
 γαίου ἐξήρχετο ἀσθενὴς λάμψις λύχνου ἀγρυπνοῦντος.

— Ἡ νύξ αὕτη ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν, εἶναι πεν-
 θιωτέρα τῶν ἄλλων. Καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζω τὸν
 λόγον, ἔστην πρὸ τοῦ φραγμοῦ ἐκείνου μετὰ νῶν ἄλ-
 λων, ὅτε μετὰ τινος στιγμᾶς ἀστυνομικός τις κλη-
 τῆρ ἐξελθὼν τῆς οἰκίας, προσῆλθε μέχρι τοῦ σιδηροῦ
 φραγμοῦ, πρὸς τὸν ὅλοι ἐπλητίσταν ἀθορύβως καὶ
 μελαγχολικῶς. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶπεν ἀγγλιστί
 πρὸς τὸν παρευρισκόμενον μυτηριώδες πλῆθος με-
 τὰ σιγαλῆς καὶ πενθίμου φωνῆς.

— Ἀπέθανε . . .
 Ἐσυρα τὸ ὁρολόγιόν μου καὶ εἶδον ὅτι ἐπῆλθεν ἡ
 δεκάτη.
 Αἴφνης τὸ πλῆθος διασκορπισθέν, ἔφυγεν ἐσπευ-
 σμένως, χωρὶς οὐδέ λέξις νὰ ἐξέλθῃ τοῦ στόματος
 τσοῦτων ἀνθρώπων. Μίαν ὥραν μετὰ ταῦτα ἡ πό-
 λιν ὅλη ἐγνωρίζε τὸ συμβάν τοῦτο καὶ ἐπέκει τὸν
 θάνατον ἑνὸς τῶν μεγίστων πολιτικῶν τῆς ἀνδρῶν.

Δυσκόλως δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὴν δημοσίαν
 κατάπληξιν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γενικῆς ταύτης
 θλίψεως. Τὰ πρόσωπα ὅλων ἦσαν καταβεβλημένα,
 αἱ ὁδοὶ σιωπηλαί, αἱ ὑποθέσεις καὶ τὸ ἐμπόριον ἐνε-
 κρώθησαν, καὶ ἡ ποικιλία τῶν πολιτικῶν ἰδεῶν ἐξέ-
 λιπεν. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ἀντιπολίτευσις δὲν εἶναι ποσῶς
 ἀπόλυτος οὔτε συστηματικὴ, ἀλλὰ συμφορῆς τῶν ἐ-
 κάστοτε ζητημάτων, καὶ τακτικὴ καὶ σωτηριώδης
 καὶ κυβερνητικὴ, ὅτι εἶπει, ὡς τὸ ἀνακτοδοῦ-
 λιον αὐτό. Οἱ πάντες δὲ εἰσι σύμφωνοι ὡς πρὸς τὰς
 θεμελιώδεις τῆς πολιτείας ἀρχάς. Σήμερον π. χ. ἡ
 κατάστασις τῶν πραγμάτων καθιστᾷ ἀναγκαίους τοὺς
 Τόρεις, αὐριῶν ἢ τῶν πραγμάτων μεταβαλὴ ἐπιζητεῖ
 τὴν τῶν Οὐίγων διεύθυνσιν (α) ἀλλὰ καὶ τὰ δύο
 ταῦτα κόμματα ἐπίσης ὑπὸ φιλοπατρίας καὶ ἀριλο-
 κερδεῖας ἐλαυνόμενα συμπράττουσιν πρὸς τὸ αὐτὸ
 ἔργον. Ὁ Πηλ ἀποθνήσκων ἦν διὰ τὴν πατρίδα αὐ-
 τοῦ, τὴν μίαν καὶ ἀδιαίρετον, εἰς ὁδηγὸς καὶ ποδηγέ-
 τος δεδοκιμασμένος ἀποθνήσκων, ὁδὸς ἐκλείπουσα, ἡ
 λαμπὰς αὐτῆς σβυομένη.

Ἡ ἰσχυρὰ, μεγάλη καὶ γενικὴ συναίσθησις αὕτη,
 ἣτις ἦν θέαμα ἀληθῶς παράδοξον δι' ἕνα Γάλλον,
 μοι ἐνέπνευσε μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς πολιτικῆς συν-
 ειδήσεως καὶ τῆς ἀκραίοντος καὶ εἰλικρινοῦς συμ-
 πνοίας τῶν διαφόρων τῆς Ἀγγλικῆς κοινωνίας στοι-
 χείων.

Τὴν ἐπιούσαν περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἐπο-
 ρεῦθην ἵνα ἐξυπνήσω τὸν γηραιὸν φίλον μου Ἐβάρ-
 στον Φ. . . ὃν ἀπαντᾷ τις πανταχοῦ ἐκτός εἰς τὴν
 οἰκίαν αὐτοῦ.

Εἶχον ποτε περιηγηθῆ ὁμοῦ ὑπὸ ἄλλον ὁμοῦ
 οὐρανὸν, καὶ τὴν προτεραίαν τὸν ἀπῆντητα εἰς τὴν
 ὁδὸν χωρὶς νὰ ἐκπλαγῶ, καὶ πρὸ δώδεκα ἐτῶν ἀπῆν-
 τητα αὐτὸν ὑπὸ τὴν σκέπην ἑνὸς κορβιόλου (β).

— Ποῦ διευθυνόμεθα λοιπὸν; με ἐρωτᾷ ὁ ἄρτι

(α) Ἡ σημασία καὶ παραγωγή τῶν δύο τούτων Ἀγ-
 γλικῶν λέξεων Whig καὶ Tory, τῶν σήμερον δη-
 λούτων τὰ δύο πολιτικὰ τῆς Ἀγγλίας κόμματα δὲν
 εἶναι ἱκανῶς γνωστῆ. Γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἡ πρώτη
 εἶναι χυδαία τῆς Σκωτίας λέξις τῶν ἀμαξηλατῶν,
 ἡ δὲ δευτέρα λέξις τῶν ληστῶν τῆς Ἰρλανδίας. Ἀμ-
 φότεροι δὲ οἱ ὅροι οὗτοι ἀπέλεσαν τὴν ἀρχικὴν αὐ-
 τῶν σημασίαν τοσοῦτον, ὥστε τὴν σήμερον σημαί-
 νουσι τὸ μὲν Whig, τὸ κόμμα τὸ ἐπιθυμοῦν τὴν
 ἐπέκτασιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ, τὸ δὲ Tory, τὸ
 ἐπιθυμοῦν τὴν περιστολὴν καὶ καταπίεσιν αὐτῆς. Σημ.
 τοῦ Μεταφ.

(β) Κορβιόλου (corricolo) ὀνομάζουσιν εἰς Νεά-
 πολιν εἶδος πενιχρῶν καὶ ἀθλίων διτρώων ἀμαξῶν.
 Ὁ Ἀλέξ. Δουμάς εἰς Ἰταλίαν περιηγηθεὶς ποτὲ
 μετὰ τῶν ἄλλων μυθιστορημάτων, τῶν Ἰταλικῶν ὕ-
 λην ἔχοντων, συνέγραψε καὶ μυθιστορίαν εὐφυστά-
 τιν Corricolo ἐπικαλουμένην, καὶ περιγράφουσαν μετὰ
 τῆς ἰδέας αὐτῶ εὐρυίας καὶ ἀπειθείας τὰ κατὰ τὴν
 Νεάπολιν. Σ. τ. Μεταφρ.

τῆς κλίνης ἐγερθεὶς φίλος μου τρίβων τοὺς ὀφθαλ-
 μοῦς.

— Ὑπάγωμεν διὰ τὴν Ὀξφόρτην;
 — Per Baccho! ἀνέκραξεν, ὠραία ἰδέα τῷ ὄν-
 τι! Καὶ ὑποκτονθῶν ἤχον τινὰ τοῦ μελοδρά-
 ματος τῆς Ἀστρατῆς ἐπὶ τοῦ πανεπιστημίου τῆς
 Ὀξφόρτης, ἐπέρασε τὰς κνημίδας (guêtres) αὐτοῦ με-
 τὰ ταχύτητος.

Ἡ εὐθεῖα ὁδὸς, ἐξήκοντα περίπου μιλίων τὸ
 μῆκος, ἡ ἐνοῦσα τὸ Λονδίνον μετὰ τῆς πόλεως ταύ-
 τῆς τῶν μαθητῶν, διέρχεται τοσοῦτον ταχέως, ὥστε
 μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀνακαλύπτοντες πρὸς
 τὰ δεξιὰ, ὄπισθεν σειρὰς τινος δεινυλίων, ὁμοῦν τινα,
 κωδονοστάσια καὶ πύργους ποικίλους, ἠρωτώμεν ἀλ-
 λήλους περὶ τοῦ ὀνόματος τῆς ἀγῶντος ταύτης πό-
 λεως, ὅτε κύριός τις ὑψηλός, εὐλύγιτος, καὶ μαῦρα
 ἐνδεδυμένος, ἀνέκραξε. — Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Ὀξ-
 φόρτην.

Ἡ δὲ οὗτος ἀνὴρ πεντηκοντούτης καὶ ἦθος εἶχε
 καθηγητοῦ. Ἡ μορφή αὐτοῦ ἦν γωνιώδης, ἡ ῥὴν
 καμπύλη καὶ καταλλῆλος πρὸς ἐκκαθάρισιν τῶν κή-
 πων ἀπὸ τῶν ἀχρήστων ῥιζῶν, τὰ χεῖλη λεπτοφυῆ
 τὸ δὲ ὄμμα παρεμφερὲς τῷ τοῦ ἀλέκτορος. Φαί-
 νεται δὲ ὅτι ἡ ἀπομόνωσις ἡμῶν καὶ ἡ ἀγνοία τῆς
 Ἀγγλικῆς γλώσσης τὸν συνεκίνησαν.

— Οἱ Γάλλοι εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ἀσυλλόγιστοι!
 ἔλεγεν οὗτος εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τὴν θυγατέρα αὐ-
 τοῦ εἰς γλώσσαν Ἀγγλικὴν, ἢ ἡμεῖς ἐπροσποιού-
 μεθα ὅτι δὲν ἐνοοῦμεν. Τίποτε δὲν τοὺς ταράττει.

Ἐπειτα, στρεφόμενος πρὸς ἡμᾶς,

— Καὶ τώρα πῶς θέλετε κάμει, μᾶς λέγει. Τὰ
 σγολεῖα ἔχουσι παύσεις καὶ κατὰ δυστυχίαν δὲν
 ἔχω τινὰ εἰς τὸ νὰ σᾶς συστήσω. Οἱ ὄδηγοί τῆς Ὀξ-
 φόρτης δὲν ὁμιλοῦσι τὴν Γαλλικὴν ὡς καὶ οἱ κάτοι-
 κοι τῆς πόλεως. Βεβαίως δὲν ἐπράξατε φρονίμως, καὶ
 ἐὰν κατὰ δυστυχίαν δὲν με ἀπηντᾶτε νὰ σᾶς ὁδη-
 γήσω, ἠθέλετε ἐπανακάμψει εἰς Λονδίνον, χωρὶς νὰ
 παρατηρήσετε τίποτε.

Ἐπειτα δὲ, ἀφοῦ τὸν εὐχαριστήσαμεν ἀπὸ καρ-
 δίας.

— Οὔτε ἐγὼ ὁμοῦ, μᾶς λέγει, εἶμαι κύριος τῶν
 ὥρων μου. Πορευόμεθα ἕνεκα σπουδαίας ὑποθέσεως
 εἰς Ὀξφόρτην, καὶ ἀναχωροῦμεν τὴν ἑσπέραν ταύ-
 την. Οὐχ' ἤττον ὁμοῦ δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς ἐγκα-
 ταλείψω τοιοῦτοτρόπως, καὶ θέλω προσπαθῆσαι . . .
 Ἡμπορεῖτε, μοι φαίνεται νὰ περιπατήτε ταχέως.
 Ἀλλὰ πῶς ἐφανιάσθητε ὅτι ἠθέλατε δυνηθῆ ποτέ; . .

— Κύριε, τῷ ἀπεκρίθην ἐγὼ οὐδέποτε ἀπελπί-
 ζομαι κατὰ τὰς ἀπροόπτους περιστάσεις. Θαρσύν-
 μεν εἰς ἡμᾶς καὶ σᾶς περιμένομεν μετὰ πεποιθή-
 σεως καὶ ἠσυχίας.

— Ἡ πρὸς τὴν Πρόνοιαν πίστις εἶναι ἀρετὴ, ὅταν
 αὕτη δὲν καταστᾷ εἰς πρόληψιν. Τί ἐπιθυμεῖτε νὰ
 ἴδωτε εἰς Ὀξφόρτην;

— Τὴν διαβότην Ἀκαδημίαν.

— Καταλαμβάνω, ὑπὸ περιεργείας τεχνίτου κι-
 νοῦμενοι. Τὴν Ἀκαδημίαν . . . Ἀλλὰ τοιαύτας Ἀ-

καδημίας ἀριθμοῦμε τὴν σήμερον εἰκοσιδύω, καὶ ἀ-
 γνοῦ ποίαν αὐτῶν θέλετε νὰ ἐπισκεφθῆτε. Ἡ Ὀξ-
 φόρτη εἶναι ἀθροίσμα ἀκαδημιῶν καὶ ἄλλων ἐκπαι-
 δευτικῶν καταστημάτων.

Καὶ ὁ γενναῖος ἐπροσπαθεῖ νὰ μᾶς κα ἀπλήρη.
 — Τότε λοιπὸν! ἐψυθύριτεν ὁ φίλος Ἐβάρσιος,
 ἐπράχτημεν ἄριστ' ἐλθόντες ἐνταῦθα.

— Τὸ οὐσιωδέστερον, διὰ τοὺς περιηγητὰς καὶ
 τοὺς ξένους εἶναι τὸ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰς ὠροιοτέρας
 καὶ περιεργότερας τῶν Ἀκαδημιῶν τούτων. Σκοπεῖω
 λοιπὸν νὰ σᾶς ὁδηγήσω εἰς ἐκστὴν αὐτῶν, νὰ σᾶς
 συστήσω εἰς τοὺς θρωρούς τῶν, καὶ παρατιπούτες
 με, θέλετε δυνηθῆ ἐπὶ τέλους νὰ παρατηρήσῃτε ὅλας
 ἐν ἀνέσει.

Ἴδου τῇ ἀληθείᾳ ἄνθρωπος σπάνιος. Ἄμα κατέ-
 θημεν τῆς ἀμάξης, ὁ καλὸς ἡμῶν ξεναγός ἀφῆκε τὴν
 οἰκογένειαν αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀποσκευῆς του εἰς τινα
 οἰκίαν, καὶ χωρὶς νὰ ματαιολογή, ἤνοιξε πόδας κυ-
 νὸς λαγωνικοῦ καὶ διεπέρασε τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ Ἀ-
 γίας Ἀλθαδῆς. Ἡμεῖς δὲ μόλις κατορθούντες νὰ τὸν
 ἀκολουθῶμεν, ἀπεφασίσαμεν νὰ τρέχωμεν ὄπισθεν τοῦ
 κινήτου ἐκείνου διαβήτου, ὅστις ὡς στρουθοκάμηλος δι-
 ἤρχετο ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ὄλας τὰς ὁδοὺς, καὶ τοι πο-
 ρευόμενος διὰ τοῦ συνήθους αὐτοῦ βήματος.

Κατὰ τὸ διάστημα λοιπὸν ὀλίγων στιγμῶν, διερ-
 χόμενοι διὰ μονῶν ἀλλοκότων, ὑπὸ θόλους καὶ δια-
 δρόμους γοιθικῆν ἔχοντες τὴν ὄψιν, διαβαίνοντες δι'
 αὐλῶν, κήπων καὶ ἀψίδων περιήλθομεν τὴν πόλιν
 ἅπασαν κατοικουμένην ὑπὸ εἰκοσιεὶς χιλιάδων ψυ-
 χῶν. Εἶδομεν δὲ ἐκθαμβοὶ τὸ μῆκος τῆς φανταστι-
 κῆς ἐκείνης ὁδοῦ τῆς ὠραζομένης ὑπὸ θαυμάτων
 τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ὑπὸ ἐνωπίων καὶ ἀετωμάτων ἐ-
 ξαισιῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ καλλονὴν, ὑπὸ θό-
 λων, ἀγαμάτων καὶ ἀνακτορῶν ὅλων τῶν αἰώνων,
 ἀπὸ Γουλιέλμου τοῦ Κατακτητοῦ μέχρι Καρόλου
 τοῦ Β'. Περιεργωτέρα, μεγαλοπρεπεστέρα καὶ
 μᾶλλον καταπληκτικὴ τῆς Νουρεμβέργης καὶ τῶν
 Βρούγων, ἡ Ὀξφόρτη εἶναι ἐν τῶν θαυμάτων τῆς
 ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης τοῦ Μεσαιῶνος.
 (ἀκολουθεῖ).

ΑΕΡΟΠΟΡΟΪ ΣΥΜΒΑΝΤΑ. (α)

(Ἐκ τοῦ Musée des Familles).

Ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ τοῦ 1850 ἐφθάνον εἰς
 Φραγκοφόρτην. Ἡ διὰ τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς
 Γερμανίας διάβασίς μου εἶχε λαμπρυνθῆ διὰ τῶν ἀε-
 ροστατικῶν ἠναφάσειν μου, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε, οὐδεὶς
 κάτοικός τις τῆς Γερμανικῆς Ὀμοσπονδίας μ' ἐσυνώ-
 δευσε εἰς τοὺς ἀέριους τούτους περιπάτους μου, καὶ
 τὰ ἐν Παρισίοις ἐπιτυχῆ πειράματα τῶν ΚΚ. Γρήν.

(1) Ἴδε περὶ ἀεροστάτων εἰς τὸ προηγούμενον ἔτος
 τῆς Εὐτέρης.

Γοδάρδου και Ποατεβίου δεν ηδυνήθησαν να κατα-
πέσωσι του σοβαρούς Γερμανούς εις τὸ νὰ δοκιμάσω-
σι τὰ αἰθέρια κέλυθα.

Ἐν τούτοις, μόλις διεδόθη εἰς Φραγκοφόρτην ἡ εἰ-
δησις τῆς προσεχοῦς ἀναβάσεώς μου, καὶ τρεῖς προῦ-
χοντες ἐζήτησαν τὴν χάριν τοῦ νὰ με συνοδεύωσι.
Μετὰ δύο ἡμέρας ἐμέλλομεν νὰ ὑψωθῶμεν ἐκ τῆς
πλατείας τοῦ Θεάτρου, καὶ ἐγὼ ἤρχισα ἀμέσως τὰς
προετοιμασίας μου. Ἡ ἡμέρα δὲ αὕτη ἦτο ἡ τῆς
μεγάλης τοῦ Σεπτεμβρίου πανηγύριος, καθ' ἣν συρ-
ρέουσιν εἰς Φραγκφόρτ πλῆθος ἄπειρον ἐξ ὅλων τῶν
πλησιογῶρων πόλεων. Ἡ συσκευὴ τῆς πληρώσεως
(remplissage) συνέκειτο ἀπὸ δεκαεὶς τόνους τοποθε-
τημένους περίξ πλατέως τινὸς κἀδου ἐρμητικῶς κε-
κλεισμένου. Τὸ ὑδρογόνον ἀέριον, τεθὲν εἰς συνάφειαν
μετὰ τοῦ ὕδατος, τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ θεικοῦ ὀξέως,
πηγαίνον ἤρχετο εἰς τὰ δοχεῖα καὶ ἐξ αὐτῶν διεδίδετο
εἰς τὴν μεγίστην σφαιραν, ἥτις ἐξωγκοῦτο ὀλίγον κατ'
ὀλίγον.

Αἱ μηχαναὶ αὗται ἐντῆρξαν καθ' ὅλην τὴν πρωΐαν,
καὶ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν, ἡ σφαῖρα ἐπληρώθη,
ἀλλὰ μόνον κατὰ τρία τέταρτα. Ἡ προφύλαξις αὕτη
εἶναι ἀπαραίτητος, διότι καθόσον τις ὑψοῦται, κατὰ
τοιοῦτον μειοῦται τῶν ἀτμοσφαιρικῶν σωμάτων ἡ
πυκνότης καὶ τὸ ἀέριον, περικεκλεισμένον ὑπὸ τῶν
δεμάτων τοῦ ἀεροστάτου, πλειοτέραν λαμβάνον ἐ-
λαστικότητα, δύναται νὰ διαβῆ τὰς πλευράς. Ὑ-
πελόγησα ὅπως ὁ κύβος τοῦ ἀερίου μὲ ἐξαρκέσει ἵνα
ἀναβῶ εἰς μεγάλη ὕψη, καὶ τὴν μεσημβρίαν ἀκριδῶς
ἀναχωροῦσαμεν.

Τῶντι θέαμα μεγαλοπρεπὲς ἡ θεωρία τοῦ ἀνο-
πομένου ἐκείνου πλῆθους, ὅπερ ἐπλημύρει δολόκλη-
ρον τὴν πλατείαν, τοὺς ἐξώστας, τὰ δώματα καὶ τὰς
ἀγυιάς. Οἱ σφοδροὶ ἀνεμοὶ τῶν προηγουμένων ἡμε-
ρῶν εἶχον κοπάσει, καύσων πνιγνῶς διεχύνετο ἐκ
τοῦ ἀνεράλου οὐρανοῦ, καὶ οὐδ' ἐλάχιστον φύσημα ἐνε-
ψύχωνε τὴν ἀτμοσφαιραν.

Μεταξὺ δὲ τῶν συμπυκνωμένων περὶ τὸν περίβο-
λον ἀνθρώπων, παρετήρησα νεανίαν τινὰ ὡχροπρό-
σωπον, καὶ μὲ φυσιογνωμίαν τετραγαμμένην. Ἡ θέα
τοῦ μ' ἐπλήξε!... Ὅστις ἦν ἐπίμονός τις θεωρὸς τῶν
εἰς πλείστας Γερμανικὰς πόλεις ἀναβάσεων μου. Τὸ
ἀνῆσυχον ἦθος του καὶ ἡ ἐξάλλος προκατάληψίς του
δὲν τὸν ἐγκατέλειπον, ἰθεώρει μετὰ βλέμματος ἀ-
πλήστου τὴν περίεργον μηχανήν, ἀκίνητον εὔταν πό-
δας τινὰς ὑπὲρ τὴν γῆν, καὶ ἔμενε σιωπηλὸς ἐν μέσῳ
τοῦ θορυβοῦντος πλῆθους.

Ἡ μεσημβρία ἐσήμανεν. Οἱ συνοδοιπόροι μου δὲν
ἐφαίνοντο, ἔστειλα εἰς ἕνα ἕκαστον νὰ μυνήσω τὴν
ἀναχώρησίν μου, καὶ ἔμαθον ὅτι ὁ μὲν ὄχετο ἀπὼν εἰς
Ἀμβούργον, ὁ δὲ εἰς Βιέννην, καὶ ὁ ἄλλος, δειλώ-
τερος ὄλων, εἰς Λονδίον. Ἀπέβαλον τὸ θάρρος καθ'
ἣν στιγμήν ἐμέλλον νὰ ἐπιχειρήσουν μίαν τῶν ἐκ-
δρομῶν τούτων, αἵτινες κατὰ τὰ εὐφυῆ πειράματα
τῶν σημερινῶν ἀεροναυτῶν, εἶναι ἀπληραγμένα πιν-
τὸς κινδύνου. Ἐπειδὴ δὲ συμπεριελαμβάνοντο εἰς τὸ
πρόγραμμα τῆς ἐσοτῆς ταύτης, ἐφοβήθησαν μὴ τοὺς

ὑποχρεώσωσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσίν του, καὶ ἔφυγον μα-
κρὰν τοῦ θεάτρου, καθ' ἣν στιγμήν ἀνεσείρετο ἡ
σκηνή.

Τὸ πλῆθος ἀνεκραύγαζεν ἀπὸ θυμοῦ καὶ ἀνοπομο-
νησίας. Δὲν ἐδίστασα δὲ ν' ἀναχωρήσω μόνος. Διὰ
νὰ φέρω δὲ ἰσορροπίαν μεταξὺ τῆς εἰδικῆς βαρύτητος
τῆς σφαιρας καὶ τοῦ βάρους τῶν πρὸς πῆξιν ἀντικει-
μένων, ἀντεκατέστησα τοὺς συντρόφους μου διὰ νέων
σάκκων, πεπληρωμένων χύματος καὶ ἄμμου, καὶ ἀνέ-
βην εἰς τὸ πλοιαρίον.

Οἱ δῶδεκα ἄνθρωποι, οἵτινες ἐκράτουν τὸ ἀερό-
στατον διὰ σχοινίων, προσηρητημένων εἰς τὸν ἰσημε-
ρινὸν κύκλον, τὰ ἀπέλυσαν ὀλίγον, τὸ πλοιαρίον ἀ-
νυψώθη μικρὸν ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους... Οὐδὲ πνοὴ
ἀνέμου ὑπῆρχε, καὶ ἡ ἀτμοσφαῖρα, βαρεῖα ὡς μό-
λυδος, ἐφαίνετο ἀδιάσχιτος.

Τὰ πάντα εἶν' εἵτοιμα, ἀνέκραξα, προσοχή!
Οἱ ἄνθρωποι διευθετήθησαν, καὶ διὰ τελευταίας
παρατηρήσεως εἶδον ὅτι εἶχον τὰ πάντα καλῶς.

— Προσοχή!
Ταραχῆτις ἠκούσθη μεταξὺ τοῦ πλῆθους, τὸ ὁ-
ποῖον μοὶ ἐφάνη ὅτι εἰσεχώρησεν εἰς τὸν περίβολον.

— Ἀφήσατε ὅλα!
Ἡ σφαῖρα ἠγέρθη ἠσυχῶς· ἀλλ' ἰδοκίμασα συγ-
κίνησιν, ἥτις μὲ ἀνέτρεψεν εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοια-
ρίου. Ὅταν ἀνηγέρθη εἶδον ἐνώπιόν μου ὀδοιπόρον
τινὰ ἀπροσδόχτον, τὸν ὡχρὸν νεανίαν.

— Κύριε, σὰς προσκυνῶ! μ' εἶπε.
— Ἐν ποίῳ δικαίωματι...
— Δὲν εὐρίσκομαι ἐνταῦθα; διὰ τοῦ δικαίωματος
λοιπὸν τούτου, ὅτι ἀδυνατεῖτε νὰ με ἐξελάσετε.

Ἡμῖν ἐσκοτισμένος! τὸ ἀπότομον αὐτοῦ μὲ ἀ-
πέδειλξε! οὐδ' εἶχον τι ν' ἀποκριθῶ!... Τὸν ἐ-
θεώρουν, ἀλλὰ δὲν προσεῖχεν εἰς τὴν ἐκπληξίν μου·
καὶ ἐξηκολούθησε.

— Βῆρος ὡς τὸ ἰδικόν μου διασπᾶ τὴν ἰσορρο-
πίαν σας. Κύριε, μὲ τὴν ἀδειάν σας;...

Καὶ χωρὶς νὰ προσμείνῃ τὴν συναίνεσίν μου,
ἀφῆρσε ἐκ τῆς ἐρμητικῆς σφαιρας δύο σάκκους πλῆ-
ρεις χύματος καὶ τοὺς ἐκτόρησεν εἰς τοὺς ἀέρας.

— Κύριε, ἐξεφώνησα, ἐπειδὴ δὲν ἐδυνάμην νὰ
πράξω ἄλλως, ἤλθετε, ἐστὶν! θέλετε μείνει..., ἔξω!
πλὴν εἰς ἐμὲ μόνον ἀνῆκει ἡ διέκθυσσις τοῦ ἀερο-
στάτου.

— Κύριε, ἀπεκρίθη, ἡ εὐγένεια σας εἶναι ὅλος
γαλλικὴ. Κατάγεται ἀπὸ τὸν αὐτὸν τόπον, ἀπὸ
τὸν ὁποῖον εἶμαι καὶ ἐγὼ! Σὰς θλίβω νεκρῶς τὴν
χεῖρα, ἣν μοὶ ἀποποιεῖσθε... Λάβετε τὰ μέτρα σας.
κάμετε ὅτι νομίζετε καλόν· θὰ προσμείνω ἕως οὔ
τελειώσετε.

— Διὰ...
— Διὰ νὰ ὀμιλήσω μεθ' ὑμῶν.

Τὸ βαρόμετρον εἶχε καταδιδοῦν εἰκόσιν ἐξ ὀκτώ-
λους, ἐμείναμεν εἰς ὕψος ἐξακοσίων περίπου ποδῶν,
καὶ ὑπὲρ τὴν πόλιν, ὅπερ μοὶ ἐχρησίμευσεν εἰς τὸ
νὰ ἐπιβεβαιώσω τὴν ἐντελεῆ ἀκίνησιν μας. ἐπειδὴ δὲν
ἠδυνάμην νὰ κρίνω περὶ αὐτῆς ἐκ τῶν ἀκινήτων ση-
μαίων μας. Οὐδὲν καθιστᾶ καταφανῆ τὴν ὀριζόντειον

τῆς ἀεροστατικῆς σφαιρας κίνησιν, καθότι μόνος ὁ
ὄγκος τοῦ περὶ αὐτὴν ἀέρος κινεῖται. Εἶδος τι θερμό-
τητος, θολῆς, οὕτως εἶπεῖν, περιβάλλει τὰ ὑπὸ τοὺς
πόδας μας παρουσιαζόμενα ἀντικείμενα, καὶ καθιστᾶ
τὴν ὄψιν αὐτῶν ἀμφίβολον.

Ἡ βελόνη τῆς πυξίδος ἐδείκνυεν ἐλαφρὰν τινα ῥο-
πὴν τῆς πρὸς μεσημβρίαν κινήσεως τοῦ ἀεροστάτου.

Ἐξέτασα ἐκ νέου τὸν σύντροφόν μου... Ἦτον ἄν
θρῶπος τριακοντούτης περίπου, ἀπλᾶ ἐνδεδυμένος· οἱ
τραχεῖς χαρακτηρισμοὶ αὐτοῦ ἐδείκνυον ἀδάμαστον ἐνέρ-
γησαν· ἐφαίνετο λιαν μυώδης. Ὅλος δὲ ὑπὸ τὴν ἐ-
πίρροισιν τῆς ἐκπλήξεως ἦν ἐνεποιεῖ αὐτῷ ἡ σιωπηλὴ
αὐτὴ ἀνάβασίς μας, ἵστατο ἀκίνητος, ζητῶν νὰ διακρί-
νῃ τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα ἐξετείνοντο ὑπὸ τὰς ὄψεις
του.

— Δυστυχῆς ὀμίχλη! εἶπεν μετὰ τινος στιγμῆς.
Δὲν ἀπεκρίθη.

— Μ' ἔχεις ὀργισμένον, δὲν ἠμποροῦσα νὰ πλη-
ρώσω τὸ ταξιδιον μου, ἔπρεπεν ἄρα νὰ ἀναβῶ ἐξ ἐ-
φθδου.

— Οὐδεὶς σὰς παρακαλεῖ νὰ καταβῆτε.

— Μὲ προσβάλετε, ἐπανάλαβε· πᾶ! τὸ αὐτὸ συ-
νέβη καὶ εἰς τοὺς Κόμητας τοῦ Λωρενσίνου καὶ τῆς
Δαμπερῆρας, ὅτε ὑψοῦντο εἰς Λυὸν τὴν 15 Ἰανουα-
ρίου 1784. Εἰς νέος ἔμπορος, ὀνόματι Φονταῖν, διε-
σκέλιος τὴν στοάν, κινδυνεύσας ν' ἀνατρέψῃ ὄλον τὸ
πλήρωμα!... Ἐξηκολούθησε τὸ ταξιδιον, καὶ κα-
νεὶς δὲν ἀπέθανεν.

— Ὅταν καταβῶμεν εἰς τὴν γῆν, ἐξηγουόμεθα,
εἶπον, πειραχθεὶς ἐκ τοῦ ἐλαφροῦ ὕφους, μεθ' οὗ μοὶ
ὠμίλει.

— Πᾶ! οὕτε νὰ συλλογώμεθα περὶ τῆς ἐπιστροφῆς!

— Πιστεύετε λοιπὸν ὅτι θ' ἀργήσω νὰ καταβῶ;

— Νὰ καταβῆτε! εἶπε μετ' ἐκπλήξεως. Ἄς ἀνα-
βῶμεν λοιπὸν!

Καὶ πρὶν δυνῆθαι νὰ τὸν ἐμποδίσω, δύο σάκκοι χύ-
ματος εἶχον βροθῆ ἄνωθεν τοῦ πλοιαρίου· χωρὶς κἂν
νὰ κενωθῶσι!

— Κύριε! εἶπον μετὰ θυμοῦ.

— Γνωρίζω τὴν ἐπιδεξιότητά σας, ἀπεκρίθη βρα-
δέας, αἱ ὠραῖαι ἀναβάσεις σας εἶναι πολὺκροτοί. Ἡ
πειρα εἶναι ἀδελφὴ τῆς πράξεως, ἀλλ' εἶναι καὶ κατὰ
τι ἐξαδέλφη τῆς θεωρίας, καὶ ἐγὼ ἕκαμα πολυχρο-
νίους μελέτας ἐπὶ τῆς ἀεροστατικῆς τέχνης. Τοῦτο
ἐτάραξε τὸν ἐγκέφαλόν μου, προσέθηκε μετὰ θλίψεως,
πίπτων εἰς ἄφρονόν τινα νάρκωσιν.

Ἡ σφαῖρα, ἀφοῦ εἶχεν ὑψωθῆ διέμεινε στάσιμος.
Ὁ ἀγνωστος συμβουλευθεὶς τὸ ἀερόμετρον, εἶπε.

— Εἶμεθα εἰς ὕψος 800 μέτρων! Οἱ ἄνθρωποι
φαίνονται ζῶντες. Ἴδετε, πιστεύω ὅτι ἐκ τοῦ ὕφους
τούτου πρέπει νὰ τοὺς παρατηρῶμεν, ἵνα κρίνωμεν ὀρ-
θῶς περὶ τῆς ἠθικῆς αὐτῶν ἀξίας. Ἡ Πλατεία τοῦ
Θεάτρου ὁμοιάζει μεγάλην τινὰ μυρμηκίαν. Ἴδὲ τὸ
πλῆθος σπασσωμένον ἐπὶ τῶν κρηπίδων...

Ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶχεν ὀλίγον ψυχρανθῆ.

— Τὰ πάντα δύναμαι ὑπὲρ ὑμῶν νὰ πράξω, ξένε-
με, εἶπεν ὁ συντροφός μου. Ἐὰν κρύνετε, ἐκβάλω
τὰ φορέματά μου, καὶ σὰς τὰ δανείζω.

— Εὐχαριστῶ!

— Ἡ ἀνάγκη τέχνας κατεργάζεται. Δότε μοι τὴν
χεῖρά σας, εἶμαι συμπατριώτης σας. Θέλετε ὠρμηθῆ
ἐκ τῆς συνδιαλέξεώς μου καὶ θέλετε ἀποζημιωθῆ διὰ
τὴν θλίψιν ἣν σὰς ἐπροξένησα.

Ἐκάθησα, χωρὶς ν' ἀποκριθῶ, εἰς τὴν ἀπάντην ἄ-
κραν τῆς λέμβου. Ὁ νεανίας ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ ἐπα-
νωφορίου του ὀγκῶδες τετράδιον, ἦτο δὲ τοῦτο σύγ-
γραμμα χειρόγραφον περὶ ἀεροστατικῆς πραγμα-
τεύμενον.

— Τοῦτο ἐμπεριέχει, εἶπε, τὰς περιεργότερας εἰ-
κόνας καὶ γελοιογραφίας περὶ τῆς ἀεροπορικῆς ἡμῶν
μανίας. Τίς δὲν ἐθαύμασε, πλὴν καὶ τίς συγχρόνως
δὲν ἐμυκτήρισε τὴν περίεργον ταύτην ἀνακάλυψιν!
Ἐτύχως ὁμοῦς, δὲν ἤμεθα εἰς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ
Μογγολοφίεροι, ἐζήτουν νὰ κατασκευάσωσι νέφη τεχνητὰ
διὰ τοῦ ἀτμοῦ τοῦ ὕδατος· καὶ καθ' ἣν ἀπὸ ἀέριον τι, εἰς
ὁ ἀπέδδον ἠλεκτρικὴν δύναμιν, παρήγαγον διὰ τῆς
καύσεως τοῦ διαβεβρεγμένου ἀχύρου, καὶ τοῦ κατα-
τετημένου ἐρίου.

— Θέλετε λοιπὸν νὰ ἐλαττώσετε τὴν ἀξίαν τῶν
ἐφευρετῶν; ἀπεκρίθη. Δὲν ἦτον ὠραῖον τὸ ὅτι διὰ
πειράματος ἀπέδειξεν δυνατὴν τὴν ἀνύψωσιν εἰς τοὺς
ἀέρας;

— Τίς διαμφισβητεῖ τὴν δόξαν τῶν πρώτων ἀερο-
ναυτῶν; ἐχρειάζετο μέγιστον θάρρος διὰ νὰ ὑψωθῶ-
σι διὰ τῶν εὐθραύστων ἐκείνων σφαιρῶν, αἵτινες δὲν
ἐμπεριεῖχον εἰμὴ ἀέρα. Ἄλλως τε, ἡ ἀεροστατικὴ
ἐπιστήμη προώθευσε τάχα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀ-
ναβάσεων τοῦ Βλανχάρδου; Ἴδετε, Κύριε.

Καὶ ἔσειρεν εἰκόνα τινὰ ἐκ τῆς συλλογῆς του.

— Ἴδού τὸ πρῶτον ἐναέριον ταξιδιον τὸ ὑπὸ Πι-
λάτρου Δεροζιῆ καὶ τοῦ Μαρκίωνος Ἀρλάνδου, τῆς-
σαρας μῆνας γενόμενον μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν
σφαιρῶν.

Ὁ Λουδοβίκος 15' ἀπεποιήθη νὰ συνεχέσῃ εἰς τὸ
ταξιδιον τοῦτο· δύο καταδικασμένοι εἰς θάνατον
ἐπεχειρήσαν πρῶτοι νὰ ἀνοίξωσι τὰς ἐναερίους ὁδοὺς.

Ὁ Πιλάρης Δεροζιῆ ἠγανάκτησε διὰ τὴν ἀχαρι-
σίαν ταύτην, καὶ διὰ τῶν ῥαδιουργιῶν, κατώρθωσε
νὰ ἐπιβιβασθῆ. Δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐφευρεθῆ ἡ λέμβος
αὕτη ἥτις καθιστᾶ τὰς κινήσεις εὐκόλους· στοὰ κυ-
κλωτερῆς ἐκεῖτο εἰς τὸ κατώτερον καὶ στενότερον μέ-
ρος τῆς σφαιρας. Οἱ δύο ἀεροναῦται ἕσταντο χω-
ρὶς νὰ μετακινήθωσιν, ἕκαστος εἰς τὴν μίαν τῆς στοᾶς
ταύτης ἄκραν. Τὸ διαβεβρεγμένον ἀχύρον, ὅπερ ἐ-
πλήρου αὐτὴν τοῖς ἐμπόδιζε πᾶσαν κίνησιν· ἐν πύραυ-
νον ἐκρέματο κάτωθεν τῆς ὀπῆς τῆς σφαιρας· ὅταν
οἱ περιηγηταὶ ἤθελον νὰ ὑψωθῶσι, διὰ μεγάλου διακρά-
νου ἐρόεπτον ἀχύρον ἐπὶ τῆς πυρᾶς, μὲ κινδυνον νὰ
μεταδώσωσι τὸ πῦρ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μηχανήν,
καὶ ἀπὸ θερμότερος καθίστα τὴν σφαιραν ἐλαφροτέ-
ραν καὶ τὴν ἀνύψωσιν μετὰ δυνάμεως. Οἱ δύο θρα-
σεῖς ἀεροπόροι ἀνεχώρησαν τὴν 21 Νοεμβρίου 1783,
ἀπὸ τοῦς κήπους τῆς Βω β ἤς, εὗς ὁ Δελφίνος ὑψώθη
εἰς τὴν διάθεσιν των. Τὸ ἀερόστατον ὑψώθη
μεγαλοπρεπῶς, διήλθεν ὄλον τὸ μήκος τῆς νήσου
τῶν Κόκνων, τὸν Σηκουάνα, καὶ διευθυνθὲν κατὰ
τὸν θόλον τῶν ἀπομάχων καὶ τῆς στρατιωτικῆς
σχολῆς, ἐπροσπέλασαν εἰς τὸν ἅγιον Σουλπίκιον.
Τότε οἱ ἀεροναῦται ᾤψθησαν τὸ πῦρ, ὑψώθησαν καὶ διε-
λθόντες τὸ βουλεβάριον, κατέβησαν ἐκεῖθεν τῆς περιοχῆς
τοῦ Ἄδου (barriere d'Enfer). Ἐκεῖθεν πλησιάζουσα
εἰς τὴν γῆν ἡ σφαῖρα, συνεστῆλη καὶ ἐκάλυψε ἐπὶ
τινας στιγμᾶς ὑπὸ τὰς πτυχᾶς τῆς τῶν Πιλάτην
Δεροζιῆ!

— Κακὸς οἰωνός, εἶπεν, ὅλος ἐνδιαιφερόμενος εἰς

τὰς λεπτομερείας ταύτας, αἰτίνες κατὰ πάντα μὲ ἀπέβλεπον.

— Οἰωνὸς τῆς καταστροφῆς του, ἀπεκρίθη ὁ ἄγνωστος μετὰ Οὐλίφως. Ποτέ σας δὲν ἐδοκιμάσατε τοιοῦτόν τι;

— Ποτέ.

— Πᾶ! τὰ δυστυχήματα συμβαίνουναι καὶ ἀνευ οἰωνῶν. Καὶ ἔμεινεν ἀναυδός.

Προεχωροῦμεν πρὸς μεσημβρίαν ἢ μαγνητικῆ βελόνη μᾶς ἐδείκνυε τὴν Φραγκοφόρτην φεύγουσαν ὑπὸ τοὺς πόδας μας.

— Ἰτως θὰ ἔχωμεν τρικυμίαν, εἶπεν ὁ νεανίας.

— Τότε ἄς καταβῶμεν πρὶν ἐπέλθῃ.

— Δεῦλος τῆς εὐγενείας σας! καλλίον ἢ ἀναβῶμεν οὕτω θέλομεν διαφύγει αὐτὴν ἀσφαλέςτερον καὶ δύο σάκκοι χύματος ἐβρίθθησαν εἰς τὸ κενόν.

Ἡ σφαῖρα ὑψώθη μετὰ ταχύτητος καὶ ἐσταμάτησεν εἰς ὕψος 1200 μέτρων. Ἡ θάλασσα δὲ φύχος ἀρκετὰ δριμύ, καὶ εἰς τὰς ἀκοάς μου ὑπόκωφος ἀντήχει βόμβος. Ἄν τούτοις αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἐπιπτον διάπυροι ἐπὶ τῆς σφαίρας καὶ διαστέλλοντες τὸ ἐσωτερικὸν ἀέριον, ἐδίδον αὐτῷ ἰσχυροτέραν δύναμιν ἀναβάσεως. Ἡμῖν ὡς ἐμβρόντητος.

— Μὴ φοβείσθε τίποτε, εἶπεν ὁ νεανίας, ἔχομεν 3500 ὀργυῖας πνευσίμου ἀέρος. Τέλος πάντων, μὴ σᾶς μέλει παντελῶς δι' ὅτι πράττω ἐγώ.

Ἡθέλησα νὰ ἐγερωθῶ, ἀλλ' ἰσχυρὰ χεῖρ μὲ προσήλωσεν εἰς τὸ θρανίον μου.

— Πῶς ὀνομάζεσθε; ἠρώτησα.

— Πῶς ὀνομάζομαι; τί σᾶς μέλλει!

— Σᾶς ἐρωτῶ τ' ὄνομά σας.

— Ὄνομάζομαι Ἐρρίστρατος ἢ Ἐμπεδοκλῆς, ὅπως ἀγαπᾶτε. Ὑμεῖς ἐνησχολήθητε εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἀεροστατικῆς τέχνης;

Ὅμιλεῖ δὲ μετὰ φρικώδους ἀταραξίας, καὶ ἐσκέφθη ἔπ' ὀλίγον τίς νὰ ἦν οὗτος.

— Κύριε, ἐξηκολούθησεν αὐτὸς, τίποτε περισσώτερον δὲν ἐρευνήθη ἀπ' ὅτι ἐφευρὲν ὁ φυσικὸς Κάρολος. Τέσσαρες μῆνες μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀεροστάτων, ἐδημιουργήθη ἡ γλωσσίδα, ἣς συγχωρεῖ ἢ ἀφίνωμεν τὸ ἀέριον ὅταν ἡ σφαῖρα ἦται λίαν πλήρης, ἢ ὅταν θέλωμεν νὰ καταβῶμεν, ἢ λέμβος δι' ἧς δυνάμεθα νὰ διευθύνωμεν ἐπιφελῶς τὴν μηχανήν, τὸ σχοινίον τὸ ὁποῖον κρατεῖ τὸ ὕψωμα τῆς σφαίρας, καὶ προλαμβάνει τὸ νὰ μὴ φορτωθῇ διὰ πολλοῦ βάρους, τὸ ἔρμα ὅπερ χρησιμεύει εἰς τὴν ἀνάβασιν καὶ τὴν ἐκλογὴν τῆς καταβάσεως τὸ ἐκ καουτσόκου ἐπιχρίσμα, ὁπερκαθίστα δὲ ὕψωμα ἀδιαβροχόν τὸ βαρόμετρον, ὅπερ δείκνυσι τὸ ὕψος τῆς ἀναβάσεως, καὶ τέλος τὸ ὑδρογόνον, ὅπερ, δεκατέσσαρας φορές ἀλαφρότερον τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, μᾶς ἀφίνει νὰ ἀναβαίνωμεν καὶ εἰς τὰ πλέον ὑψηλὰ ἀτμοσφαιρικὰ στρώματα καὶ δὲν ἐκθέτει εἰς τοὺς κινδύνους τῆς μετεώρου ἐμπρήσεως. Τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1783, 300,000 θάταται συνεθλίβοντο περίξ τῶν Τουίλεριῶν. Ὁ Κάρολος ἀνυψώθη, παρουσιάζοντων ὅπλα τῶν στρατιωτῶν, εἰς ἐννεὰ λευγῶν ὕψος, ὁδηγῶν ὁ ἴδιος τὴν μηχανήν μετ' ἐπιδηξιοτήτος ὅχι κατωτέρως τῶν νῦν ἀεροναυτῶν, Ὁ Βασιλεὺς ἐπροσκόδοιεν αὐτὸν διὰ συντάξεως 2,000 λιτρῶν, δότι τότε ἐνεθρύνοντο αἱ ἐφευρέσεις! Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐγίνετο ἔρανος, ἐπειδὴ ἕκαστος ἐνδιεφέρετο εἰς τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης!

Ὁ ἄγνωστος κατελήθη ὑπὸ βιαίας ταραχῆς.

— Ἐγὼ κύριε, ἐμελέτησα, καὶ ἐπίεσθην ὅτι οἱ πρῶτοι ἀεροναῦται ἐγνώριζαν τὴν διεύθυνσιν τῆς σφαίρας. Ἀποσιωπῶ τὸν Βλαγγάρδον, εὖτινος αἱ διαβιβασίσεις δύνανται νὰ ἦναι ἀμφιβόλοι, ἀλλ' εἰς Διζὸν, ὁ Γουιτὸν-Μορβὸν, διὰ τῆς βοήθειας τῶν κοπῶν καὶ τοῦ πηδαλίου, κατώρθωσε νὰ δώσῃ εἰς τὴν μηχανήν του ἀναμφιβόλον διεύθυνσιν. Ἐσχάτως εἰς Παρισίους, ὠρολοιοποιὸς τις, ὁ Κ. Ἰουλιανὸς, ἔκαμε ἀναμφισβήτητα πειράματα, καθότι, διὰ τῆς βοήθειας ἰδιαιτέρου τινὸς μηχανισμοῦ, σφαῖρά τις, σχήματος ἐπιμήκου, διευθύνθη ἐναντίον τοῦ ἀνέμου. Ὁ Κ. Πετίτιος ἔθεσεν τὴν μίαν πλησίον τῆς ἄλλης τέσσαρας σφαῖρας μὲ ὑδρογόνον, καὶ διὰ τῶν ὀριζοντίως διατεθειμένων καὶ ἐν μέρει συνεσταλμένων ἰστιῶν ἐλπίζει νὰ διαβρῶσῃ τὴν ἰσορροπίαν, ἣ τις θέλει τῷ παρέξει διεύθυνσιν κεκλιμένην, ἀλλ' ἡ μηχανὴ ἧς θέλει ὑπερική τὴν ἀντίδρασιν τῶν τοῦ ἀέρος ρευμάτων, ὁ ἐλιξ κινούμενος ἐντὸς κενοῦ ἀσταθοῦς θέλει μένει ἀχρηστος. Ἐγὼ, ἀνεκάλυψα τὸ μόνον μέσον τοῦ διευθύνειν τὰ ἀερόστατα, καὶ οὐδεμίαν ἀκαδημίαν μὲ συνέδραμε! οὐδεμίαν πόλιν ἐπλήρωσατε καταλόγους συνδρομῶν! οὐδεμίαν κυβέρνησις ἠθέλησε νὰ μὲ ἀκούσῃ! Αἰσχρὸς!

Λέγων ταῦτα ὁ ἄγνωστος ἐταράσσεται τοσοῦτον, ὥστε ἡ λέμβος ἐτινάσσετο βιαίως, καὶ μόλις ἠδυνήθη νὰ τὸν καθυστερήσῃ ἐν τούτοις τὸ ἀερέστατον ἀπῆντησε ρεῦμα ὀρμητικώτερον. Ἐχωροῦμεν δὲ πρὸς μεσημβρίαν, εἰς ὕψος 1200 μέτρων, ἐξοικειωθέντες σχεδὸν πρὸς τὴν νέαν ταύτην θερμοκρασίαν.

— Ἰδοὺ ἡ Δαρμστατή, μοὶ εἶπεν ὁ συντροφός μου παρατηρήσατε τὸ μεγαλοπρεπὲς φρούριόν της. Ὁ προμηθίων τρικυμίας κλύσων οὗτος παρουσιάζει τὰ ἀντικείμενα ὑπόταλα, καὶ χρειάζεται ὀφθαλμὸς ἐπιτηδεύς, ὥστε νὰ γνωρίζῃ τὰς θέσεις.

— Εἶπτε βέβαιος ὅτι εἶναι ἡ Δαρμστατή;

— Ἀναμφιβόλως, εἴμεθα εἰς λέμβον μὲ μακρὰν τῆς Φραγκοφόρτης.

— Λοιπὸν πρέπει νὰ καταβῶμεν!

— Νὰ καταβῶμεν! Δὲν θέλετε βεβαίως νὰ καταβῆτε ἐπὶ τῶν κωδοναστασίων, εἶπεν ὁ ἄγνωστος, γελῶν καὶ τρίζων τοὺς ὀδόντας του.

— Ὅχι· ἀλλ' εἰς τὰ περίξ τῆς πόλεως.

— Ἐστὼ! ἀλλ' εἶναι πολὺ ζήτησιν ἄς ἀναβῶμεν ὀλίγον.

Καὶ ταῦτα λέγων, ἐδραξέ τοὺς σάκκοις τοῦ ἔρματος. Ἐτρέξα πρὸς αὐτόν· ἀλλὰ χεῖρ νευρώδης μ' ἐβρῖψε καὶ τὸ ἀερόστατον ἀνεῦ ἔρματος εὐρεθὲν, ὑψώθη 1500 μέτρα.

— Καθίσατε, εἶπεν, καὶ μὴ λησμονεῖτε ὅτι ὁ Βριόστης, ὁ Βιότιος καὶ ὁ Γαι-Λουζάκ ὑψώθησαν εἰς 7,000 μέτρων ὕψος ἵνα συστήσωσι νέους ἐπιστημονικοὺς νόμους.

— Πρέπει νὰ καταβῶμεν, εἶπα ἀποπειρωμένος τῆς ἠπιότητος, ἡ καταγίγς κορυφῶται ὑπὸ τοὺς πόδας μας καὶ περίξ ἡμῶν δὲν εἶναι φρόνιμον.

— Θέλομεν ἀναβῆ ὑψηλότερον ἐκείνου, καὶ δὲν ἔχομεν φόβον. Τί ἄλλο ὠραιώτερον ἢ τὸ νὰ ἡμεῖς κύριοι τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ ἐξουσιάζωμεν τὰ νέφη ἅντα καταθλίβουσι τὴν γῆν! Δὲν εἶναι ἐντιμον, τὸ νὰ ταξειδεύωμεν τὰ ἐναεῖρα κύματα! Τὰ ἐπισημότερα ἄτομα ἐταξειδεύσαν ὡς ἡμεῖς. Ἡ Μαρκεσία καὶ ἡ κόμησσα τοῦ Ποδάνε, ἡ νεάνις Λεγάρδη, ὁ Μαρκεσίος Μονταλεμβέρτης, ἀναχωρήσαντες εἰς τὸ προσπεῖον τοῦ Ἁγ' Ἀντωνίου. Ὁ Δουξ τῆς Σάρτης ἀνέπτυξε πολλὴν ἐπιδηξιοτήτα καὶ παρουσίαν πνεύματος ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ, γενομένη τὴν 23 Ἰουλίου 1784; εἰς Λυὸν οἱ κόμητες Λαυρένσιος καὶ Δαρμπιέρρης; εἰς Νάντην, ὁ Κ. de Luynes; εἰς Βορδὸν, ὁ Κ. Ἀρβιλέτος Δεγρανζής, ἐν Ἰταλίᾳ, ὁ ἱππότης Ἀνδρέανης, εἰς δὲ τὰς ἡμέρας μας ὁ Δουξ Βρουνοβίχιος, ἀφίσαντες εἰς τοὺς ἀέρας τὰ ἴχνη τῆς ἐυτυχῆς δόξης; Ὅπως δ' ἐξισθῶμεν τοῖς μεγάλοις τούτοις ἀνδράσιν, ὀρσιλωμεν νὰ φθάσωμεν ὑψηλότερα, μέχρι τῶν οὐρανίων βυθῶν, διότι πλησιάζοντες εἰς τὸ ἀπειρον κατανοοῦμεν αὐτό!

Ἐκ τῆς ἀρεσίως τῆς ἀτμοσφαιρας τὸ ὑδρογόνον ἰσχυροῦται ἐπαισθητῶς ἐν αὐτῇ· ἐθεώμη δὲ τὸ εὐθυτενὲς τῆς ἀεροστατικῆς μηχανῆς, κενουμένης, τὴν δὲ σφαῖραν ἐξογκουμένην ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ καθιστῶσαν τὸ τῆς γλωσσίδος ἀνοιγμα ἀπαραίτητον ἀλλ' ὁ φρικτὸς σύντροφός μου ἐφαίνετο ὅτι δὲν συγκατένευε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μ' ἀφήσῃ. Ἀπεφάσισα νὰ σύρω τὴν γλωσσίδα κρυφίως διὰ τοῦ θώμου, ἐν ᾧ ὄμιλεῖ μετ' ἐθουσιασμοῦ, ἀλλ' ἐροβοῦ μὴ μήπως μαντεύσει καὶ τοὺς στοχασμούς μου! καὶ τότε ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης! Ἡτον ἤδη ἡ πρώτη παρὰ τέταρτον μετὰ μεσημβρίαν, καὶ εἶχον παρέλθει τεσσαράκοντα λεπτά, ἀπ' οὗτο ἀναχωρήσαμεν ἀπὸ Φραγκοφόρτην, ὅτε ἀπὸ μεσημβρίας ἤρχοντο, καὶ ἐναντίον τοῦ ἀνέμου, νέφη πικνὰ ἐτοιμα νὰ συγκρουσθῶσιν καθ' ἡμῶν.

— Ἐχάστες πλέον πᾶσαν ἐλπίδα εἰς τὸ νὰ θριαμβεύσωσιν οἱ σιδιασμοί σου;

— Πᾶσαν ἐλπίδα! ἀπῆντηρον ὁ ἄγνωστος σωθαρῶς. Αἶ, Κύριε, ἠξέυρεις ὅτι ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ τὰ κλωθογυρίσματα, δὲν ὑποφέρω νὰ γελοιογραφηθῶ! ἂν κάμνω τι, τὸ κάμνω τέλειον, εἶδὲ μή. Ἐνθυμοῦμαι τινὰς γελοιογραφίας τῆς ἐποχῆς καθ' ἣ ἐφευρέθη τὸ ἀερόστατον. . . εἰς σκύλος ἐνδεδυμένος τὸν πῖλον καὶ τὴν στολὴν τοῦ Ναπολέοντος ἐξιφούλκει κατὰ τῶν σκύλων καὶ κατῶν. . . καί. . .

Ἐγὼ ἐν τούτοις ἐδραξά τὴν γλωσσίδα, ἐνῶ ἐκείνος ἐφαίνετο διὰ κεκλεισμένων ὀφθαλμῶν συλλογίζομενος τὰς γελοιογραφίας ἐφοδοῦμην ὅμως μήπως ὁ θόρυβος ἐκείνος, ὁ ὁμοιάζων τὸ πίπτον ὕδωρ, διὰ τῆς συναρείας τοῦ ἀερίου μετὰ τῆς ἀτμοσφαιρας, παρατηρηθῇ ὑπ' αὐτοῦ.

— Α! ἔχω εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν μου, ἀνέκραξεν ἐγερθεῖς.

Ἐγὼ ἤμην ἔτοιμος νὰ παρακαλέσω αὐτὸν ὅπως μὲ συγχωρήσῃ διὰ τὴν προξίν μου· πλὴν αὐτὸς ἐ-

ξηκολούθησεν ἐξάγων ἐκ τοῦ κόλπου του χαρτοφυλάκιον.

— Ἰδὲ αὐτὰς τὰς γελοιογραφίας, εἶπε, χωρὶς νὰ ὑποπτευθῇ τὴν προξίν μου, τὸν δυστυχῆ Μιολάν ὠμόμασxn Μιαουλόον, ἰδὲ καὶ ἐδῶ, αὐτὴ εἶναι μεγίστη σφαῖρα, σηνῶ οὐσα ὀλοκλήρον ναῦν, ὄχυρά φρούρια, οἰκίας κτλ. Οἱ γελοιογράφοι δὲν ἠλιθίζον ὅτι αἱ φλυαρίαι αὐτῶν ἐμελλόν ποτε νὰ πραγματοποιηθῶσιν! Ἰεὺν μεγάλη τις ναῦς, ἐχούσα πρὸς δεξιάν τὸ πηδάλιον μετὰ τοῦ δωματίου τῶν ναυκλήρων εἰς τὴν πρόραν, ὄργανον γιγάντειον καὶ τηλεβόλον ὅπως εἰδοποιῶσι τοὺς κατοίκους τῆς γῆς ἢ τῆς σελήνης· ὑπὲρ τὴν πρύμνην δὲ κεῖται ἡ μεγάλη λέμβος τῆς ἀεροστατικῆς καὶ εἰς τὸν ἡσημερινὸν κύκλον ὁ στράτων, δεξιόθεν ὁ φακὸς, ἐπειτα αἱ ἀνώτεροι σφαῖρα διὰ τοῦ περιπάτου, τὰ ἰστία, τὰ περιγύγια· ὑποκάτωθεν δὲ τὰ καφενεῖα καὶ ἡ γενικὴ ἀποθήκη τῶν ἐδωδῶν. Ὁ κύμασον τὴν ἀγγελίαν ταύτην.

Ἡ πρὸς βρελος τῆς ἀνθρωπότητος ἐπινοηθεῖσα αὕτη σφαῖρα, διευθυνηθεῖσα πρὸς τὰς παραλίους πόλεις τῆς Ἀνατολῆς· ἐπιστρέφουσα δὲ θέλει λάβει διευθύνσιν πρὸς τοὺς πόλους. Ὁ ἐπιδηξίτης δὲν ἔχει ἀνάγκην οὐδεὸς, τὰ πάντα προητοιμάσθησαν ἐν καλῇ τάξει καὶ καταστάσει. Ὑπάρχει διατίμησις ἀκριβῆς διὰ τὸν πρὸς ὠρισμένην πόλιν διευθυνημένον· ἀλλ' αἱ τιμαὶ θέλουσιν εἶσθαι αἱ αὐταὶ καὶ διὰ τὰς πλέον ἀπομακρυσμένας πόλεις τοῦ ἡμετέρου ἡμισφαιρίου· τούτις! 1000 λουδοβίκια, διὰ τὴν μεταβάσιν εἰς ὅποιανδήποτε πόλιν. Καὶ εὐκόλως τις ἐννοεῖ ὅτι ἡ ποσότης αὕτη εἶναι μικρὰ, διότι καὶ ταχύτατα φθάνει εἰς τὸν ὅποιον σκοπεύει τόπον καὶ μετ' ἀνέσεως καὶ πολλὰς εὐχαριστήσεως ἀπολαμβάνει ἐκ τῶν ἀεροστάτων τούτων, εὐχαριστήσεως, ἃς δὲν ἠξιώθη οὐδεὶς ἐτι τῶν περιηγητῶν, ἐπειδὴ ἐν τῇ σφαίρᾳ ταυτῇ ἕκαστος εὐρήσει ὅσα ἀρέσκουσιν αὐτῷ. Ὅσον, ἡ εὐχαριστήσις ἐστὶ ψυχὴ τῶν ἀερίων περιηγητῶν. Ἄσπασαι αἱ ἐφευρέσεις ἐκίνησαν τὸν γέλωτα. . . Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐάν αἱ ἡμέραι μου δὲν ἦσαν μεμετρημέναι, ἠθέλε τίς ἰδεῖ, ὅτι τὰ σχέδια ταῦτα πραγματοποιηθήσονται.

Κατεβαίνωμεν ἐν τούτοις καὶ αὐτὸς δὲν ἐννοεῖ ἀκόμη τί εἶχον προξεί.

— Ἰδὲ προσέτι τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ παιγνιδίου τῶν σφαιρῶν περιέχει ὄλην τὴν ἱστορίαν τῆς ἀεροστατικῆς τέχνης. Τὸ παιγνίδιον τοῦτο, ὅπερ ἀρμόζει εἰς τὰ μεγάλα πνεύματα, παίζεται ὡς τὸ τοῦ Ἰουδαίου, καὶ ἐκτελεῖται διὰ τῶν κύβων καὶ τῶν ψήφων.

— Ἀλλ' ἐπανέλαβον ἐγώ, φαίνεσθε ὅτι γνωρίζετε ἐντελῶς τὰ τῆς ἀεροστατικῆς τέχνης.

— Εἶμαι ὀλιγώτερον σοφὸς τοῦ Θεοῦ! Ἰδοὺ τὸ πᾶν! γνωρίζω ὅσον ἐνδέχεται ἐντελέστερον τὴν ἐπιστήμην ἐν τῷ κόσμῳ. Ἀπὸ τοῦ Φιέθωνος, ἀπὸ τοῦ Ἰκάρου, ἀπὸ τοῦ Ἀρχήτα τὰ πάντα ἀνεξήγησα, τὰ πάντα ἀνεβίβησα, καὶ τὰ πάντα ἐνόησα! Παρ' ἐμοῦ ἡ ἀεροστατικὴ θέλει προσφέρει μεγίστας ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἐάν ὁ θεὸς δὲν μοὶ ἀφαιρέσει τὴν ζωὴν! πλὴν θ' ἀποθάνω!

— Διατί ;
— Δ. ότι ονομάζομαι Έρωστράτος ή Έμπεδοκλής !
(Ακολουθεί)

MOZAR

Η

Ο ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΝ ΑΣΜΑ.

—ο—

‘Ο Μοζάρ, περιώνυμος μουσουργός, έζησε τριάκοντα πέντε έτη, απέθανε δέ ποιών το επικήδειον εκεί·ο άσμα, το όποιον ή άγνωμοσύνη και ό έγωϊσμός των ανθρώπων δέν ήθέλησε να ψαλλή επί του τάφου του ... Ούτω λοιπόν ή μεγαλοφυία πεπρωμένον να έχη σύντροφόν της παντοτεινόν την έλεημοσύνη και την δυστυχίαν ;

‘Ο Αρχιεπίσκοπος του Σαλσβούργου προσεκάλεσε ποτε παρ’ αὐτῶ τον Μοζάρ. ‘Ηξεύρετε όποία ύπήρξεν ή φιλοξενία την όποιαν τῶ προσέφερεν ; ... ‘Ο Μοζάρ προσεκλήθη εις την τράπεζαν των θεραπόντων και παραμαγεύρων του αρχιεπισκόπου τούτου ! ‘Ο εκλέκτωρ της Βαβαρίας προσέφερεν εις τον Μοζάρ διά τέσσαρα μελοδράματα, δι’ αὐτίνα ό συγγραφεύς έζητεί χίλια φράγκα, τριακόσια φιορίνια, και έρρόνει πάλιν ότι οι καλλιτέχνη είναι πολύ άπειρητικοί. — Μετά πολλά λοιπόν τοιαύτα συμβεβηκότα, θαυμάζετε διότι απέθανε πέντε και τριακονταετής ! Τό και’ έμέ, θαυμάζω μάλλον πῶς, τοσούτων θλίψεων πετισμένος, παραγνωρίζομενος και περιφρονούμενος υπό των έγωϊστών, δέν έβρίψεν εις τον άνεμον το δαιμόνιον τόξον του, επιλέγων.

— ‘Ας σιωπήσω, ή σιωπή προτιμότερα του δνειδους.

‘Ο Βολφγκάγγιος ‘Αμαδαίος Μοζάρ γεννήθη την 27 ‘Ιανουαρίου του 1756 έτους εις Σαλσβούργον, πόλιν της μεσημβρινής Γερμανίας. ‘Εξετέη, τον ηκουον ευχαρίστως κυμαλίζοντα μικράς τινας συνθέσεις του· όκταετής, έπαιξεν εις την αυλήν της Βερσαλλίας· έννεατής, έσύνθεσε δύο μελωδήματα (sonates) ὧν το μὲν αφιέρωσεν εις την Κ. Βικτωρίαν, θυγατέρα Λουδοβίκου του ις’. το δε εις την κόμησαν του ‘Ρεσι’ δεκαετής, μετέβη εις ‘Αγγλίαν, όπου έσύνθεσεν έξ νέα μελωδήματα άτινα αφιέρωσεν εις την Βασιλισσαν Καρόλιταν· δωδεκαετής, έποίησεν κωμικόν μελόδραμα, επιδοκιμασθέν υπό των περιφημοτέρων τότε εν ‘Αγγλία μουσουργων. ‘Η Finta Semplice εινα λοιπόν το πρώτον μελόδραμά του, το πρώτον άνθος του στεφάνου, το όποιον ή ευγνωμοσύνη έθεσε πολύ βραδέως επί του τάφου του. Τό από την ηλικίαν των δώδεκα έτων μέχρι του τέλους του σταδίου του διάστημα υπήρξεν εξαίσιος σειρά συνθέσεων, ατινες παρεκίνησαν τον ‘Αυθηνά ειπῆ : ‘Ο Μοζάρ εινα ό μεγαλύτερος των υπαρχόντων μουσουργων. » και τον

Μαρτίνον : « Μετά τόσα άριστουργήματα της άρτογενοϋς ταύτης μεγαλοφυίας, δέν διακινδυνεύει τις να προείπη, ότι εις την άκμήν του σταδίου του, δέν θέλει αφήση ούδένα υπεράνω αὐτου ανταγωνιστήν. »

Και όμως υπέρφερε πολλά ό Μοζάρ· ίδετε τον Don Juan του. . . τι δέν υπέστη μέχρις ότου έννοήσωσι την αξίαν του ! Μόλις είκοσιν έτη μετά τον θάνατον του συγγραφέως το έργον του χειροκροτήθη. Αί ! θά φωναζουν οι δυσοίωνοι, ό άνθρωπος μετά θάνατον τιμάται ! . . . ‘Αλλά τότε ποῦ ή αυτομειδή του ;

‘Ημέραν τινά ό Μοζάρ, εργαζόμενος έντός του σπουδαστηρίου του, ειχε απαγορεύσει ρητῶς την είσοδον εις την γυναϊκά του· παίζων έλεγεν, ότι αι γυναϊκες έγινοντο αιτία να σαλή. Και όμως, ίδου ακούονται άκαλοι κτύποι επί της θύρας του.

- Τίς εινα ;
- ‘Η σύζυγός του εφάνη επί του ούδου.
- ‘Εγώ, ‘Αμαδαίε, σου. . .
- Σου είχα απαγορεύσει. . .

‘Εσιώπησεν, ίδων επιστολήν εις τας χείρας της γυναϊκός του, την έλαβε και διευθύνθη να καθήση επί της καθέδρας, την όποιαν Γεώργιος ό Γ’. τῶ ειχε δωρήσει· ή γυνή του τον άφησε μόνον.

— ‘Ιδού, επιστολή άνευ σφραγισοτήμου, σφραγίς μελανή, χαρακτήρ άγνωστος· πάλιν ανώνυμός τις άναμφιβόλως, πάλιν, φθονερός τις ζητών επιβούλως να μου ειπῆ ότι ή μουσική μου δέν εινα άνταξία ούδέ καν του Δρούμμερ ή του Γκάρτ. ‘Ε ! βίβωμεν ταύτην εις το πυρ ! Και πραγματικῶς έκινήθη να την βίβῃ, ότε άλλη τις ιδέα τον έκράτησεν.

— ‘Ας ίδω, ειπεν, ίσως μου παραυσιάζεται περιστάσις τις να πράξω καλόν και την ηνοιξεν.

‘Η επιστολή ή ανώνυμος, αλλά ποσῶς ύβριστική· έζητουν από τον περιφημον μουσουργόν την σύνθεσιν ενός επικήδειου μέλους, του όποιου μόνος έμελλε να προσδιαρίτη το αντίτιμον. Τῶ παρεχώρουν όλον τον αναγκαϊον προς τοῦτο καιρόν, και κατά μήνα έμελλε να παρουσιασθῆ τις εις αὐτόν δια να λάβῃ το επικήδειον τοῦτο μέλος, αν ήθελεν εἶσθαι τελειωμένον.

Τοσοῦτον επικερδή παραγγελίαν ποτε ό Μοζάρ δέν ειχε λάβει, έκραξε λοιπόν την σύζυγόν του και δούς οὕτῃ την επιστολήν.

— ‘Ανάγνωσον, ειπε.

Πρέπει να παρατηρήσωμεν ότι κατά την εποχήν ταύτην ό Μοζάρ ήν πτωχός. Τά τριακόσια φιορίνια, τά όποία ό εκλέκτωρ της Βαβαρίας μετά τοσαύτην μεγαλοδωρίας ηδυνήθη να εκβάλῃ εκ του βαλαντίου του, ειχον εξατιληθῆ, και δέν έμενεν εις τον καλλιτέχνη παρ’ ή όνειροπόλησις μέλλοντος ωραίου. Και τοῦτο μὲν εις τας ανάγκας του ούδεν συνεισέφερεν, άλλ’ ευτυχῶς ή ανώνυμος επιστολή ενεψύχασε τους νέους μας συζύγους, και άμφοτεροι, αφού συνεχάρησαν αλληλόους δια την τόσον άπροσδόκητον ευτυχίαν, έσκέφθησαν :

— Ποίος ειν’ αὐτός ό μεγαλόδωρος καλοθελητής μας ;

Μην παρείλθεν από της παραλαβής της ανώνυμου επιστολής. ‘Ο Μοζάρ επέστρεφεν από πᾶς δοκιμᾶς ενός των μελοδραμάτων του, ότε, εις την καμπήν οδου τινος, άνθρωπος περιβεβλημένος μέλανα μανδύαν τον ήρώτησεν, αν αὐτός ήνε ό Μοζάρ και πριν οὗτος τελειώση την σύντομόν του απάντησιν, ό άγνωστος τον ώδήγησεν έντός οίνοπωλείου, όπου βράπτως, σκυτοτόμος και ποίλοποιός περιέμενον.

— ‘Εκτελέσατε τας διαταγάς του ‘Αρχοντός μου ; ειπε συντόμως ό άγνωστος.

Πάραυτα ό βράπτως έπλησίασε τον Μοζάρ και τον παρετήρησε από κεφαλής μέχρι ποδῶν. ‘Ο σκυτοτόμος έβλεπε μετ’ εκπλήξεως την κακην ύπόδυσιν του μουσουργου. ‘Ο ποίλοποιός, λαμβάων το μέτρον της κεφαλής του, εφώνασε :

— Τερτάιρ ! τι αὐτίον !

Πραγματικῶς, το δεξιόν του ωτίον ήν παραδόξως μεγάλο !

Τι ήθάνετο άρα γε ό δυστηνος ‘Αμαδαίος, τί διανοείτο κατά την σκηνήν ταύτην ής ήν ό η.ως ; ‘Η καλλιτεχνική του αξιοπρέπεια δέν εξετιθετο παντελῶς δια τον οίκτον τον όποιον ένέπνεε· εξεναντίας, ό Μοζάρ, ήν άπλοῦς και άνεγκτικός, εως και εις αὐτάς τας δχληρές παιδιὰς των μικρών του άνεψιδῶν, εις ας αφινετο άγογγίστως.

‘Ο άγνωστος και ό μουσουργός έμειναν μόνον· ό πρώτος έλαβε τον λόγον.

— Κύριε Μοζάρ, σκοπεύετε να εργασθῆτε επί του επικήδειου μέλους, το όποιον σας έζητήθη ;

— Ναι, κύριε, άπεκρίθη ό καλλιτέχνης· τελειώνω εις τριῶν μηνῶν.

— Και το αντίτιμόν του ;

— Έκατόν φιορίνια, κύριε.

— Εἶνε ὀλίγα· ίδού τριακόσια.

— Τ’άποποιούμαι· το έργον δέν αξίζει πλέον εκατόν.

— Δότε το επίλοιπον ότε εις τους πτωχούς, και ό πρώτος πτωχός, εξηκολούθησεν ό άγνωστος κύπτων προς το οῦς του μουσουργου, δέν ειδοθε σεις κύριε Μοζάρ ;

Τά όμματα του μεγάλου καλλιτέχνου ενεπλήθησαν δακρύων· όμοιζεν ό δυστυχής ότι την πτωχίαν του μόνος ό Θεός έγνώριζεν ! ‘Ηρωθρίασε, να !, ό μέγας άνηρ κατένευσε τῶς οφθαλμούς, και μη δυνάμενος να ύποσῆ τα δλέμματα θητοῦ γινώσκοντος την πενίαν του, έφυγε δρομαίως εκ του οίνοπωλείου και έτραξε να παρηγορηθῆ εις τας άγκάλας της νέας συζύγου του.

— ‘Αμαδαίε ! ειπεν αὐτῃ βλέπουσα τον σύζυγόν της αλλοιωμένον, τι έχεις, φίλε μου ;

— Κλείσε, καλή μου, την θύραν, και ας παρακαλέσωμεν τον Θεόν να μᾶς χάριση ζωήν ειρηνικήν.

‘Οκτῶ ημέρας ύστερον έφερον εις τον μουσουργόν έντελῆ και λαμπράν ένδυμασίαν, δι’ την άπεποιήθησαν πᾶσαν πληρωμήν, θεωροῦσας ως την καλητέραν των άμειβῶν την τιμήν, ότι υπηρέτησαν τον Κον. Μοζάρ. Μολταταῦτα ό καλλιτέχνης, θέλων να τους δώσῃ εν δείγμα της ευγνωμοσύνης του, τους ώδήγησεν

TOM. E'. (Φυλλάδιον 100)

εις το γραφεϊόν του, και λαβὼν αντίτυπα τινά μικρών του συνθέσεων, έγραψεν επί αὐτῶν το διομά του και τοίς τὰ εδῶρησεν. ‘Ηλπιζεν δέ ό Μοζάρ να μνηθ παρ’ αὐτῶν ποίος εινα ό άγρυπνῶν τοσοῦτον εις την ύπαρξίν του· αλλά ματαιῶς, διότι ό βράπτως εις τας επανειλημμένας ερωτήσεις του απεκρίνετο :

— ‘Ο Θεός μάλλον να σε κουράνη, παρὰ να ακούσῃς το βιολίον του Δρούμμερ· Μοζάρ δέν εινα ὄλος ό κόσμος !

— Πήγαινε εις τον διάβολον, έμυρμούρισεν ό Μοζάρ· έπειτα στρεφόμενος προς τον σκυτοτόμον,

— Εἰπέ με, εξηκολούθησε, ποίος σ’ έπεφόρτισε να με ύποδύσῃς ;

Και ό σκυτοτόμος αφήνησεν,

— ‘Ο Γκάρτ εινα άκόμη μαθητής εις το κύμβαλον· ποῦ Μοζάρ !

‘Ηλθε και ή σειρά του ποίλοποιου.

— ‘Ο Δρούμμερ και ό Γκάρτ δέν άς ζουν το έσωπάνι του χειροτέρου πίλου της Γερμανίας !

‘Ο Μοζάρ, χάσας την ύπομονήν του, τους εδειξε την θύραν και έκραξε την σύζυγόν του.

— Τι εκμαες, καλή μου, τά 300 φιορίνια, τά όποις ό άγνωστος ειχε θέσει εις τον κόλπον του ένδύματός μου ;

— Σου ήγόρασα τραπιζομαζάνηλα και πανίον, φίλε μου.

— Και δέν ειχομεν λοιπόν ;

— Μικρά πράγματα.

— ‘Ω Θεέ μου ! έκραξεν ό καλλιτέχνης μετά συγκινήσεως, διότι να μην ήμαι βράπτως ή σκυτοτόμος ! τουλάχιστον τον χρυσόν τον όποιον μεῦ βίπτουν θα ηδυνάμην να δώσω εις τους πτωχούς, ως τον Μοζάρ, και εις τον Μοζάρ δέν εινα συγχωρημένον οὔδε· άποποιήται την έλεημοσύνην. . . Γύναί ! συγχώρησέ με, σ’ εκμαα δυστυχῆ· άλλ’ ίδε, είχα τόσην έμπιστοσύνην εις το μέλλον ! . . .

Και ή κεφαλή του έπεσε μελαγχολικῶς επί του στήθους του, οι οφθαλμοί του εκλεισθησαν άπαλῶς· ή σύζυγός του επέθεσε φίλημα επί της ωχρᾶς παρειᾶς του και άπεμακρύνθη, γνωρίζουσα ότι τοιαῦται στιγμαί τῶ ήσαν αι καταλληλότεραι δια την μουσικην σύνθεσιν.

‘Ολίγον και’ ὀλίγον ή μορφή του Μοζάρ φαιδρύνεται, μεδιάμα έμφυγόνει τὰ χείλη του, αι παρειαί του χρωματίζονται, οι πόδες του και αι χείρες του κινούνται, ως να διευθύνη συμφωνίαν τινά άγγέλων. Αφηνεσ έγείρεται περιχαρής, με διαλάμποντας τους οφθαλμούς, λαμβάνει κάλαμον, γράφει ταχέως την έμπνευσίν του, βίπτεται επί του κυμβάλου του, και εδῶ ό ευδαίμων καλλιτέχνης κλαίει ένώπιον μιᾶς των ελεεκτοτέρων παρικοπῶν του επικήδειου του.

‘Ω σεις, οίτινες και αν ήσθε, ζητήσατε να ακούσετε το κύκνειον τοῦτο άσμα του, και ή ψυχή σας συγκεκινημένη, θέλει δεηθῆ υπέρ του Μοζάρ !

‘Η εποχή καθ’ ήν υπεσχέθη να τελειώση την σύνθεσιν έπλησίαζε. Λεοπόλδος ό Β’. έμελλε να στερθῆ αυτοκράτωρ, και ό Μοζάρ, θαυμάζων άείποτε την

καλήν πολιτικήν του άνδρος τούτου, άπεφάσισε να συνθέσθαι διά την στέψιν του ύμνον, άξιον της αγάπης την όποιαν του έπέπευε. Άρχισε λοιπόν να εργαζεται, και μετά τρεις ημέρας τον έπεραιώσεν. Η σύζυγός του ήτοίμασε τα άναγκαία διά την όδοιπορίαν, και άμφότεροι διευθύνθησαν εις την άμαξαν, ήτις έμελλε να τους φέρη από Βιέννης εις Πράγαν.

‘Ο Μοζάρ διειπίθετο ν’ αναβή, δτε ο αύτός άγνωστος, ο οδηγήσας αύτόν εις τό καπηλειόν, τον έσταματήσασε, κρατήσας αύτόν από την άκραν του ένδύματος του. ‘Ο καλλιτέχνης άνετρυχίασεν, άναγνωρίσας τον μελανόν μανδύαν.

- Τί με θέλετε; εϊπεν άποτόμως.
- Κύριε, τό επικήδειον έτελειώτεν;
- Έντός ενός μηνός θελει εϊνε τελειωμένον.
- Πολύ καλά! έχω δύο λόγους να σας εϊπω, Κ. θελήσατε να με άκούσατε.

Και ο άγνωστος έσυρε παράμερα τον καλλιτέχνην, και έξηκολούθησε.

— Τί έκερδήσατε από τό μελόδραμά σας ο Άλχηστος;

- Τίποτε.
- Και από τό του γάμου του Φ.γαρο.
- Μικρά πράγματα.
- Και ο Don Juan τί σας προσέφερεν;
- Δάκρυα και πόνοους!

— Κ. Μοζάρ, ο αϊών εϊνε άδικος, οι μεταγενέστεροι θα σας ίκανοποιήσουν. Και εμως ύπάρχουν άνθρωποι εκτιμώντες τό ταλαντόν σας. Άκούσατε, ένθυμηθήτε τον μελανοενδυμένον άγνωστον, αλλά μη θελήσατε ποτέ να γνωρίσατε τον ευεργέτην τούτο δυνατόν ίσως να σας εϊνε θανασίμως επίζημιον.

Και χρηματοφυλάκιον έπεσε μετά κρότου πρό των ποδών του Μοζάρ. Ούτος άπορών και έκπληκτος έπιστρέφει ταχέως παρά τη σύζυγώ του, καταπατών τό μυστηριώδες χρηματοφυλάκιον.

Φθάσας εις Πράγαν προσεβλήθη από κακοήθη πυρετόν, και χάρις εις τας προσπάθειας έμπείρων ιατρών και της γυναικός του, ήδυνήθη να επιστρέψη εις την Βιέννην.

— Καλή μου, εϊπεν ημέραν τινα εις την σύζυγόν του, τό επικήδειον αύτό μέλος θα με φέρη εις τον τάφον!

Υψώσας δέ μηχανικώς προς τον ουρανόν τό βλέμμα, εϊδε νέαν περιστέρην, την όποιαν μόνος του έπεμελείτο, άνιπταμένη προς τον αιθέριον θάλον του ουρανού, και τας πτέρυγας της χαριέντως κινούσαν εις τον γλυκύν ζέφυρον της έλευθερίας.

— Φεΰ! έμορμόρισεν, ή πτήσις της περιστεράς τούτης δέν μου άποκαλύπτει τό τέλος μου!

Άπό της εποχής τούτης ο Μοζάρ ήτον έρμαιιον πενθίμων προαισθήσεων· δδυνηρά μελαγχολία έκυρίευσε την ψυχήν του, και δέν έσκέπτετο τό επικήδειόν του, χωρίς να ένθυμηθί την περιστέρην, ήτις του ώμίλουσε περι θανάτου.

Όλίγον έτι άπλειπέτο διά να συμπληρώσθαι τό έργον του τούτο, και μίαν πρωίαν ήγήθη με την στε-

ραάν άπόφασιν να τό περαιώσθαι· αλλά μόλις έτέθη ένώπιον του κυμβάλου του και σκοτοδινιών, παρακαλεί να τον άπομακρύνουν, δμιλει μετά τρόμου περί του μελανοενδυμένου άγνωστου, κλαίει, φωνάζει, δολούζει. . . . Μετά δύο ώρας ή σύζυγός του δακρύουσα ζητεί ιερέα. Έύτυχώς δέν άπέθανεν εκ της κρίσεως τούτης, άλλ’ οι ιατροί δέν τον έγκατέλιπον ουδέ μίαν στιγμήν· άπεμάκρυνον την διασκευήν (partition) του επικηδείου του, και έκτοτε εις την Γερμανίαν ήρχισαν να τον κλαίουν και να τον εκτιμούν.

Ταχέως οι ιατροί έπίστευσαν ότι ίάθη, και του έσυγχώρησαν να ένασχοληθί εις τας συνθέσεις του, εις τό επικήδειόν του.

Την 7ην Σεπτεμβρίου 1791, εϊπεν εις την σύζυγόν του. « Άποθήσκω την στιγμήν καθ’ ήν θα ήδυνάμην τέλος να χαρώ την ύπαρξιν! » έζήτησε γραφίδα, και ήργάσθη εις την συμπλήρωσιν του Agnus Dei. Είς τό τεμάχιον τούτο ή μεγαλοφυία άποχαίρειτ’ την γήν. Έζήτησε συγχώρησιν από την νεάν του άντροπον, δι’ όσον κακόν της έπροξένητεν, έθεσεν επί του στήθους τό επικήδειόν του, και με τους βραχίονας τεταμένους προς τον ουρανόν, άρφηκε την τελευταίαν του πνοήν.

Μεταφράσις Γ. Ι.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ.

— 0 —

‘Ο Βίκτωρ Ούγκω (Victor Hugo) έγεννήθη την 26 Φεβρουαρίου 1802 εις Βιζανσόνην. ‘Ο πατήρ αύτου, κόμης Ιωσήφ Λεοπόλδος Σιγισβέρτος Ούγκω, ήτο συνταγματάρχης του έν τη πόλει τούτη σταθμεύοντος τάγματος. Μόλις δέ μετά παρέλευσιν εξ έβδομάδων από της γενήσεως αύτου, οι γονείς άναχωρήσαντες εκείθεν, ήλθον εις την νήσον ‘Ελβα, άφ’ ής ή μήτηρ έφερε τό τέκνον της εις Παρισίους και άκολούθως εις ‘Ιταλίαν, έν τη έπαρχία του Avellino (βασιλείου της Νεαπόλεως), της όποιας διοικητής έστάλη ο σύζυγος αύτης. Κατά την δευτέραν έν Παρισίους αύτων διαμονήν από του 1809 έως 1811 έτους, ή Κ. Ούγκω κατώκει μετά των νεαρών τέκνων της, του Εύγένιου και του Βίκτωρος, εις μονήρη τινα έν τω προαστείω του Αγίου Ιακώβου κειμένην οικίαν, όπου άρχαίος τις ιερεύς τον παρέδωκε την ‘Ελληνικήν και Κατινικήν.

Έν τω μοναστικώ τούτω βίω, υπό την αυστηράν άμα δέ και τρυφεράν εκπαίδευσιν μητρός μη διαταζούσας παντελώς και να χωρισθί από τον κόσμον, όπως καλλίτερον εκπαίδευσθί τά τέκνα της, ή νοημοσύνη αύτων άνεπτύχθη ταχέως, και περίστασις τις άπροσδόκητος διήγειρε την συμπάθειαν και την άφοσίωσιν

εις την ψυχήν αύτων, έν η̄ έχαραχθη και άνεξάλειπτος τις άνάμνησις.

‘Ο στρατηγός Λαχορίας, καταδιωκόμενος υπό της κυβερνήσεως της Νεαπόλεως, έξητήσατο παρά της Κ. Ούγκω καταφύγιον έν τη οικία της, ένθα ζήσας δύο έτη κεκρυμμένος εις τό πλέον άπόκρυφον μέρος αύτης, έβλεπεν άκαταπαύτως τά παιδιά, και ένασμενίζετο να συνομιλή μετ’ αύτων· ιδίως μάλιστα μετά του Βίκτωρος, όν έλάμβανεν επί των γονάτων του ίνα τω έξηγήσθαι τον Τάκτον και τον Πολύβιον, δτε τέλος άνακαλυφθείς άπήχθη εις είρκτήν. Τό αύτό έτος ή Κ. Ούγκω άνεχώρησε μετά των υιών της εις ‘Ισπανίαν. ‘Ο δέ σύζυγος αύτης, τον βαθμόν έχων από του 1809 του στρατηγού, προσεδάσθη ήδη αυλάρχης των Άνακτόρων και διοικητής των δύο έπαρχιών. Έταξέ δέ και τον Βίκτωρα εις τό αξίωμα των ακολουθών (pages) του βασιλέως Ιωσήφ. Έκ του Μακερανού (pages) του βασιλέως Ιωσήφ. Έκ του Μακερανού παλατιού, εις δ ο παΐς κατ’ άρχάς κατώκει, μετέβη εις τό ιεροσπουδαστήριον των εύγενών, εις δ συνεκρότε ένίοτε μετά του άδελφού μάχας διά τον μέγαν Αύτοκρατόρα, μάχας παιδικάς, εις ός έν τούτοις, κατά τό Ισπανικόν έθος, τά ξίφη δέν έχοράτεον και πολλούς έπροξένουν φόνους· εις μίαν λοιπόν τούτων των μάχων έπληρώθη και ο άδελφός του Βίκτωρος,

ο Εύγένιος. Μετά τινα χρόνον, ή Κ. Ούγκω έπανεφερεν άποτόμως τους νέους αύτης υιούς εις Γαλλίαν· ο μεγαλύτερος αύτων ο ‘Αβελ, ύπολοχαγού βαθμόν έχων, έμεινε μετά του πατρός των. ‘Η κυρία αίτία δέ της εις Παρισίους άναχωρήσεως αύτων ύπήρξαν ίσως αι διαφωνίαι, αίτινες ήρχίζον να ύποκινώσι την άμοιβαίαν δυσάρεσκείαν των γονέων του Βικτωρος, άλλ’ επίσης δυνατόν να προήλθεν από την παραλελυμένην των τέκνων άνατροφήν, άπόλυσαν προς τους σκοπούς του στρατηγού, δστις έσκόπει μεγάλα ύπερ των υιών αύτου.

‘Η καταστροφή έν τούτοις, την όποιαν πάντες προησθάνοντο πρό πολλού, έξεπληρώθη. ‘Ο Ναπολέων έπεσεν επανελθόντων των Βουρβόνων εις τον θρόνον των προγόνων των. ‘Ο Βίκτωρ δέ ευπειθέστερος άναμφιδόλως εις τας έντυπώσεις της Βικδεάκης μητρός του, την όποιαν έβλεπεν άκαταπαύτως περιποιούμενην αύτόν, η̄ προς τον πατέρα του, τον όποιον σπανιώτατα έβλεπεν, ευχαριστήθη από την μεταβολήν τούτην, μ’ όλον ότι εις τας περι μεγάλειου και δόξης ιδέας του, ένόμισε χαμερπές διά την Γαλλίαν να ύποκύψη εις βασιλέα άφου έκυβερνήθη υπό αυτοκράτορος.

‘Επανελθούσα εις Παρισίους ή Κ. Ούγκω, έντηχο-

λήθη πρό πάντων περί τήν ἀγωγήν τῶν τέκνων της, ὅτε, ἐπειθότος τοῦ Ἐκατοθημέρου, ὅπερ ἐπροξένησε διχόνοιαν μεταξύ τῶν δύο συζύγων, ὁ πατήρ ἐπαπέλασε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἔθεσεν εἰς ἐκπαιδευτικόν τι κατάστημα, ὅπως σπουδάσωσι τὰ προπαρασκευαστικά μαθήματα, τ' ἀπαιτούμενα εἰς τὸν θέλοντα νὰ γίνῃ δεκτὸς εἰς τὸ πολυτεχνικὸν σχολεῖον τῆς Γαλλίας. Ἀμφότεροι δὲ ἐπρόκοψαν ἀρκετὰ εἰς τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας, ὥστε ἠδύνατο νὰ γίνωσι φοιτηταὶ τοῦ Πατιστημίου, Ἄλλ' ἢ εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο διαμονὴν ὑπῆρξεν ἀξιοσημείωτος διὰ τὸν Βίκτωρα, ὅστις ἀπῆλαυσε θρίαμβον ὅλως διάφορον. Κατὰ τὸ 1817, ἡ ἀκαδημία τῶν Παρισίων προέθεσε βραβεῖον τῆς καλλιτέρας πραγματείας περὶ τῶν ὠφελειῶν τῆς σπουδῆς. Ὁ νέος σπουδαστής, ὅστις πρό δύο ἐτῶν ἐνησχολεῖτο εἰς τὸ στιχουργεῖν, καὶ τὸ παρελθὸν ἔτος συνέταξε τραγωδίαν, ἐν ἣ τὰ συμβάντα τῆς Παλινορθώσεως ὑπεδεικνύοντο ὑπὸ αἰγυπτιακὰ πρόσωπα, καὶ ὅστις τὸ αὐτὸ ἔτος ἤρξατο ἐτέρας τινός, ἐπιγραφομένης, Ἀθελία ἢ οἱ Σκαδιναβοί, ἐπροσπάθησε νὰ ἐπιδείξῃ τὰς δυνάμεις του, ἐν τῷ ἀκαδημαϊκῷ περιβάλλῳ, πέμψας ἐν δρᾶμα, τὸ ὁποῖον ἡ Ἀκαδημία εὐροῦσα ἐξαίρετον, ἤθελε νὰ τὸ βραβεύσῃ καίτοι πιστεύουσα ἐπιπεκρῦπτετο ὁλόως, εἰς τοὺς δύο τοῦτους στίχους:

Moi qui, toujours fuyant les cités et les cours
De trois lustres à peine ai vu finir le cours.

Οἱ δικασταὶ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ πισύσωσιν ὅτι δρᾶμα τὸσον ἀξιόλογον ἦτον ἔργον ποιητοῦ τὸσον νέου, καί, ἵνα τιμωρήσωσιν αὐτὸν διὰ τὴν κατ' αὐτοῦ φαντασιώδη πανουργίαν του, ἐψήφισαν νὰ τὸν ἐπαινέσωσι μόνον ἀντὶ νὰ τὸν ἀνταμείψωσιν. Ὁ Βίκτωρ εὐρίσκειτο παίζων, ὅτε τῷ ἀνήγγειλόν τὴν ἐπιτυχίαν του καὶ τὸν λόγον, ὅστις τὸν ἀπέκλειε τοῦ νὰ ἀριστεύσῃ ἐντέλως. Ἐφῆρεν ἀντίγραφον τοῦ ποιήματος εἰς τὸν διηγετικὸν γραμματέα τῆς ἀκαδημίας, παραπονούμενος καὶ μ' ὄλον ὅτι δὲν ἦτο πλέον καιρὸς νὰ μεταβάλλῃ ἡ Ἀκαδημία, τὴν ἀπαξ ἀπαγγεληθεῖσαν ἀπόρριπτον αὐτῆς, τοῦλάχιστον κατῶρθωσεν, ὥστε ἅπαντες ἀνεγνώρισαν τὴν πρώτῃον αὐτοῦ εὐφυΐαν.

Τοῦ Βίκτωρος οἱ θρίαμβοι ἦσαν ἀλλεπάλληλοι καὶ συνεχεῖς· διὸ ὁ πατήρ αὐτοῦ ἔστερξεν αὐτὸς τε καὶ ὁ ἀδελφός του, νὰ μὴν εἰσέλθωσιν εἰς τὸ πολυτεχνικὸν σχολεῖον. Ἐστεφανώθη δὲ δις εἰς τοὺς ποιητικοὺς ἀγῶνας (Jeux Floraux). Ὁ δ' Εὐγένιος ἔτυχεν ἐπίσης ἀνταμείβης τινος. Τὰ δράματα τοῦ Βίκτωρος ἦσαν, *Τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἐρρίκου Δ'*, καὶ *αἱ Παρθένου τοῦ Βερδέν*. Ἡ ὠδή του πρὸς τὸν *Μαῦσέα του σωθέντα, τῶν ἐδάτων τῷ παρῆξε τρίτην τινὰ ἀνταμείβην τὸ 1820*. Ταυτοχρόνως δὲ ἔγραψεν τὸν *Han d' Islande*. Ἐκ δὲ τῶν εἰς τὸν *Φιλολογικὸν Παρατηρητὴν* γεγραμμένων ἄρθρων του, τὸ περιεργότερον εἶναι αἱ *Ποιητικαὶ μελέται*, ἀξία ὄντος θαυμασμοῦ, τὰς ὁποίας μετὰ δύο εἴη ἀναγνοὺς ὁ ποιητὴς τῶν *Μελετῶν* Λαμαρτίνος, μετὰ τοῦ Ἀββᾶ δὲ Ροάν, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Κ. Σατοβριὰν ἐμάντισσε τὴν ἐξοχον

φύσιν τοῦ νέου Βίκτωρος, ἔγραψε ἄρθρον εἰς τὸν *Παρατηρητὴν* (τὸν Πολιτικόν).

Ἀποθανούσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὸ 1821, ἐπροσπάθησε παντὶ σθένει νὰ μὴ ζῆ ἐκ τῆς χορηγείας τοῦ πατρὸς του ἀλλ' ἀνεξάρτητος διὰ τῶν ἔργων του. Μετὰ τὴν δημοσίευσιν δὲ τοῦ πρώτου τόμου τῶν ὠδῶν του, ἔτυχε ὠρισμένον τινὰ μισθὸν παρὰ τοῦ ἸΗ' Λουδοβίκου.

Εἰκοσαετῆς γενόμενος ἠγάπησε νεανιδά τινα, ἣν ἐνυμφεύθη, καὶ ἤρχισεν οὕτω εἰς τὸσον νεανὴν ἡλικίαν νὰ ἦναι καὶ οἰκογενειάρχης καὶ φιλόλογος. Ὡς οἰκογενειάρχης, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ὑπῆρξεν εὐτυχής, διότι ἡ τὴν ὁποίαν ἠγάπησε νεανὴς τὸν ἀντηγάπησε μὲ ἔρωτα εἰλικρινῆ καὶ ἀγνόν, καὶ οὐδέποτε ἐτάραξε τὴν εἰρήνην τῆς ὠραίας τῶν εὐτυχίας. Ἀπέκτησε δὲ καὶ τέκνα ὠραία καὶ προσφιλή, ἅτινα ἐπύρξανον τὸν διακαῆ ἐκείνον ἔρωτά των.

Ὁ δὲ φιλολογικὸς βίος αὐτοῦ ὑπῆρξεν, ὡς εἶπεν, ἅπασα αὐτοῦ ἡ ζωὴ. Μετὰ τὰ ἀναφερθέντα αὐτοῦ ποιήματα, ἐδημοσίευσεν τὸν *Bug Jargal* τὸν δεύτερον καὶ ἀκολούθως τὸν τρίτον τῶν ὠδῶν του τόμον. Δὲν εἶχεν ὅμως γίνεαι εἰσέτι *κλασσικός*. Τὸ 1827, ἔγραψε τὸν *Κρόμβελλ* μετὰ μακροῦ προοιμίου. Ἀκολούθως, δὲ τὸ 1828 τὰς *Ἀνατολικὰς ὠδὰς του*, λαμπρὰς ἰδιοτροπίας, εἰς τὰς ὁποίας ἡλιακὴ τις ἀκτὴ φαίνεται ὄντως διαλάμπουσα ἐντὸς ποιήσεως, ἀκτινοβολούσης τὰ ζωηρότερα χρώματα. Μετὰ δὲ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ καταδίκου, ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον αὐτοῦ δρᾶμα, τὸν *Ἐρράνην*, ὃ παρέστησαν κατὰ πρῶτον εἰς τὸ γαλλικὸν θέατρον τὴν 26 Φεβρουαρίου 1830.

Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ περιφανεστέρη δόξα τοῦ Κ. Βίκτωρος Οὐγκῶ. Τὰ μετὰ τὸν *Ἐρράνην* δράματά του, ἡ *Λουκρετία Βοργία* καὶ ὁ *Ἄγγελος* δὲν ἐφείλκυσαν μὲν ἴσον θρίαμβον, ἀλλ' ἐπροξένησαν τὸν αὐτὸν καλὸν τῶν καρδιῶν, τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμόν. Μετὰ τὸν *Marion Delorme* (Ἰούνιον 1829), τὴν *Παναγίαν τῶν Παρισίων* (1831), τὰ *φύλλα τοῦ φθινοπώρου* (1835) ὁ Βίκτωρ φκίνεται πάντοτε κατῶτερος. . . Μετὰ τὸ *Marion Derlome* τὰ ἔργα του οὐδὲ καὶ ἐξισοῦνται πρὸς τὰ πρῶτα καὶ εἰς ἀπέδειξιν τούτου μνημονεύομεν ἐκ τῶν πολυαριθμῶν μετὰ ταῦτα ποιημάτων τὰ ἑξῆς. Ὁ *Βασιλεὺς διασκεδάξει*. *Μαρία Τουδώρ*, *Ἄγγελος*, *Ροῦβ Βλάς*, οἱ *Ἀνατολικοὶ*, τὰ *φύλλα τοῦ φθινοπώρου*, αἱ *ἐνδύμνοι φοῦραι*, αἱ *ἀκτῖνες* καὶ αἱ *σκιαί*.

Καὶ διατὶ τοῦτο; διότι ἀνὴρ ἴψωμεν ἐν βλέμμα εἰς ἅπαντα αὐτοῦ τὰ ποιήματα, θέλομεν ἀνακαλύψει μετὰ τῶν προτερημάτων του καὶ πολλὰ ἐλαττώματα.

Ὁ Κ. Βίκτωρ Οὐγκῶ κατέγινεν εἰς τὸ λυρικὸν εἶδος τῆς ποιήσεως, εἰς τὸ δραματικόν, καὶ σχεδὸν εἰς τὸ ἐπικόν, διότι καὶ ἡ μυθιστορία εἶναι εἶδος ποιήσεως καὶ πλησιάζει εἰς τὴν ἐποποιίαν. Ὁ Οὐγκῶ πρό πάντων διακρίνεται διὰ τὴν εὐροίαν τῆς ἐκφράσεως καὶ τὸ ὕψος τοῦ λόγου. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἡ φύσις δὲν ἐπρόικισεν αὐτὸν μὲ πνεῦμα γενικόν, ὥστε προσπαθῶν νὰ γράψῃ δρᾶμα ἢ μυθιστόρημα, πολλάκις ἀποπλανᾶται τῆς ἀληθοῦς ὁδοῦ. Τοῦλάχιστον αἱ λυρικαὶ αὐτοῦ ποιήσεις εἶναι φυσικὴ ἐκ-

φρασις τῶν ἐντυπώσεων τοῦ πνεύματός του, μ' ὄλοντι καὶ αὐταὶ δὲν εἶναι ὅλος διόλου ἄμεμπτοι.

Σήμερον ὁ Οὐγκῶ, εἶνε εἰς τῶν μάλλον δημοκρατικῶν, καὶ τελευταῖαι τινὲς ἀγορεύσεις αὐτοῦ ἐν τῇ ἐθνοσυνελεύσει ἰθυσμάσθησαν. Παράδοξος σύμπτωσις!

Εἰς ποιητὴς ἦν ὁ πρωτοεργὸς σχεδὸν τῆς ἐνεστώσης Γαλλικῆς δημοκρατίας, ὁ Λαμαρτίν, καὶ ἕτερος ποιητῆς, ὁμοίος σχεδὸν αὐτοῦ, ἐγένετο ὁ πρόμαχος αὐτῆς. Ἄλλοτε ὁμοῦ ἀμφότεροι ἦσαν ὑπὲρ τῆς βασιλείας! . . . Ἄστατον τὸ ποιητικὸν πνεῦμα.

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΑΒΕΣΑΛΩΜ.

«Πέραν τῶν δύο τεμενῶν, (τσαμίων), λέγει ὁ Λαμαρτίνος, εἰς τὴν θαυμασίαν αὐτοῦ περιήγησιν κατὰ τὴν Ἀνατολήν, ἐκτείνεται ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ ἀναφαίνεται εἰς τὸν ὁδοιπόρον, ὡς ἐπιπέδον τι καὶ ἐλοσχερὲς σχέδιον πόλεως τινος. Ἡ πόλις αὕτη παρίστησιν εὐγενῶς εἰς τὰ ὄμματα τοῦ θεωροῦ τὰ ἀβλαβῆ τεῖχη της μετὰ τῶν ἐπάλξεών των, τὸ κυανόχρουν τέμενος της μετὰ τοῦ λευκοῦ περιστελλίου του (α') τοὺς χιλίους αὐτῆς θόλους, λάμποντας εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. . . Τέλος, ἐν μέσω τοῦ ὠκεανοῦ ἐκείνου τῶν

(α) Τὸ τέμενος τοῦτο καλούμενον τοῦ Ὁμάρ, καὶ Ἐλσαχαρά, κεῖται ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου, ἔνθα ὑψοῦτο ὁ τάφος τοῦ Σολομῶντος. Ἦναι δὲ κτίριον παρμέγεθες ἐκ λίθου καὶ μαρμάρου, δηλ. τῆς θαυμασίας ἀραβικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, καὶ παρουσιάζει ἐποψὴν ποιητικωτάτην περικυκλούμενον ὑπὸ πυκνῶν καὶ ὑψηλῶν κυπαρίσων.

οἰκῶν καὶ τῶν ἀπείρων θόλων, ἅτινα καλύπτουσιν αὐτοὺς, ἐγείρεται θόλος τις μέλας surbécisse, εὐρύτερος δὲ τῶν ἄλλων, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἕτερος λευκὸς θόλος ὑψοῦται, εἶναι δὲ οὗτος ὁ Ἅγιος Τάφος καὶ ὁ τόπος τοῦ Κρανίου. . .

«Τοιοτοτρόπως παρισταμένη ἐπὶ τοῦ πλατέως καὶ ὑψηλοῦ ἐροπέδιου της, ἡ Ἱερουσαλήμ φαίνεται λάμπουσα εἰσέτι δι' ἑλῆς τῆς ἀρχαίας δόξης τῶν προφητειῶν της καὶ περιμένουσα μίαν μόνην λέξιν, ἵνα ἐξέλθῃ ἐκ τῶν ἑπτακαίδεκα ἀλλεπαλλήλων καταστρεφῶν της. . . »

Θέλοντες νὰ δώσωμεν ἰδέαν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τινῶν τῶν οἰκοδομῶν τῆς ἀγίας ταύτης πόλεως, δημοσιεύομεν ἤδη τὸν Τάφον τοῦ Ἀβεσαλωμ, ἀρχαῖον καὶ κομψὸν κτήριον, ἀλλ' ἐρείπιο μόνον ὡς ἐκ τῶν ἀνθοκαφῶν τῶν Ἀράβων, ἐλπίζοντων νὰ εὕρωσιν ἐντὸς αὐτοῦ θησαυρόν.

Προσεχῶς θέλομεν δημοσιεύσει τὸν Τάφον τῆς Θεοτόκου ἀνήκοντα σήμερον εἰς τοὺς Ἀρμενίους καὶ τὸν τῶν Ἀποστόλων.

Η ΚΥΛΙΞ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ

Τὸ σκεῦος τὸ ὀνομασθὲν Κύλιξ ἢ κύπελλον τοῦ Πτολεμαίου, σκεῦος τοῦ Μιθριδάτου, ἀγγεῖον τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, εἶναι κἀνθρακος συνστάμενος ἐκ μονολίθου τοῦ ἀνατολικοῦ λεγομένου σαρδόβουχος. ὅστις εἶναι μίγμα τι ἀκάτου. Εἶναι δὲ τὸ μάλλον ἀξιόλογον τῶν τοιούτου εἶδους μνημείων, ὅσα περιεσώθησαν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἡ ὠραιότης τῆς ὕλης, καὶ τὸ σπάνιον τοιούτου λίθου, αἱ ποικιλίαι καὶ περίεργοι περίξ αὐτοῦ γλυφαὶ ἐλκύουσι τὰ βλέμματα τοῦ εἰσερχομένου εἰς τὴν ἐθνικὴν τῶν Παρισίων βιβλιοθήκην, ἐνθα διατηρεῖται ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ τῶν νομισματοσῆμων.

Τὸ ἀγγεῖον ἐδόθη εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ὑπὸ Καρόλου Γ', λέγει ὁ Σίμπλιος, τοῦλάχιστον ὡς φαίνεται ἐκ τινος ἐπιγραφῆς, ἧτις ὑπῆρχεν εἰς τὴν βῆσιν, τὴν ἐκ χρυσοῦ κατασκευασμένην καὶ προστεθεῖσαν εἰς τὴν κύλικα ὅπως λάβη τὸ σχῆμα ἀγγεῖου. Ἡ βῆσις, ἢ ὁ ποῦς οὗτος ἔφερον ἐγκκολλημένους μαργαρίτας, σαφείρους, σμαράγδους καὶ ἀνθρακας. Ἡ ἐπομένῃ δὲ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη βαθύως ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ. Ἐκαστον γράμμα ἦτο πλήρες μίλτου, χρώματος μελανοῦ χάλυδος :

**HOC VAS CHRISTE TIBI MENTE DICAVIT
TERTIVS IN FRANCO REGIMINE KARLVS.**

«Ὁ Χριστέ! τὸ ἄγγος τοῦτο ἀφιέρωται σοι παρὰ Καρόλου τρίτου τῷ ὀνόματι τούτῳ τῶν Φράγκων βασιλέως».

Εἰ καὶ Κάρολος ὁ Φαλακρὸς, καὶ Κάρολος ὁ Παχὺς ἐκλήθησαν ποτε Κάρολοι Γ', εἶναι ὅμως πιθανώτερον ὅτι Κάρολος ὁ Ἄπλοῦς, τρίτος βασιλεὺς τῆς Γαλλίας τοῦ ὀνόματος τούτου, ἐδώρηται τὸ δῶρον τῇ μονῇ

τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Ἔμεινε δὲ τὸ σκεῦος ἐν τῷ πλουσίῳ αὐτῆς θησαυροφυλακείῳ μέχρι τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δὲ τὴν ὁποίαν φέρει δὲν εἶναι μὲν προφανὴς ἡ καταγωγὴ αὐτοῦ· λέγεται ὅμως ὅτι ἦτον ὠρισμένον διὰ πανήγυριν τινα. Αἱ βασιλισσαι τῆς Γαλλίας ἐπίνον ἐν αὐτῷ τὸν οἶνον, μετὰ τὴν μετάληψιν, ὅτε ἐστέφοντο· καὶ ἡ τελετὴ αὕτη ἐγένετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ βασιλικοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Διονυσίου.

Τῷ 1790 ἐναπετέθη εἰς τὸ δωμάτιον τῶν νομισματοσῆμων. Τὴν δὲ 16 Φεβρουαρίου 1804 ἐκλάπη μετὰ πολλῶν ἄλλων πολυτίμων ἀντικειμένων ὡς τὸ μέγα ἀνάγλυφον (camée) τῆς Saint-Chapelle, τὴν κύλικα τοῦ Ἀββᾶ Σουγέρου κλ. κλ.

Αἱ στολιζουσαι τὰς δύο τοῦ σκεύους ὄψεις ἀναγλυφαὶ παριστάνουσιν ἀντικείμενα τῆς λατρείας τοῦ Βάκχου· διὸ ἀπεδώθη ἐκπαλαί εἰς Πτολεμαῖον, ἐπονομασθέντα Διόβουσον, ἢ δὲ ὀνομασία σκεύους τοῦ Μιθριδάτου, ὡφείλεται εἰς τὴν δόξαν ἣν εἶχε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡ περίφημος συλλογὴ τῶν πολυτίμων ἀγγείων καὶ ἀναγλύφων τοῦ βασιλέως τούτου, συλλογὴ τὴν ὁποίαν ἀφιέρωσεν εἰς τὸ Καπιτώλιον.

Ἐπὶ τῆς ὄψεως, ἣν παριστᾷ ἡ ἀνωτέρω εἰκονογραφία, παρατηρεῖται κατὰ μέσον ἐν τραπεζοφόρον, ὃ ὑποφέρει οφικῶν ἀνάγλυφα δύο. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ κείνται πυξίδες δύο, ὧν ἡ μὲν κεκόσμηται ἀνθίνῳ στεφάνῳ καὶ δύο ἀμφορεῖς· πρὸς δὲ, τρίτον τι ἀγγεῖον ὑψηλοῦ σχήματος, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων *proofericulum* ὀνομαζόμενον, καὶ ἐπὶ τέλει, ἀγαλμάτιον τι ἐν εἶδει ὑποδάθρου. Δεξιόθεν δὲ πρὸς τὸν πόδα τοῦ τραπεζοφόρου ὑπάρχει κίστη (κουτί) ὑπονεωγμένη, ἀφ' ἧς ἐξέρχεται ὁ θακχικὸς ὄρις. Ἡ κίστη ἀφ' ἧς ἐξέρχεται ἡ ὄρις εἶναι ἀλληγορία τῶν μυστηρίων τοῦ Βάκχου εἰς ἄκρον γνωστῆς ἐν τῇ ἀρχαϊότητι, καὶ εὐρίσκειται ἐπὶ πολυαριθμῶν μνημείων. Καὶ νομίσματα δὲ τινὰ τῆς Περγᾶμου, τῶν Σάρδεων, τῆς Ἐφέσου κτλ., ὀνομάσθησαν κιστοφόρα ἐκ τῆς ἀλληγορίας ταύτης. Παρὰ δὲ τὴν κίστην εἶναι πάνθηρ τις, ζῶον ἀριερωμένον τῷ Βάκχῳ, πίνον

τὸν οἶνον τὸν ἐν τῷ πυθμένι ὑπολειφθέντα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὁ πάνθηρ ἠγάπα ὑπερβολῇ τὸ ποτὸν τοῦτο καὶ οἱ κυνηγοὶ ἵνα ἀγρεύωσιν αὐτὸν, ἔθετον δι' ἀγγεῖον πλήρες οἶνου δι' οὗ σχεδὸν πάντοτε ἐμέθυε. Τὸ τραπεζοφόρον ἐπικαλύπτεται διὰ μεγάλου πέπλου, αἰωρουμένου ὑπὸ δύο δένδρων, ἀμφοτέρωθεν ἀνυφουμένων, περὶ τὰ ὁποῖα περιελίσσεται ἀμπέλοι, ἧς τὸ ἄνθος εἶναι κωδονοειδές· ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων τούτων ὑπάρχουσι πτηνὰ καὶ, προσωπεῖα ἱλαστήρια, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων *oscilla*, ὀνομαζόμενα (τούτεστι αἰῶραι ὡς ἐκ τῆς ταλαντώσεώς των, ὑπὸ τοῦ ἀνέμου προξενουμένης). Εἰς τὸ πρὸς ἀριστερὰν δένδρον κρέματα ἐπὶ πλέον ὁ αὐλὸς τοῦ Πανός, καὶ μία πῆρα.

Ἡ ἑτέρα ὄψις τῆ αὐτῆς κεκόσμηται ἀναλογία, διὰ δένδρων στεγάσματα ὑποβασταζόντων ὑπὲρ τι τραπεζοφόρον τριποδικόν, ἐφ' οὗ ἴσταται ἀνδρείκελον δαφνηφόρον, μακρὰν αἰσθητὰ περιβεβλημένον, καὶ δᾶδα κρατοῦν, παριστῶν δὲ ἱερέα τινὰ τοῦ Βάκχου καὶ ἀγγεῖα ἐξ ὧν τὰ μὲν εἶναι ἐκ τοῦ εἶδους τῶν κερατοειδῶν ἐκείνων ποτηρίων, στενὸν ἐχόντων στόμα, πρὸς χρῆσιν τοῦ οἶνου, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι ὀνόμαζον Ρυτά. Ἐπὶ τινος γεγλυμμένης εἰκόνος ἐπὶ τοῦ ἄδακος τοῦ τραπεζοφόρου κείνται δύο ἀγγεῖα, ἀνευ χειρῶν, ὧν τὸ μὲν εὐρίσκειται μετεξὺ δύο γρυπῶν. Στεφάνῃ δὲ τις ἐξ ἀνθέων κατέρχεται ἐκ τοῦ δένδρου ἐπὶ τοῦ τραπεζοφόρου, ἔγκειται παρ' αὐτῇ προσωπεῖον τοῦ Σιληνοῦ καὶ παράκειται κύμη ἐν σχήματι προσωπεῖου μετὰ πώματος. Καὶ εἰς μὲν τὸ πρὸς ἀριστερὰν δενδρόλλιον κρέματα αἰωρημένον προσωπεῖον, εἰς δὲ τὸ πρὸς δεξιὰν, πρὸς ὃ διευθύνεται ἔριφος, κρέματα τύμπανον, κωδονίσκος καὶ προσωπεῖον τοῦ Πανός. Ἐπὶ τοῦ ἄδακος ἦν δεδεμένη πῆρα τις εἰς καλαύροπα (μαγκουράν) ἀπὸ δὲ τὸν πέπλον ἐξήρητον δύο *oscilla*. Εὐρίσκονται δὲ αἱ αὐταὶ ἀναλογίαι τοῦ σκεύους τούτου εἰς ἕτερον ἀργυροῦν σκεῦος τοῦ σπουδαστηρίου τῶν νομισματοσῆμων, προερχόμενον ἐκ τῶν ὠραίων ἀνασκαφῶν τῶν γινόμενων εἰς Βερθουδίλλην.

Τὸ πολυτίμον τοῦτο σκεῦος φαίνεται κατασκευασθὲν ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Αὐγούστου. Ἡ ἐντέλεια αὐτοῦ εἶναι κατὰ τοσοῦτον ἀξιολογώτερη, καθόσον καὶ ἡ ὕλη, ὡς σκληρὴ, ἦτον δύσκολος καὶ ἀπῆτει πολὺν χρόνον πρὸς ἐπεξεργασίαν. Κατὰ τινὰ παράδοσιν, ἧς δὲν δύναμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν τὴν βεβαιότητα, εἶχε δοθῆ ἐνέχερον εἰς τοὺς Ἰουδαίους τοῦ Μέτου, ὑπὸ Ἑβραίου Γ' διὰ ποσότητα ἐνὸς ἐκχτομυρίου.

(Magasin Pittoresque).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΦΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Πραγματεία περὶ παραγωγῆς καὶ διανομῆς τοῦ πλούτου, συνταχθεῖσα, ὑπὸ I. A. Σούτσου καθηγητοῦ κτλ. ἐν Ἀθήναις 1851.

Περὶ πρώτων ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν δοκίμιον ὑπὸ Π. Βράϊλα Ἀρμέν, Κερκυραίου, ἐν Κερκύρᾳ 1851.

Ἡ πτωχὴ καὶ ἀρηγηνὴς ἡμῶν φιλολογία ἤρ-

χισεν ἀπὸ τινος νὰ πλουτίζεται ἐκ πρωτοτύπων συγγραμμάτων, σπουδαίαν πραγματευσόμενον ὕλην.

Παραλείποντες τὰ κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἐτη ἐκδοθέντα, ὡς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων ὑπὸ τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ Ἀσωπίου, καὶ τὴν πέρυσιν ἐκδοθεῖσαν πραγματείαν περὶ Συνταγματικοῦ Δικαίου, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κ. Ν. Σαρτιόλου, λέγομεν περὶ μόνων τῶν δύο νεωστὶ φανέντων συγγραμμάτων, τῆς πραγματείας τοῦ Κ. Σούτσου καὶ τοῦ δοκίμιου τοῦ Κ. Βράϊλα.

Καὶ τὸ μὲν δοκίμιον τοῦ Κ. Βράϊλα θεωροῦμεν μέγα τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας ἀπόκτημα, διότι εἶναι καρπὸς ἰδίας τοῦ συγγραφέως μελέτης, καὶ ἀποδεικνύει τὴν παρ' ἡμῶν ἀναγέννησιν τῷ φιλοσοφικοῦ πνεύματος. Ὁ Κύριος Βράϊλας γνωστὸς ἤδη παρ' ἡμῖν ὡς δόκιμος καὶ ἐσυνειδήτος δημοσιογράφος, παρουσιάζεται ἤδη διὰ τοῦ δοκίμιου του καὶ ὡς ἐγκρατὴς περὶ τὴν φιλοσοφίαν ἧς τὰ ὑψηλότερα ἀνερευνᾷ καὶ ἐξηγεῖ ζητήματα. Ἀνήκων εἰς τὴν ἐκλεκτικὴν σχολὴν, ὡς ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος ἐν τοῖς προλεγομένοις αὐτοῦ, ἀλλὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ μελέτης θεμελιεῖ ἐπὶ τῆς μεθόδου τοῦ Καρτεσιῦ, ἀμφιβάλλει, ἐξετάζει, ἐρευνᾷ, καὶ εἰς πολλὰς ἰδίας αὐτοῦ προτείνει γνώμας καὶ ζητημάτων τινῶν λύσεις οὐκ ἀφυσίς.

Δὲν προτιθέμεθα ἐνταῦθα ν' ἀναλύσωμεν τὸ ἀξιόλογον τοῦτο δοκίμιον τοῦ Κ. Βράϊλα· ἐνδεχόμενον νὰ ἐπανελέθωμεν εἰς τοῦτο ἀκολούθως. Ἦδη δὲ σημειοῦμεν εὐχαρίστως τὸ ἐξῆς ἐκ τῶν προλεγομένων του τεμάχιον, δι' οὗ ὁ ἀναγνώστης θέλει γνωρίσει ὁποῖα ἡ ἐμβροθία τῶν σκέψεων τοῦ συγγραφέως, καὶ ὁποῖαι μεγάλα ἐν τῷ δοκίμιῳ τούτῳ περιέχονται ἀλήθειαι. «Ὅταν ἡ δὲν γνωρίζει τὸν νόμον του, ἢ δὲν δύναται νὰ τὸν πραγματοποιήσῃ, ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης πάσχει καὶ κακοδαίμονε.» Εἰς τὴν νόθευσιν δὲ καὶ παραμόρφωσιν τῆς θρησκευτικῆς ἀληθείας, καὶ τὴν ἀγνοίαν ἢ τὴν παραμόρφωσιν τῆς φιλοσοφικῆς, ἀποδίδει ὁ Κ. Βράϊλας τὴν ἐνεστώσαν τῶν λαῶν ἀναρχίαν, τὰς καταστροφὰς, τοὺς πολέμους, τὰς ἐπαναστάσεις, ἅτινα κατέβλησα τὴν ἀνθρωπότητα.

Σπουδαίαν ἐπίσης θεωροῦμεν καὶ τὴν πραγματείαν τοῦ Κ. Σούτσου, καθόσον διδάσκει αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην ἐκείνην, ἣν δικαίως δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν τὴν ἐπιστήμην τῶν ἐπιστημῶν. Τεσαύτην ἔχει σήμερον σημασίαν εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόσδον τῶν ἐθνῶν ἢ Πολιτικὴ Οἰκονομία, ἐπιστήμη, ὡς γνωστὸν, ὅπως νῦν. Πειραθῶμεν νὰ δώσωμεν βραχεῖαν τοῦ συγγραμματος τούτου ἀνάλυσιν.

Μετὰ τὸν πρόλογον, παριστῶντα μὲν ἐν ἀρχῇ ἀνωμαλίαν τινα, ἀνάγκη νὰ τ' ὁμολογήσωμεν, καὶ περιπλοκὴν φράσεως, καὶ ἰνοιῶν, ἀλλ' ἀκολούθως λαμβάνοντα σαφήνειαν καὶ ὕψος λόγου, ὁ συγγραφεὺς ἐν εἰσαγωγῇ, ἐξετάζει κατὰ πρῶτον, τίς ἡ πολιτικὴ οἰκονομία, πῶς κατατάττει καὶ πῶς συνάπτεται μὲ τὰς λοιπὰς ἐπιστήμας, ἀποδεικνύει τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ διδάσκηται αὐτὴ εἰς πάντας τοὺς ἐλευθέρως παιδευομένους πολίτας. Πραγματεύεται

ἀπολούθως περί τῆς ἀμέσου καὶ ἐμμέσου τῶν πραγμάτων χρησιμότητος, περί πλοῦτος, περί παραγωγῆς, καὶ ἐπὶ τέλος περί κατατάξεως τῆς ὕλης τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας.

Τὸ Α' μέρος τοῦ συγγράμματος πραγματεύεται περί παραγωγῆς τοῦ πλοῦτος, δηλαδή περί καλλιέργειας ἐν γένει, περί ἐργασίας, καὶ καταμερισμοῦ τῶν ἐργῶν, περί κεφαλαίων καὶ ἐνεργητικότητος αὐτῶν, περί τῆς γῆς, περί μικρᾶς καὶ μεγάλης καλλιέργειας, καὶ ὁπότερον τῶν δύο συστημάτων εἶνε παραγωγικώτερον, περί ἀνταλλαγῶν, περί ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἐμπορίας, περί διαμετακομιστικῆς, τῆς διαμετακομίσεως τουτέστι ξένων ἐμπορευμάτων, διὰ τοῦ ἡμετέρου κράτους εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς πολὺ εὐστόχως παρατηρεῖ «ὅτι πρὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐμπορίας, διατηρεῖ τὸ ἐμπορικὸν τῆς Ἑλλάδος ναυτικόν, τὸ ὁποῖον ἕνεκα τῆς εὐφύας, τῆς ὀλιγαρχίας καὶ καρτεροψυχίας τῶν Ἑλλήνων, κατέστη σήμερον ἡ ἀφρονωτέρα πηγή τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτος, ὡς κατέστη ἄλλοτε ἡ εὐκλεία καὶ ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος». Ἄλλ' ἀναγνωρίζων παρακατινῶν, οἱ καθ' ἑκάστην ἐκπίπτει τεῦτο, ἐρεῖαι διὰ ποίων θεσμῶν καὶ διαταξέων δύναται νὰ θεραπευθῶσι αἱ εὐσιωδέστεροι ἀνάγκαι τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ μας καὶ ν' ἀναλάβῃ τοῦτο τὴν προτέραν αὐτοῦ ἀκμήν.

Τὸ ζήτημα τοῦτο, ὡς παρατηρεῖ ἕκαστος, εἶναι ἐκ τῶν ζωτικωτέρων διὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν παραγωγὴν καὶ εὐμερίαν, καὶ αἱ ὀρθαὶ σκέψεις τοῦ συγγραφέως προεληρήθησαν ἐν μέρει ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, τῆς εἰσαγωγῆς τὸ περί βιβλιαρίου (libretto) πολυλοῦ λόγου ἀξίον νομοσχέδιον, ὅπερ, ἀναγγέλομεν εὐχαριστικῶς, ἐπεψηφίσθη πρὸ καιροῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Τὸ περί Καλλιέργειας κεφάλαιον ἐπίσης πραγματεύεται περί διαφορόντων τὴν Ἑλλάδα ἀντικειμένων, δεικνύον τις ὁ τρόπος τῆς καλλιέργειας ἐν Εὐρώπῃ, πῶς δὲ καὶ ποῦ τὸ σύστημα τῆς αὐτεπιστίας, (τουτέστι τῆς καλλιέργειας τῶν κτημάτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδιοκτῆτου, ὑπηρετουμένου ὑπὸ μισθίων ἐργατῶν) ἦτο δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ παρ' ἡμῶν καὶ ποῖα προσκόμματα ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἐνέργειάν του.

Παραλείποντες τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἄλλων τοῦ πρώτου τούτου μέρους κεφαλαίων, ἐν οἷς ἐξετάζονται τὰ τῶν συναλλαγῶν καὶ τραπέζων, περιοριζόμεθα νὰ παραθέσωμεν τοὺς ἐμβριθεῖς τῶν λόγους δι' ὧν ὁ συγγραφεὺς συμπεραίνων, λέγει ἐν τῇ ἀνακειφαλιῶσι τοῦ Α' μέρους.

«Ὁ πλοῦτος λοιπὸν δὲν εἶναι σκοπούμενον, εἶναι ὄργανον τῆς ἀνθρωπότητος, σκοπούμενον αὐτῆς εἶναι, ἡ κατ' ἀνθρώπον ὑπάρξις καὶ ἐκπλήρωσις τοῦ πεπερωμένου αὐτῆς προορισμοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τοῦτον τὰ ἔθνη ἀγονταὶ καὶ διὰ τῆς βιομηχανίας καὶ διὰ τῆς εὐρυθμοτέρας αὐτῶν διοργανώσεως, δηλαδή ὁσάκις ὁ πλοῦτος πηγάζει μὲν ἐκ τῆς φιλοπονίας, διανέμεται δὲ εἰς κοινωνίαν τῆς ὁποίας ἢ ἡσυχία καὶ ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ δὲ, εἶναι ἡ βία καὶ ἡ κατακτησις, ἀλλ' ἡ ἐλευθερία, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἰσότης ».

Τὸ Β' μέρος ἀφιερεῖ ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἐνὶ τρόπῳ διανέμεται ὁ πλοῦτος καὶ ποῖα ἡ κοινωνικὴ κατάστασις, ἐξ ἧς προκύπτει ἡ λυσίτελεστέρα διανομὴ τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτος.

Περαίνωμεν τὴν σύντομον ταύτην ἀνάλυσιν ἐξ ἧς πρόδηλον γίνεται πόσον ἡ πραγματεία αὕτη εἶναι χρήσιμος εἰς πάντα πολίτην, εἴτε γεωπόνον, εἴτε βιομήχανον, εἴτε χρηματικὴν καὶ ἐμπορον, παρατηροῦντες ὅτι ὁ Κ. Σούτσος, μαθητὴς τοῦ Κ. Ρόσση καὶ τὸ σύστημα τούτου ἀκολουθῶν, ἔδραψεν οὐδὲν ἦτον καὶ πᾶν ὅ,τι ὑγειῆς καὶ σύμφωνον μὲ τὴν ἐνεστώσαν πρόδον τῆς ἐπιστήμης: ἐδίδαξεν ὁ Σμιθ, ὁ Σαίης ὁ Σισμόδης καὶ ἄλλοι περιώνυμοι οἰκονομολόγοι, εἰς οὓς ἀφύκτως ὀφείλει νὰ προστρέχη, ὁ περί τῆς ἐπιστήμης ταύτης θέλων νὰ πραγματοποιηθῇ.

Ἡ γλώσσα τοῦ Κ. Σούτσου, ἀν δὲν εἶναι πάντοτε ἡ ἑλληνικωτέρα, ἀλλ' εἶναι εὐληπτος καὶ πολυλάκις εὐφραδῆς καὶ εἰκονικῆ, καὶ ὡς ἐκ τούτου καθιστώσα εὐάρεστον τὴν ἀνάγνωσιν πραγματείας ἐχούσης πολὺ μὲν τὸ διάφορον, πολὺ δὲ καὶ τὸ σοβαρὸν.

Ἐν τούτοις μετὰ λύπης ἀναγκάζομεθα νὰ ποιήσωμεν ἐνταῦθα λόγον περί τῆς δυσαρτέτου καὶ ἀνοικείας ὅλων πάλης, ἣν προὐκάλεσεν ἡ ἐκδοσις τῆς τοῦ Κ. Σούτσου πραγματείας ταύτης. Παρ' ἡμῶν, δυστυχῶς, τὸ φίλερι εἰσχωρεῖ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ εἰρηνικὰ τῶν γραμμάτων ἔργα! Συνάδελφοί τις τοῦ Κ. Σούτσου, καθηγητῆς δηλ. τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπλήρωσεν ὅλας ἐφημερίδας δι' ἐπικρίσεων, ἐμφανουσῶν μᾶλλον τὸ πάθος ἢ τὴν κρίσιν καὶ τὴν πολυμάθειαν τοῦ γράφοντος. Ὁ Κ. Σαρίπολος, ὅστις ἐπίσης καθ' ἡμᾶς, ἠδίκηθη ὡς ἐπικριθεὶς λιαν αὐστηρῶς διὰ τὴν ἐκτουτοῦ πραγματείας, συντάκτην τῶν ἐπικρίσεων τούτων ὑπολαβὼν τὸν Κ. Σούτσον, ἐζήτησε ν' ἀντεκδικηθῇ! Δύο ἤδη μῆνας ἐλευσιὸν παριστᾶται θέαμα εἰς τοὺς λογίους, οἱ διαπληκτισμοὶ τοῦ καθηγητοῦ τούτου καθ' ἑνὸς τῶν συναδελφῶν του. Χρεωτοῦμεν ἐν τοσοῦτῳ νὰ δημολογήσωμεν ὅτι ὁ Κ. Σούτσος καλῶς ἐπραξεν ἀποσυρθεὶς τῆς ἀναξίας ταύτης πάλης.

Ὅποῖον παράδειγμα δίδεται εἰς τὴν διψῶσαν μαθητικῶς νεολαίαν ἐκείνην, ἥτις πανταχόθεν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς συρρέουσα ἵνα ἀκροασθῇ λόγων, βλέπει τοὺς καθηγητὰς αὐτῆς διαπληκτιζομένους ὡς μαθητὰς τῶν σχολείων. Ἄλλ' ἐν τουλάχιστον καλὸν προέκυψεν ἐκ τῆς γελοίας ταύτης πάλης. Εἶδον ἅπαντες εὐχαριστικῶς νέον τινὰ εὐφυῆ, πρὸ μικροῦ δὲ μαθητὴν χρηματίσαντα τοῦ τε Κ. Σούτσου καὶ τοῦ Κ. Σαρίπολου, ἀριστεύσαντα δὲ κατὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ δοθείσας ἐξετάσεις, τὸν Κ. Τιμολέοντα Φιλιμωνα ἀναλαμβάνοντα τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀληθείας. Ἄξιον λόγου καὶ εὐστοχώτατον τὸ μῦθημα!

Εἰς τὸ προσεγὲς φυλλάδιον θέλομεν δημοσιεύσει φιλολογικὰς τινὰς ἀξίας λόγου εἰδήσεις.